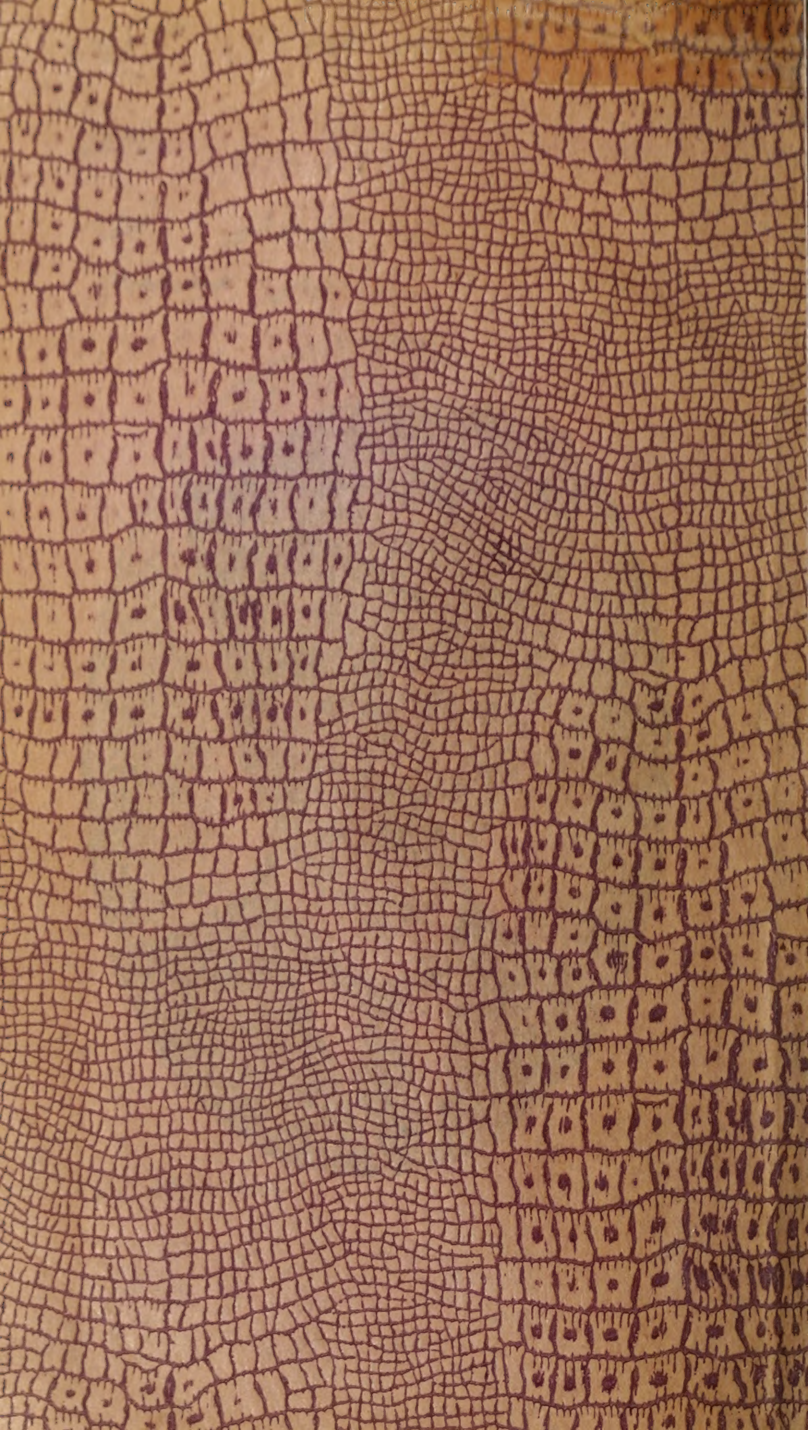

UTL AT DOWNSVIEW
D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 10 10 04 14 023 3

ایلك رئیس جمهورمز

مصطفی كمال پاشا

چوجوقلغی — گنجلگی
سیاسی — عسكری حیاتی

تصنیف ایدن : پ . ص

٥ غروش

[اورخانیه مطبعه‌سی]

بويوك خلاصكارمز

مصطفى كمال پاشا

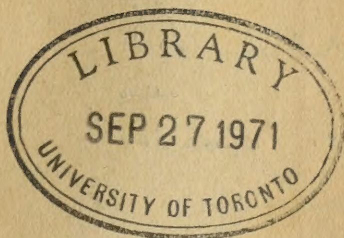
چوجوقلغى و كنجلكى — سياسى و عسكرى حياتى

فهرست

طابع و ناشرى
« اورخانيه » مطبعه‌سى

تصنيف ايدن : پ . ص

٥ غروش

LIBRARY
SEP 27 1971
UNIVERSITY OF TORONTO

بویوك خلاصكارمز

مصطفی کمال پاشا

بر کوچوك ایضاح

بو کوچوك اثرك مقصدی ، بویوك مصطفی کمالمزی هر کسه طانیتمق دکلدر . بویله بر مقصد، اساسآ لزومسزدر : مصطفی کمال پاشایی یالکز تورکلر دکل ، بوتون مظلوم آسیا ملتلری طانیور ، بوتون مغرور آوروپا ملتلری طانیور ، کندیلرندن باشقه هیچ کیمسه‌یی بیلمه‌ین خودبین آمریقا ملتلری ، یاری مدنی آفریقا ، حتی آوستراليا ملتلری‌ده طانیور . یریوزنده اونك اسمنی ایشیتمه‌ین قولاق ، رسمنی کورمه‌ین کوز قالمامش کیبدر . اکر یلدیزلرده انسانلر وارسه ، بلکه ، اونلرده عزیز سردارمزی طانیمشلردر .

اونی کوکلره چیقارمق نه ایچین مبالغه اولسون : باشمزك اوجنده ییرتیلماز قارا کلفلر واردی ؛ « بر آز ضیا . . . بر آز هوا . . . » دیيه آغلیور ، صیزلیور ، حایقیریشیوردق ، ئولومك فوسفورلی و شیطانی کوزلری قارشیمزه دیکلمش ، بزی اورکوتیور ، تیتره‌تیور ،

صارارتیوردی . فقط ، بردنبره ، بو قارا کلقلرده تورك
حرثنك شیمشکی چاقدی ؛ سیاه بولوطلر یاریلدی ،
پارچالاندی ، ییلدیزلی کوك یوزی و بیاض هلال کوروندی .
بر قهرمان ، او هلالی طونج کوکسنده طاشیه‌رق ،
قیصیلمش و قاماشمش کوزلرمزك اوکنده پارلادی :
مصطفی کمال !

شیمدی او هلال ، یریوزینك بوتون قارا کلق
کوشه ، بوجاقلرینی آیدینلاتیور . او هلال بزمدر ، اونی
کوکسنده طاشیان قهرمانی بز یاراتدق ، او قهرمانك
متین سجیه‌سنی کوز یاشلریمز و قانمزله ، بز یوغوردق .
بوندن دولایی ، او قهرمانی هر کس و تورکلر هر کسدن
زیاده طانیر . چونکه مصطفی کمال ، تورك ملتی دیمکدر .
فقط بز بو اثرجکده هر بویوك ادام ایچین حس ایدیلن
بعضی مراقلری سیلمکه چالیشه‌جغز : بو قهرمانی ناصل ،
نره‌ده ، نه‌زمان دوغدی ؟ هانکی شرائط ایچنده بویودی ؟
سیاسی [illegible] ـعنی تربیه‌سنی نره‌دن آلدی ؟ بویوك انقلابه
ناصل آتیلدی ؟ بونلره وجیز جوابلر ویره‌جکز .
اکر بو جوابلر ، غزته‌لرك محدود ستونلرنده کورون
قیصه و اکسیك ترجمهٔ حاللردن آزیجق فضله معلوماتی
احتوا ایده‌بیلمشلر ایسه ، بو اثرجکده غایه‌سنه واصل
اولمش صاییلیر .

چوجوقلغی و کنجلکی

مینی مینی مصطفی — « بو کوچوك یامان ! » — مکتبه ناصل باشلاندی ؟ — ایکنجی مکتبی — پدرینك وفاتی — چیفتلکده‌کی حیاتی — عسکری رشدیه‌سنده — « کمال » اسمنی ناصل آلدی ؟ — حربیه‌ده‌کی فعالیتلری

مینی مینی مصطفی ، خالص تورك یاوروسی ، بوندن قرق ایکی سنه اول سلانیکده بر یوزینه کلدی . پنبه بیاض ، صاریشین ، ماوی کوزلو بر آ فاجاندی . معروف بر تورك تاجری اولان باباسی ، بو سویملی یاورو ایله حقیقی سرمایه‌سنه قاووشمشدی . مصطفی چابوجاق سوز سویلمکه باشلادی ، چابوجاق یورودی ، اطرافنی چابوجاق طانیدی . دها ایلك یاشلرنده ، بویوك بر ذکانك تخمنی طاشیدیغنی بللی ایدیپور ، بعضی پك ذکی چوجوقلرده کورولدیکی کبی ، یاشندن و باشندن بویوك ایشلره عقل ایردیرمکه اوغراشیوردی . بعضی آدام صرافلری ، دها اوزماندن کوچوك « مصطفی » نك آنه‌سنه ، باباسنه دیدیلرکه :

— بو کوچوك یامان !

کوچوك یاماندی ، اونی نه‌یاپوب یاپوب ، یاشنه باشنه باقمادن مکتبه کوندرمك لازمدی ، آنه‌سی باباسی

همان حاضرلق یاپدیلر ، یکی اثواب دیکدیلر ، صیرمالی برجزؤ چانطه‌سی آلدیلر ، باشنه برتاج قویدیلر ، کوچوك «مصطفی »یی مطنطن بر آلایله محله مکتبنه باشلاتدیلر .

فقط بو مکتبك صاحبی بر قادینیدی ، یاورونك قیویلجملی ذکاسنی تطمین ایده‌جك تدریس اصولنی بیلمیوردی ، مصطفی او مکتبده برقاچ کون قالابیلدی ، اورادن آلنوب (شمسی افندی) مکتبنه ویریلدی . بویکی مکتب ، اوزمان سلانیکك الك عصری مؤسسه‌لرندن صاییلیوردی . محله مکتبنك اصولسزلکنه ونظامسزلغنه قارشیلق ، شمسی افندینك مکتبنده پروغراملی بر دارالتدریس حیاتی واردی .

یاورو مکتبنی سودی ، ابتدائی تحصیلنی اوراده بیتیردی . فقط نه‌یازیق که بوسعادت اوزون سورمه‌دی : پدری وفات ایتدی . والده‌سی یتیمنی یانـنه آلدی ، دایی‌لرینك چیفتلکنه کوتوردی ؛ آنا اوغل ، اوراده ، بر مدت کوی حیاتی یاشادیلر . مصطفی ، ایلك حریت واستقلال تربیه‌سنی بو چیفتلکدن آلدی : طبیعتك حر قوجاغنده قوشدی ، صیچرادی ، بویودی . وجودی و ذکاسی قوتلندی .

سلانیکه تکرار کلدی ، اولا ملکیه اعدادیسنه قبول اولوندی ، صوکرا قرارینی دکیشدیره‌رك عسکری رشدیه‌سنه کیردی .

بومکتبده معلملرینك و آرقه‌داشلرینك درحال کوزینه

چارپدی : سوزلری وفکرلری سربست، منتظم، محاکمه‌سی صاغلام‌دی . فرط حساسیتی ، انی دوشونمه‌سنه مانع اولمیوردی . بوندن دولایی هم ریاضیه‌ده ، هم ادبیاتده استعداد کوستردی . فقط ریاضیه‌سی دها قوتلی ایدی ، قاعده‌لری سرعتله ضبط ایدییور ، قاورایور ، مسئله‌لری سهولتله حل ایتمکه موفق اولویوردی . صنفده مذاکره‌جی اولدی . یالکز صنفده دکل ، بوتون مکتبده «مصطفی» بردانه‌ایدی . فقط معلمنك اسمی‌ده « مصطفی » اولدیغی ایچون اوکا « مصطفی کمال » دیدیلر ، شهید حریت نامق کمالك آدیله قرابتی‌ده بو قرارك سببلرندن بری ایدی . ایشته ، بو کون کره‌ٔ ارضك هرطرفنه یاییلان « کمال » اسمنی عسکری رشدیه‌سنده آلدی .

مکتبده فرانسزجه‌سی کری قالدیغندن خصوصی چالیشیور ، بومهم غرب لساننی مطلقا اوکرنمك ایستە ـ یوردی . ایلك زمانلرده بعض شعرلرده یازمق ایستەمشدی ، کتابت معلمنك اخطاری اوزرینه بوهوسدن وازکچدی ، فقط کوزل یازی یازمق اشتیاقنه حیاتنك هر آننده مغلوب اولدی .

مکتب حربیه‌یه کیردیکی زمان ، آرتیق مملکتنك بولوندیغی وضعیتی اطرافلی دوشونه‌بیله‌جك حالده‌ایدی . قورقونج استبدادك تضییقی اونك قلبنی‌ده صیقیوردی . مملکتك حریت احتیاجنی همان تقدیر ایتدی ، آرقه ـ داشلرینی‌ده بوفکره آلیشدیرمق، سیاسی مجادله‌لرنده یالکز

قالماق ایچون مکتبده أل یازیسیله بر غزته چیقاردی .
بو غزته ، مصطفی کمال افندینك ایلك جسارت أثریدر .
ذاتاً حساس ، متفکر و جسوردی . حساسیتنه شعر
مراقی ، محاکمه‌سنه ریاضیه محبتی ، جسارت و صوغوق
قانلیلغنه‌ده حربیه‌ده باشلایان سیاسی فعالیتلری دایلدر .
مکتبك ضابطلری بو آتشین کنجه تهدیدکار باقیورلردی ،
اهمیت ویرمه‌دی ، غزته‌سنی چیقاردی ؛ بعض آرقه‌دا -
شلری اوکا مجهول تهلکه‌لردن بحث ایتدیلر ، اهمیت
ویرمه‌دی ، غزته‌سنی چیقاردی ؛ نهایت مکتب مدیری
صنفی باصدی ، غزته نسخه‌لرینی أله کچیردی ، شدتلی
اخطارلرده بولوندی ، فقط مصطفی کمال افندی ینه اهمیت
ویرمه‌دی ، ینه غزته‌سنی چیقاردی .
مکتبی بیتیرنجه‌یه قدر فکرلرینی سربستجه سویله‌مکدن ،
برتك نسخه‌لی غزته‌سنه یازمقدن ، حریت لهنده مجادله
ایتمکدن واز کچمه‌دی .
دها بو ایلك کنجلکنده بیله هم حساس ، هم
صوغوق قانلی ایدی . شدتلی تهیجلره دوشیور ، فقط
بو تهیجلره حاکم اولمه‌سنی بیلیوردی . میزمیزلردن ،
قورقاقلردن ، مترددلردن ، نه قورقارنه بولاشیرلردن چوق
نفرت ایدردی . دونه کلکدن هیچ خوشلانمازدی .
ویردیکی سوزی طوتمایانلره ، یالان سویله‌ینلره قیزاردی .
مع مافیه صیراسی کلدکجه حسیاتنی اظهار ایتمزدی .
باشلادیغی ایشی بیترمه‌دن راحت ایده‌مزدی . مانعلر

اونك ایچون تازیانهٔ تشویق اولوردی .

بویوك ظفرمزدن صوكرا آنقره‌ده ایراد ایتدیکی مشهور نطقده‌کی شو جمله خاطرلرده‌در : « بعض کیمسه‌لر ، بزم بو مهم ایشی باشارامیه‌جغمزی ظن ایتمشاردی . اونلره تشکر ایده‌لم ، زیرا شوقمزی آرتیردیلر . » فی الحقیقه ، مصطفی کمال افندی ، کنجلکنده‌ده مانعلردن اویله کمال شوقله دورسون ، چلیك عزمنه آریجه قوت ویره‌جکنی بیلدیکی ایچون مشکلاتی بکلر ، حتی آراردی .

قوتلی سجیه‌لرك الکبارز علامتی‌ده مشکلاته و مانعلره قارشی حس ایدیلن بو مقاومت ذوقی دکلده نه‌در ؟

خلاصه ، بویوك سردارمزی بوکون موفقیته اولاشدیران قابلیتلرك ، جمله‌سی ، ایلك کنجلکنده ایجه تظاهر ایتمشدر .

سیاسی و عسکری حیاتی

کنج انقلابجی — ناصل نفی ایدلدی ؟ — حریت جمعیتی تأسیس — ماکدونیاده فعالیت — مشروطیتده حرکت اردوسنده — طرابلس غربده — بالقان حربنده — آنافارطه‌لرده — روسلره قارشی — ییلدیریم اردوسنده .

۱۹۰۱ تاریخنده ملازم ثانی رتبه‌سیله مکتب حربیه‌دن، ۱۹۰۴ تاریخنده مکمل بر ارکان حرب یوزباشیسی اوله‌رق ارکان حربیه مکتبندن نشأت ایتدی .

مکتبدن نشأت ایدنجه درحال برقاچ آرقه‌داشیله حکومت مطلقه‌یه قارشی مجادله‌یه قویولمشدی . آپارتمانلردن برنده طوپلانیور ، برچوق پروژه‌لر احضار ایدییورلردی . فقط ییلدیزك وسوسه‌لی قولاغی ، بو فعالیتلری ایشیتدی . کنج ضابطلر درحال توقیف ایدیلدیلر ، ییلدیزه کتیرلدیلر ، استنطاق اولوندیلر . برقاچ آی موقوف قالدقدن صوکرا مکتب مدیری رضا پاشانك کفالتیله سربست براقیلدیلر . رضا پاشا ، اسکی شاکردینه صمیمی اخطارلرده بولوندی ، بو حرکتلرك الیم نتیجه‌لر ویره‌بیله‌جکنی سویله‌دی .

بو حادثه استنطاقله قالمامشدی . آرادن برقاچ کون

کچدکدن صوکرا بوتون ارکان حرب آرقه‌داشلریله برابر ارکان حربیه دائره‌سنه چاغیریلدی . ارکان حرب ضابطاری ایکنجی واوچنجی اردولره تفریق ایدیلیرکن مصطفی کمال بك ، شامده بر سواری قطعه‌سنده ستاژ یاپمغه مأمور ایدیله‌رك سوریه‌یه نفی اولونمشدر .

اوصیراده دروزیلر اوزرینه قطعات سوق اولونیوردی . بوقطعات آراسنده بولوندی . اوچ دورت آی صوکرا شامه عودت ایتدی .

شامده تجار مصطفی بك نامنده بر ذات ایله طانیشدی . بوذات ، وقتیله ، مکتب طبیه‌نك صوك صنفلرنده سیاسته اشتغال ایتدیکی ایچون اوچ سنه قلعه‌بندلکه محکوم اولمش ، صوکرا شامه کله‌رك تجارتله اشتغاله باشلامشدی . بوکون ، کندیلری ، بویوك ملت مجلسنده قوزان مبعو-ثیدرلر. مصطفی بك ، مصطفی کمال بکه « حریت جمعیتی » اسمنده بر جمعیت وجوده کتیریلمه‌سنی تکلیف ایتمشدی . بوفکری همان تطبیق ایله‌دیلر. ایکی فعال آرقه‌داش ، بیروت ، یافه و قدسه « ستاژ » بهانه‌سیله کیده‌رك اورالرده‌دخی تشکیلات میدانه کتیردیلر . بو تشکیلاتك بوتون ممالك عثمانیه‌یه تشمیلی ، بالخاصه سربست جریانلرك مرکزی اولان ماکدونیایه‌دخی توسیعی لازم کلیوردی . ماکدونیایه کچمك ایچون فرصت کوزله‌دیلر . هرایکیسی‌ده « شبهه‌لی اشخاص » طانیندقلری ایچون بویله بر حرکته دوغرودن‌دوغرویه تشبث ایده‌مزلردی . فقط طالع یار

اولدی. مأذوناً ازمیره کیتدیلر . اورادن مصره و یونانستانه
کچوب غیر رسمی اوله‌رق سلانیکه واردیلر . سلانیکده
حرکت فکریه چوقدن باش کوسترمشدی . طوپچی
مفتشی شکری پاشا ایله اوله‌جه مخابره ایدلدیکی ایچون ایلك
ألده پاشایی بولدیلر . صوکرا طاهر بك ، خواجه اسماعیل
افندی ، مرحوم عمر ناجی ایله آکلاشدیلر ، دیکر
بعضی ذاتلرکده اشتراکیله حریت جمعیتنك برشعبه‌سنی
آچدیلر .

مصطفی کمال بکك سلانیکده فعالیته کچدیکی استانبولدن
خبر آلنمشدی . تکرار یافه‌یه عودت مجبوریتی ظهور
ایتدی . اورادن مأموریتله « عقبه » یه کیتدی ، اوچ سنه
او حوالیده قاله‌رق حقنده‌کی شبهه‌لری سیلمکه چالیشدی ،
نهایت سلانیکه معیشت مشیری ارکان حربی تعیین اولونه‌رق
رسماً عزیمت ایتدی .

سلانیکده « حریت جمعیتی » ، « اتحاد و ترقی »
اولمشدی . یکی فعالیته باشلامق اوزره ایکن مشروطیت
اعلان ایدلدی . دقت ایدیلیرسه آکلاشیلیرکه ، بوکون
بوتون تورکاری قطعی ئولومدن قورتاران غازی سردارمز ،
بوندن اون دورت ، اون بش سنه اول ده مشروطیت
انقلابنك الك حقیقی عامللرندن اولمشدر .

۳۱ مارت حادثه‌سی ظهور ایتدیکی زمان ، حرکت
اوردوسنك ارکان حربیه رئیسی اوله‌رق استانبوله
کلدی . حادثه بیتدیکی صیره‌ده تکرار سلانیکه دوندی .

اورادن تشکیلات یاپمسی ایچون طرابلس غربه اعزام ایدیلدی . بالآخره ، یکی اوردو تشکیلاتنی یاپیلیرکن سلانیك قول اردوسی ارکان حربیه‌سنه مأمور اولدی ، اوردونك تدریس و تربیه‌سیله اوغراشدی ، صوکرا ۳۸ نجی پیاده آلاینه قوماندان تعیین ایدلدی ، براز صوکرا استانبولده ارکان حربیهٔ عمومیه‌ده بر وظیفه آلدی . سلانیکده ایکن بر آرالق آرناوودلق حرکاتنه مأمور اولان محمود شوکت پاشا معیتنده ارکان حربدی.

ایتالیانلر طرابلس غربه هجوم ایتدیلر . اسمنی وقیافتنی دکیشدیره‌رك بعضی آرقه‌داشلریله برابر مصردن بنغازی‌یه کچدی ، بر سنه قدر بنغازی قوتلرینه قوماندا ایتدی ، بالقان حربی ظهور ایدنجه کلیبولیده‌کی قوای مرتبه‌نك ، دها صوکرا بولایر قول اردوسنك ارکان حربیه رئیسلکنی درعهده ایتدی . بو قوتلرله دیمتوقه وادرنه طرفلرینه گیتدی . برمدت‌صوکرا استانبوله کلدی وآتاشه میلیترلك وظیفه‌سیله صوفیه‌یه عزیمت وبر سنه بووظیفه‌یی ایفا ایتدی .

حرب عمومی اعلان ایدلدیکی زمان ، کندی طلبی اوزرینه تکفور طاغنده‌تشکیل اولونان ۱۹ نجی فرقه‌یه قوماندان اولدی . بوتون استانبول و تورکیا ، مصطفی کمال پاشانك شخصنده تجلی ایدن خارق‌العاده مزیتلری اوزمان طانیدی : آری‌برونده ،آنافارطه‌لرده‌قازانیلان بویوك ظفر یاد ایدلدیکی زمان ، مصطفی کمال اسمی‌ده

برابر خاطرلاتیر . مصطفی کمال پاشا قوماندانلره خاص درایتی ، نفوذ نظری ، صوغوق قانلیلغنی اوراده ، بك بارز بر صورتده هم دوستلرینه ، همده دوشمانلره اثبات ایتمشدی .

دوشمانك چناق قلعه‌دن رجعتنی تعقیب ایدن آیلرده ۱٦ نجی قول اردو ایله برمدت ادرنه‌ده قالدی. صوکرا قول اردو قوماندانلغیله دیار بکر و حوالیسنه کچدی ، بوسفر روسلرك قارشیسنه چیقدی و(بتلیس) ، (موش) شهرلرینی استردادە موفق اولدی .

ایکنجی اردو قوماندانلغی وکالتنده بولوندیغی صیره‌ده اردو قوماندانی اوله‌رق حجاز قوتلرینه تعیین ایدلدی . شامه کیتدی . حجازك تخلیه‌سی قراری ویریلنجه ، رجعت حرکاتی تنظیم ایتمك اوزره مدینهٔ منوره‌یه کچه‌رك سینا جبهه‌سنی زیارت ایتدی . صوکرا ایکنجی اردو قوماندانلغیله دیار بکره کلدی .

ییلدیریم اردوسنی تشکیلنه قرار ویرلدیکی زمان ، بو اردونك تشکیلنه‌ده مصطفی کمال پاشا مأمور ایدلدی . مشار الیه ، او صیره‌ده برمدت استانبوله کلدی ، صوکرا ، اردونك تشکیلی مقصدیله حلبه کیتدی . حالبوکه کرك بو اردو ، کرکسه آلتنجی اردودن تشکیل اولنان غروب ، جنرال فالکنهاینك تحت اداره‌سنه ویرلمشدی . قرارگاه عمومی ، سینا جبهه‌سنه تعرض قرارینی اتخاذ ایتمشدی . مصطفی کمال پاشا پلانی موافق بولمادی ، اعتراض ایتدی .

وكرينى قبوله ياناشمادقلرندن دولايى استعفاسنى ويردى ، ديار بكرده‌كى ايكنجى اردو قوماندانلغنى‌ده رد ايده‌رك استانبوله دوندى ، آلمان قرارگاه عموميسنه مأمور اولدى . استانبوله تكرار عودت ايتديكى زمان يدنجى اردو قوماندا - نلغنى اوزرينه آله‌رق نابلسه كيتدى . آرادن اون بش كون كچمه‌مشدى كه اردو مغلوب اولدى . مصطفى كمال پاشا ، رياقده‌كى قوتلرك قوماندانلغنى آلدى . بو اردويى حلب جوارنده طوپلادى ، تنسيق ايتدى ، نظامه قويدى و حلبله « قطمه » آراسنده دشمن قوتلرينى مغلوب ايتدى . عموم ييلديرم اردولرى غروپ قوماندانلغنى درعهده ايتمك ايچون آطنه‌يه كلديكى زمان متاركه عقد اولوندى . مصطفى كمال پاشا ، استانبوله كله‌رك شيشليده ، جاده اوزرنده‌كى آپارتمانلرنده اقامته باشلادى .

بويوك سردارمزك آناطوليده‌كى فعاليتى صفحه‌سنه كچمه‌دن اول ، شونى سويله‌مك ايسترز كه سياسى وعسكرى حياتى بيله بو كنج تورك سردارنده‌كى آتشلى ذكايى ، عزم واراده‌يى ، فعاليتى ، تخمينلرنده‌كى اصابتى آچيقجه كوسترر .

بو موفقيتلر اوزمان بيله ، هيچ بر كنج قوماندانمزه نصيب اولمامشدى .

آنادولو حركتنك باشنده

ازمیر اشغالی صیراسنده ـ ارضروم وسیواس قونغره لری ـ بویوك ملت مجلسنك تأسسی ـ مشؤم سه‌ور معاهده‌سی ـ اوچ ظفرمز: برنجی ، ایكنجی این اوكی ، سقاریه ـ قورتولوش كونمز غازی پاشا رئیس جمهور

آمیرال (غالطورپ) ایله آرامزده متاركه‌امضالاندقدن صوكرا توفیق پاشا ، ٥ مارت ٣٣٥ تاریخنده داماد فرید پاشا قابینه‌یی تشكیل ایتمشدی . بو ایلك فرید پاشا قابینه‌سنك تشكلندن اوچ آی صوكرا ، ٥ مایس ٣٣٥ تاریخنده ، مصطفی كمال پاشا حضرتلری طقوزنجی اردو قطعاتی مفتشلكی ایله آنادولویه اعزام اولوندی .

سردارمز آنادولویه متوجهاً یوله چیقدقدن اعتباراً اون كون كچمه‌مشدی كه بوراده بولونان انكلیز ممثلی ، ١٦ مایس ٣٣٥ تاریخنده باب عالی‌یه بر نوطه ویره‌رك ازمیر قلعه‌لرینك دول ائتلافیه طرفندن اشغال اولنه‌جغنی بیلدیردی .

بو قرارك مملكتمزده بر بومبا كبی پاطلایه‌رق اختیارلردن چوجوقلره قدر بوتون ملتی ناصل مأیوس ایتدیكنی خاطرلاتمغه احتیاج یوقدر .

سربست اولان آنادولو ، بو نوطه‌دن صوكرا

بوس بوتون کوپوردی . هر طرفده غلیانلر ، کوچوك بویوك اجتماعلر باشلادی . بو حرکتلرك هنوز بر غایه‌سی اصولی یوقدی . مثبت بر پروغراملە اداره تأسیس ایدلەمشدی.
مصطفی کمال پاشا ، آنادولویه‌دوغرو یوله چیقارکن پلاننی حاضرلامشدی . بو مملکت، استانبولده عاجز واسیر اولان باب عالی طرفندن اصلا قورتاریلاماز . فرقه‌لر ، پروغراملر ، سیاسی تشکیلاتك‌ده هیچ بر تأثیری یوقدر. مملکتی بو صیتما نوبتندن دها قورقونج ، جان چکیشمه حالندن بر کنله قورتارا بیلیر : ملت ! اوتورك ملتی که بو آنه قدر خاقانلرینه امنیت کوسترمش ، قاندیرلمش ؛ حکومتلرینه امنیت کوسترمش ، قاندیرلمش ؛ فرقه‌لرینه امنیت کوسترمش قاندیرلمشدی . آرتق کندی طالعنی کندی النه آله‌جق ، باطسه‌ده ، چیقسه‌ده ، بوندن کندیسی مسؤل اوله‌جقدی . آرتق اونك نه مستبد خاقانه ، نه‌ جانسز وصارصاق حکومته ، نه‌ده حیله‌کار فرقه‌لره احتیاجی واردی.
مصطفی کمال پاشا مجلسی ، حکومتی ، اوردویی ملتك اطرافنده طوپلامق ، ملتك اراده‌سنه باغلامق غایه‌سیله آنادولونك عزیز طوپراقلرینه آیاغنی باصدی .
کنج ، نورلی ، مفکوره‌جی ضابطلرله قونوشدی ، اونلره بو « ملت سلطنتی » فکرینی آشیلادی ، ذاتاً بری برینی قوو‌الایان حقارتلرله عزت نفسلری یارالانمش کنج ضابطلر ؛ بو تجربه‌لی ودرایتلی آرقه‌داشك اطرافنده هاله اولدیلر .

استانبول حکومتی ، مصطفی کمال پاشانك آرزوسنی خبر آلدی . فریدپاشا ، عزمکار سردارمزی استانبوله چکمك ایسته‌دی ، ذات شاهانه‌نك آرزوسندن بحث ایدرك معناسز بر تلغراف کوندردی . فقط مصطفی کمال پاشا ، بودعوتی نفرتله ردایدرك استعفاینی مرجح بولدی. اوصیره‌ده مشهور ارضروم قونغره‌سی عقد اولنیوردی. مصطفی کمال‌پاشا حضرتلری بوقونغره‌یه اشتراك ایتدی . قونغره ، بویکی عضوی تعظیمله قارشیلادی . دها زیاده قوت بولدی .

استانبولده‌کی داماد ، بو قونغره‌یی ده داغتمغه چالیشیوردی فقط موفق اولامادی .

۱۱ ایلول ۳۳۵ تاریخنده ، سیواسده‌ایکنجی ودها بویوك بر قونغره عقد اولوندی . آنادولو و روم ایلی مدافعهٔ حقوق جمعیتلریله تشکل‌ایدن قونغره‌لر بر «هیئت تمثیلیه » وجوده کتیردیلر . بو هیئت تمثیلیه ، قونغره مقرراتنی تطبیق ایده‌جکدی .

دامادپاشا ، بومقدس قونغره‌یی داغتمغه چالیشمقدن هیچ کری قالمامش ، نهایت‌موفق اولامیه‌جغنی اکلامش ۲ تشرین اول ۳۳۵ تاریخنده موقع اقتداری علی رضا پاشایه براقشدی .

بیلیورز که علی رضا پاشا حکومتی ، اون بش کون ظرفنده انتخاباته باشلامش و مجلس ملی ۱۲ کانون ثانی ۳۳٦ ده کشاداولنمشدی . بومجلس ،بوکون بوتون تورك

ملتنك كوكلنده بر ايدن ميثاق مليّى ميدانه كتيردى . فقط ٥ نيسانده تكرار صدارته كلن داماد فريد ، هفته‌سنه وارمادن ملت مجلسنى فسخ ايتدى . بو حركت ، بوتون آناطولويى جوشديردى ، شدتلى پروتستو تلغرافلرى ياغديرمغه سوق ايتدى .

بو اراده تحت توقيفه آلنمايان مبعوثلردن يتمش قدر اعضاده آناطوليه كچديلر . اولكى آناطولو مبعوثلرى ، استانبولدن كلنلر وصوكرادن آناطولوده انتخاب ايديلنلرله ۳٥۰ كشيلك برملت مجلسى آنقره‌ده طوپلاندى .

بويوك و عزمكار باش قوماندانمزك تخيل ايتديكى ملت ممثللرى بونلردى وهپسنه « بويوك ملت مجلسى » اسمى ويريلدى .

تورك ملتنك حقيقى وكيللرى ، ۲۳ نيسان ۱۳۳٦ تاريخنده حدودلريمز داخلنده استقلال غايه‌سنه دوغرو چاليشمق ايچون عهد ايتديلر . مصطفى كمال پاشا حضرتلرينى اتفاق آرا ايله هم مجلسه ، همده هيئت وكيله‌يه رئيس ياپديلر . بو صورتله ، تورك ملتى ، كنديسنى قورتولوش كوننه اولاشديره‌جق بويوك سردارينه حقيقى مقامنى ويرمش اولدى .

برطرفدن تورك ملتى ، لايموت سردارينك اطرافنده طوپلانيركن ، حقيقى استقلالنه قاووشمق ايچون عهد وپيمان ايدركن ، اوته طرفدن غرب ديپلوماتلرى «سان ره‌مو»ده مشئوم «سه‌ور» ورقپاره‌سنى حاضرلامشلردى .

بو سیاه معاهده ١٠ مایسده استانبول مرخصلرینه تبلیغ ایدلدی، ١٠ آغستوس ٣٣٦ ده امضا ایتدیرلدی.

بو اوغورسز تاریخدن صوکرا مصطفی کمال پاشا حضرتلری گیت گیده مکملیت قازانان آناطولی اوردوسنك باشنه گچه‌رك صوك بهارده تعرض ایدن یونان اوردولرینه کانون ثانی ١٣٣٧ ده، این اوکنده ایلك بویوك ضربه‌یی ایندیردی. جنرال پاپولاس او زمان بر مرزه‌یومورطلامش: «یونان اوردوسنك مغرورانه رجعتندن» دم وورمشدی. بو (مغرورانه رجعت) تعبیری، او کونه قدر کوزلری یاشدن قورتولمایان مظلوم تورك ملتنی کولدیردی: چونکه بو تعبیرك محو اولان ایکی یونان فرقه‌سنی گیزله‌مك مقصدیله پاپولاسك آغزندن قاچدیغنی آکلامایان تورك قالمامشدی،

فطانتلی باش قوماندانمز، ظفرله سرمست اولمایه‌رق، اوردوسنی گیدگجه وفوق العاده سرعتله قوتلندیرمکه چالیشیوردی. نته کیم یونانك ایکنجی بویوك تعرضی ده امینتله قارشیلاندی ویونان سورولری، ینه این اوکنده ازیجی برمقابل تعرضله خردوخاش ایدلدیلر. اوسنه‌نك حزیران نهایتنده ازمیت شهرینی ده صورت قطعیه‌ده اشغال ایتدك.

نهایت یکرمی بر کون، گیجه‌لی کوندوزلی دوام ایدن سقاریه محاربه‌لرنده نهرك غربنه آتیلان دوشمانه اوتوز بیکه یاقین ضایعات ویردیرن ودها او زماندن یونان اوردوسنك بل کمیکنی قیران ینه شرفلی باش قوماندانمزدر.

مع مافیه، بو مقابل تعرضلرمزدن هیچ بری ٢٦

آغستوس ٣٣٨ ده باشلایان و بر فاچ کون ایچنده یونان هیولاسنی عزیز آنادولو طوپراقلرندن تمامیله چیقاروب آتان صوك تعرضمز قدر دهشتلی اولمامشدر .

مصطفی کمال پاشا حضرتلری ، بو تعرضله ، حرب فننده‌کی دهاسنی ، سوق‌الجیشده‌کی مهارتنی . تشکیلات تجیلقده‌کی خارقه‌سنی شرقه ، غربه ، دوسته ، دوشمانه ، حتی مردار یونانلیلره بیله تسلیم ایتدیرمش وقسطنطینیه‌نك تاج وتختنی ییقه‌رق ، یاردیمجیلریناك حکومتنی دویره‌رك بویوك تورك ملتنك اراده‌سنی حقیله میدانه قویمشدر .

مصطفی کمال پاشانك آنادولوده قازاندیغی بویوك ظفرك ثمره‌سنی عصمت پاشا لوزانده طوپلادی . بوکون یکی وشرفلی برصلح وصلاح دوره‌سنه کیرمش بولونویوز . فقط تورك ملتی ، کندیسنه اك بویوك حرب ظفرینی قازاندیران غازیسنی ، صلح مجادله‌سنده‌ده باشده کورمك ایسته‌دی . بویوك ملت مجلسی ، ٢٩ تشرین اول ٣٣٩ کونی ١٥٨ رأی ایله غازی مصطفی کمال پاشایی ریاست جمهوریت انتخاب ایتدی .

حرب مجادله‌سندن چوق دها کوچ اولان بو یکی مجادله دوره‌سنده غازی پاشانك ملت ومملکت اوغورینه هرنوع احتراصدن اوزاق اوله‌رق چالیشمه‌سنی و یکی موفقیتلر قازانمه‌سنی تمنی ایتمکدن باشقه شمدیلك بزه دوشن وظیفه یوقدر .

بويوك شخصيت

حساسيتى - صوغوق قانليلغى - تفكرى

مصطفى كمال پاشا بر فوق البشردر بزم تاريخمزده ، باشقه تاريخلرده بويله كچه جكدر . بر ملتك بوتون آرزولرينى حس ايتمك ، اضطرابلرينك آجيسنى دويمق ايچون انسانده فوق العاده بر تهيج قابليتى اولمه ليدر . مصطفى كمال پاشا حضرتلرى بودرجه حساسدى . مملكتك كچيرديكى آنى ورطه يى تام زماننده حس ايتدى وياينده فيرلايان اوق كبى ، غزا ميدانه تام زماننده آتيلدى .

يالكز ، بويوك ايشلر كورمك ايچون حساس اولمق كافى دكلدر : تهيجلرمزه حاكم اولمه يى ، يأسه دوشمه مه يى اك قارا كونلرده بيله اميدمزى كسمه مه يى بيلمه لى يز . برچوق انسانلر بوخاصه دن محرومدرلر . هله حساس اولانلر ، صوغوق قانليلقلرينى اك اول قايب ايدنلردر .

روحيات علمى كوستر ركه حساسيت چوغالديغى زمان اراده ضعفه اوغرار . بو قاعده نك مستثناسى ، مصطفى كمال پاشا حضرتلريدر : بو بويوك شخصيت ، قوتلى بر حساسيتله ، قوتلى بر نفسه حاكميتى بر آرايه كتيرمشدر . بو اعتبارله خارقه در .

ديرلركه دها ، بر مجموعهٔ تضاددر . شرفلى سردارمزك

حساسیتی ایله صوغوق قانلیلنی دوشونولورسه بو حکمك دوغرولغی آکلاشیلیر.

باش قوماندانمز، ضابطان آراسنده ده صوغوق قانلیلغی ایله معروفدر. او حالده که، اك امیدسز ثانیه‌لرده بیله بو کنج سردار، متانتنی غایب ایتمه‌مشدر. موفقیتلرله دولو اولان تاریخچهٔ حیاتنده متانتك برچوق مثاللرینی ذکر ایتدك. مثلا هرهانکی یونان تعرضنی خاطرلایالم. یونانك مردار اوردولری تعرضه کچرلرکن، اك قوی الشکیمه دولتلرك سلاحلریله، جبخانه‌لریله، طانقلریله، طیاره‌لریله سلاحلانمشلردی. بزم شجیع اوردومزك ایماندن باشقا نه‌سی واردی؟ باش قوماندانمز بونی بیلیوردی. فقط مغلوم اولمق احتمالی، اونی برلحظه بیله مأیوس ایتمه‌دی. برنجی این اوکی ظفرمزدن طوتیکز، صوك تعرضده: «اوردولر! هدفکز آقدکزدر!.» دیدیکی کونه قدر متین سردارمز، حربك هر صفحه‌سنده آلتنی یوکسکده طوتدی، ملتنك ایماننه کووه‌ندی، آلدانمایاجغنه امین اولدی و آلدانمادی.

مصطفی کمال پاشا حضرتلری، بر متفکردر. تتبعه صوك درجه مراقی واردر. بوتون اوروپا غزته‌لرینی، بزم هریکی چیقان اثرلرمزی، مجموعه‌لرمزی، غزته‌لرمزی، مهم اثرلرك هپسنی دقتله اوقور. بدیعیاته آیریجه ابتلاسی واردر. کوزه‌ل اولان هرشیئی سه‌وه‌ر. حیاتی اك زیاده انتظام ایچنده کچن قوماندانلرمزدن اولدیغی ایچون مطالعه ساعتلرینی هیچ بر شی اخلال ایتمز. اونك دوشونجه‌لی

برانسان ، بر فکر آدامی اولدیغی چهره‌سندن بك ایی آ کلاشیلیر. وقتیله مجلسده بولونانلر سویلیورلرکه، آره‌صره صحبتلرده قاشلری چاتیلیر ، کوزلری دالار، وقور باشنك ایچنده باطنی بر فعالیت ذهنیه باشلامش. « نه دوشوندیکنی بیلمزدك » دییورلر. فقط بوکون آ کلاشیلیورکه اودوشونجه‌لی باش ، قاشلرینك هر چاتیلیشنده تورك ملتنك ییغین ییغین فلاکتلرینی؛ بینوب توکنمك بیلمه‌ین دردلرینی بویوك قورتولوش کوننك حسرتی دوشونویور، چاره‌لر بولمغه چالیشیوردی. اووقورباشك حاضرلادیغی پلانلر، پروژه‌لر ؛ اودوشونجه‌لی کوزلرك قارانلقلرنده کیزله‌نن بویوك ومقدس رؤیالر ، بوکون چیریل چیپلاق بر حقیقت اولدی : آرتیق آ کلایورزکه، بوبویوك شخصیتك هر دوشونجه‌سی، اللهدن وملتدن آلدیغی بر الهامدر وبوالهام ایله‌درکه بویوك تورك ملتنك دون بر رؤیا اولان قورتولوش کونی ، آرتیق کوز قاماشدیران بر حقیقتدر.

محترم خارجیه وکیلمز

عصمت پاشا

چوجوقلغی وگنجلکی — اردوده
وآناطولوده‌کی حیاتی

٥ غروش

محرری : پ . ص

[اورخانیه مطبعه‌سی]

محترم خارجیه وکیلمز

Safa Payami

عصمت پاشا

Muhterem hariciye vekilimiz

چوجوقلغی وگنجلکی — اردوده و آناطولوده‌کی حیاتی

Ismet Paşa

فهرست

طابع و ناشری

« اورخانیه » مطبعه‌سی

محرری : پ . ص

٥ غروش

محترم خارجیه وکیلمز

عصمت پاشا

ایضاح

« عصمت پاشا » دیدکلری زمان کوزلرمزك اوکنه یالکز فریق اونیفورمه‌لرینی طاقینمش شعشعه‌لی وهیبتلی بر قوماندان کلمیور ؛ غرب جبهه‌سنده دوشمان اردولرینی داغیتان بوقوماندانك غرب دیپلوماتلرینی‌ده الزام ایتدیکنی خاطرلایورز . عصمت پاشا ، قیزیل جنك میداننده بر غضنفر ، یشیل ماصه‌اطرافنده ماهر برخطیبدر. بز اونی، قارشیمزده ، بر الیله حرب چراغنی ، اوته‌کی الیله صلح چلنکنی طوتارکن کورویورز . ذاتاً بو قهرمان ، بوتون حیاتنده ، حربلردن صوکرا صلحه قوشمق ایشنی کورمشدر .

بو اثرجکده‌اوقونه‌جق‌اولان«چوجوقلنی‌وکنجلکی» حقنده‌کی معلومات ، پاشایی پك یاقیندن طانیان محترم ذاتلرك دلالتیله طوپلانمشدر . بو معلومات‌ده کوسترر‌که عصمت‌پاشا، وقایعك‌دوغوردیغی‌وکچیجی‌وآنی برشخصیت

دكاسدر . كوچوكدن بری ، فطری وجبلی قابلیتلری ، معین ومساعد زمینلرده سربست برانکشافه مظهراولمش ، اعظمی درجه‌ده تکامل ایدرك بوكونكی قهرمانی میدانه كتیرمشدر .

عصمت پاشا حضرتلری ، مدانیه قونفرانسنده‌كی حركتیله صلحه اعلان پرستش ایتدی . اوصیره‌ده هركس بیلیوردی‌كه پایتختك قاپیسنه دایانمش بر اردویی ایچری‌یه كیرمكدن منع ایده‌بیله‌جك قوت یوقدی .. بو قوت ، اولسه اولسه پك صمیمی برصلح اشتیاقی ایدی‌كه ، عصمت پاشانك بوتون حركتلرنده و سوزلرنده تجلی ایتدی . نته‌كیم ، خارجیه وكالتنه تعیین ایدلدكدن براز صوكرا ، عصمت پاشا بویوك ملت مجلسنده بوتون جهانه قارشی دیدی‌كه :

« بو كون دنیانك اك قوی الشكیمه اردوسنه مالكیتله مفتخرز . اردومزك حركاتنی توقیف ایتمسی ، محضا مسالمت جهانی محافظه كبی برملاحظهٔ انسانیه‌دن منبعثدر . یوقسه ... اردومزك صولتنی توقیف ایده‌جك هیچ بر قوت یوقدر ! »

بز بو اثرجكده عصمت پاشا حضرتلری كبی بر جنك سردارینی و بر صلح حواریسنی یتشدیرن ، میدانه كتیرن عامللره قیصه ، فقط اكسیكسز بر نظر عطف ایتمك وظیفه‌سنی كوره‌جكز .

چوجوقلغی و کنجلکی

ازمیر یاوروسی - دوغوشده عسکر - « روم ایلینی آله‌جغم ، صوفیه‌دن دلیکلی قالپاق کونده‌رەجکم ! » - حقیقته عاشق - سلاملق رسمنده - دائما اوردو عشق

عصمت پاشا ازمیرلیدر . دوغدیغی سمتك اسمی : « انکلیز یوقوشی » در . پدری مسلك اربابی آره‌سنده معروف بر حقوقشناسدر. یاورو ازمیرده دنیایه کلدکدن قرق کون صوکرا ، پدری مقاولات محرری و سر مستنطقلکله « فوچه » یه تعیین و اعزام اولنمشدر . آز صوکرا بولدانه تحویل مأموریت ایدرك عائله‌سنی دخی کوتورمش، نهایت ، دورت‌سنه‌صوکرا ، اجرا مأمورلغی وظیفه‌سیله تکرار ازمیره عودت ایتمشدر .

کوچوك عصمت ازمیری اوزمان‌طانیدی. والده‌سنه و پدرینه « دنیانك هر یرندن فضله ازمیری سودیکنی » سویلیوردی . حتی ، برسنه صوکرا ، پدرینك سیواسده بر مأموریت آلمه‌سی ، یاورونك کوزلرینی غمله‌دولدوردی. بو تأثر و غربت حسی ، سیواسه کیتدکدن صوکرا براز دها آرتدی . چونکه معمور و مرفه ازمیره مقابل ، سیواس قسوتلی، داغنیق و صوغوق بر شهردی . مع‌مافیه

کوچوك عصمتی تسلی ایتمك ایچون بر وعد کافی کلدی : اوکا ، « سنی عسکری رشدیه‌سنه ویره‌جکز ! » دیدیلر. یاورو ، بر عسکر مکتبنه کیرمك ایچون زندان کبی مملکتلرده اوطورمغه راضی ایدی . عسکرلك هوسی اونده بش یاشنده ایکن شدتله تظاهر ایتمشدی . أوده کندی کندینه تخته‌دن قیلنجلر یونتیور ، بلنه طاقیور ، بر ضابط کبی کندیسنه امر ویرییور ، بر نفر کبی سلامه دوریور ، أوك صوفه‌لرنده عسکری آدیملرله یورویوردی. بو هوس ، بعضی چوجوقلرده کورولن تقلید میلندن عبارت دکلدی . عائله آراسنده اردویه ، عسکرلکه متعلق بر بحث کچرکن ، یاورو همان قولاق قابارتیور ، اوزون کیرپیکلی کوزلرنده پارلایان بر دقتله دیکلیور ، بعضاً یاشندن اوممولمایان فکرلرده سویلیوردی .

یاورونك بو خارق‌العاده استعدادی ، سیواسده بولنان فریق خلوصی پاشانك نظر دقتنه چارپمشدی . پاشا هر زمان بو کوچوك قهرمان نامزدینی قارشیسنه آلیر ، اونکله غایت جدی قونوشوردی .

بر کون خلوصی پاشا ، یاورویه صورمشدی :

— دوغرو سویله ، سن نه اولمق ایسته‌یورسك ؟

کوچوك عصمت ، پك جدی بروشان قاشلریله ، قیصه‌جه جواب ویردی :

— عسکر !

— پکی اما ... بو بویده عسکر اولورمی ؟.

— اولور .

— سنك بويله كوره قيليج يوق . نه‌يا په‌جقسك ؟

— بويمه كوره قيليج اصمارلايه‌جغم .

بو جواب ، خلوصی پاشايی چوق سويندیرمش ، اوزون اوزون كولدورمشدی . ياورو ، هپ اوجدی اداسيله سوزينی اكمال ايتدی !

— هم بن بويله كوچوك قاله‌جق دكلم يا . . . البته بر كون كلوب بويويه‌جكم .

فی‌الحقيقه براز دها بويودی ، عسكری رشديه‌سنه كيردی . مكتبك اك ذكی وغيرتلی طلبه‌لرندن اولدی . بوتون رشديه عسكريه‌ده اك جدی شاكرد عصمتدی . وظيفه‌سندن باشقه برشيله مشغول اولديغی كورولمزدی . مسلكنه قارشی ابتلاسی كون كچدكجه آرتيور ، شدت كسب ايدييوردی .

بر كون ، عائله‌سی آراسنده روم‌ايليدن بحث ايديليركن ، ياورو بردنبره آياغه قالقه‌رق آننه‌سنه ديدی‌كه :

— سن هيچ مراق ايتمه . بوتون روم ايلی بزمدر . بن روم ايلی‌نی آله‌جغم . محاربه ايده‌جكم وسزه « صوفيه »دن قورشون دليكلی قالپاغمی كوندره‌جكم !

بو جواب ، عائله آراسنده عالا بر ضرب مثلدر . دون بر معصوم آغزندن چيقان اووعد ، بوكون بعضی شكل فرقلريله مكمل صورتده انجاز ايدلمشدر .

ياورونك پك جدی اولديغنی سويلدك . بالخاصه

یالاندن صوك درجه نفرت ایتدیکنیده خبر ویره‌لم . دینه بیلیرکه کوچوك عصمتك اخلاقنده الك بارزسجیه : « دوغرو » اولمقدی . بوتون فضیلتلرك منشائی اولان بو حقیقت عشقندن هیچ بر زمان آیریلمادی . بوکونکی قهرمان عصمتك فضیلتلرینی صایمقله بیتیره‌مه‌ینلر ، اخلاقاً یکی نسللره ابده کبی کوستریله‌جکنی سویلیورلر .

کوچوککن بعضی کره قارده‌شیله آراسی آچیلیر ، کندیلرینی مدافعه ایچون آنه‌لرینك حضورینه چیقارلردی . یاورو ، دها اوزمان بیله ، آنه‌سنك یاننده قارده‌شنه شویله دییوردی :

— دوغرویی سویله . بنم علیهمده بیله اولسه دوغرویی سویله . آمان یالان سویله‌مه . آغزك بر کره یالانه آلیشیرسه چوق فنا ، چوق فنا ...

یاورو رشدیهٔ عسکریه‌یی سیواسده اکمال ایدرك ۱۱ یاشنده عائله‌سیله استانبوله کلدی ، آقسرایده اقامته باشلادیلر . مهندسخانه‌یه طلبه‌یازیلدی . مع هذا عسکرلك اشتیاقی هیچ آزالمامشدی . آقسرایده اقامت ایتدکلری صیره‌ده هرجمعه جاده‌یه چیقار ، کنارده حاضر اول وضعیتنده دورر ، سلاملغه کیدن عسکرلره ، ضابطانه کمال جدیتله سلام ویرردی . سیواسده اولدیغی کبی ، استانبولده‌ده ضابطان وافرادده بو یاورو عسکری چوق سودیلر . هپسی اونك سلامنی جدیتله اعاده ایدییورلردی .

ویردیکی سلامك آلندیغنی گورن کوچوك عسکر، بر قوماندان غروریله أوینه دونیوردی .

طوپجی مکتب حربیه‌سنه گیرنجه‌یه قدر بو مسلك عشقی ، جوشقون بر حرارتله بو گنج عسکر قلبنده یر طوتدی وبو عشق ، دها صوکرالری، معقولاتله برلشه‌رك گیتدکجه تکامل ایتدی .

عصمت پاشا حضرتلری کوچوککن‌ده خارق العاده ذکی ایدی . دوستلری آراسنده بالخاصه سرعت انتقالی ایله طانینیوردی . ضرب مثلده اولدیغی کبی ، کلمه‌لرك ایلك هجاسندن مابعدینه همان انتقال ایدردی. دائما دوشونجه‌لیدی . ذهنی بوش قالدیغی زمان اضطراب دویار ، دوشونمك وسیله‌لری آراردی .

بویوك آداملرك سودکلری یمکلرله فعالیت ذهنیه‌لری آراسنده بر مناسبت اولدیغی ادعا ایدیلمشدر . بو ادعانك نه درجه‌یه قدر دوغرو اولدیغی علمی بر مسئله‌در. آنجاق، خارجیه وکیلمزك سودیکی یمکلره باقیله‌جق اولورسه بر ادعا دوغرو کبی کورونیور : مثلا ، عصمت پاشا حضرتلری ساده قیزارمش بالق ، صوبوره‌کی وطاووق قیزارتمه‌سی سورلرمش . میوه‌لردن‌ده شفتالی و اوزومه هیچ دایانامازلرمش . بو یمکلرله میوه‌لرك، بالخاصه بالقله اوزومك ذهن آچمقده‌کی خاصه‌لری مثل عام اولمشدر .

عصمت پاشا حضرتلرینك چوجوقلق و كنجلكلرنده ابراز ایتدكلری حالات مخصوصه ، بویوك بردهانك مژدهجیلری كبی تلقی اولنمالیدر . شرفلی قهرمانمزك پایانسز وصفلرینك ومزیتلرینك الك بویوك دلیللرینه كذلك اردودهكی حیاتنده ، بالخاصه آناطولیدهكی خارقهلی فعالیتلرندهده شاهد اولویورز .

اوردوده کی حیاتی

صنعانک تخلیصی - بالقان صلح هیئتی آراسنده - ارکان حربیه رئیسلکاری وقول اوردو قوماندانلقلری - آلدیغی نشانلر - حربیه مستشارلغی .

۱۳۱۶ سنه‌سی ایکنجی کانوننده سیار طوپجی مکتبنه کیردی و ۱۳۲۲ ایلولنک اون اوچنده مکمل بر ارکان حرب یوز باشیسی اوله‌رق نشأت ایتدی ، اردو امرینه ویریلدی . ایکی سنه صوکرا قول آغالغه ترفیع ایدلدی .

اعلان مشروطیتدن بر سنه صوکرا ، « یانیه و پره‌وه‌زه » جهتلرنده اجرا اولنه‌جق ارکان حربیه سیاحتنه مأمور ایدلدی . ۳۲۶ ده دوردنجی اردو ارکان حربیه‌سنه ، ۳۲۷ ده یمن قوای مرتبه ارکان حربیه‌سنه مأمور ایدیله‌رك متعاقباً یمنه کوندریلدی . بعده یمن قوای عمومیه‌سی ارکان حربیه ریاستنه تعیین اولوندی .

عصمت پاشا حضرتلری ، مکتبدن نشأتنی تعقیب ایدن برقاچ سنه ایچنده کندیسنی بوتون ضابطانه سودیرمش ، اقتدارینی دوستلرینه و رقیبلرینه تسلیم ایتدیرمشدر . بالخاصه ، بوندن اون سنه اول یمن حرکاتنده فوق العاده ابراز درایت و متانت ایتمشدر . « صنعا » نك تخلیصی ،

بوقدرت اثرلرندن بریدرکه بیکباشیلغه ترفیعنی انتاج ایتمشدر.

برسنه صوکرا بویوك قرارکاه عمومی برنجی شعبه‌سنه نقل ایتمشدر. بولغار مرخصلریله مذاکرات صلحیه باشلادیغی زمان کرك مسلکنده‌کی اختصاصی، کرکسه «قابل تمثیل» اوصافیله هیئته عسکری مشاور تعیین ایدلدی. کذلك حقیرستلکی هرکسجه مسلم اولدیغی ایچون بالقان حربنده، شرق وغرب اردولرینك بعضی مسئول ارکان امراسنك تحقیقاتنی اجرایه مأمور اولدی. اوندن صوکرا ارکان حربیه اوچنجی شعبه‌سنه تعیین ایدلدی وکوزل خدمتلرینه بناءً ایکی سنه قدم ضمی آلدی.

۳۳۰ سنه‌سی ۱۶ تشرین ثانیسنده اوچ سنه حضری قدم ضمیله اهلیت وقدملرینه بناءً قائمقاملغه ترفیعلری اجرا ایدیله‌رك برنجی اردو ارکان حربیه‌سنه ومتعاقباً قرارکاه عمومی برنجی شعبه مدیریتنه تعین ایدلدی.

۳۳۱ سنه‌سی ۱۹ حزیرانده قدملرینه اوچ سنه سفری قدم ضمی یاپیلمش، ۳ آغستوس ۳۳۱ سنه‌سنده محاربه کوموش امتیاز مدالیه‌سیله تلطیف و ایکنجی اردو ارکان حربیه‌سی ریاستنه تعیین ایدلدی. ۱ کانون اول ۳۳۱ ده قدمی وایی خدمتی ایچون میرآلایلغه یوکسلدی و۱۳ کانون اول ۳۳۱ ده ایکنجی آلمان دمیر صلیب نشانی آلدی.

۳۳۲ سنه‌سنده وآوستریا حرب نشانی و آوستریا «قرون دومه‌ریت» نشاننك اوچنجی رتبه‌سی و۲۹

تشرين ثانی ۳۳۲ ده محاربه‌لرده‌کی قهرمانلقلرینه مکافاةً آلتون حرب لیاقت نشانیله تلطیف و ۳۰ کانون اول ۳۳۲ ده دوردنجی اردو قوماندانی اولدی . قدمنه‌ده برسنه ضم ایدلدی .

ینه ۳۳۲ سنه‌سنده یکرمنجی قول اردو قوماندانلغنه تعیین ایدلدی . ویلهلم ثانی طرفندن کندیسنه برنجی صنف دمیر صلیب مدالیه‌سی ویریلدی ، متعاقباً اوچنجی قول اردو قوماندانلغنه تعیین اولوندی ، محاربه‌ده‌کی خدمت وفداکارلغنه بناءً مجدد ایکنجی مجیدی نشانیله تلطیف ایدلدی . صوکرا بونشان قیلنجلی‌یه تحویل اولوندی.

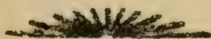
عصمت پاشا حضرتلرینك حرب عمومیده «شریعه» محاربه‌لرنده بویوك بر عسکری کیاست کوستردکلری معلومدر . بومحاربه‌لر مناسبتیله ایکنجی رتبه‌دن قیلنجلی عثمانی وآلمان ایکنجی صنف قیلنجلی قرتال نشانیله تلطیفی اجرا اولوندقدن صوکرا ، ۲٤ تشرین اول ۳۳٤ تاریخنده حربیه نظارتی مستشارلغنه تعیین ایدلدی .

اساسات صلحیه‌نك عسکری ماده‌لرینی تذکر وتثبیت ایتمك اوزره برقومیسیون تشکیل ایدلمشدی . عصمت پاشا حضرتلری بوقومیسیونه دخی مأمور اولدی .

۳۳۵ سنه‌سنده بعضی تعلیماتنامه‌لرك تصحیحی ایچون تشکیل ایدیلن قومیسیونه ومتعاقباً قول اردو قوماندانلغی صلاحیت ومخصصاتیله شورای معاملات عمومیه مدیریتنه

تعیین ایدلدی . ١٢ اغستوس ٣٣٥ تاریخنده اراده ایله مأموریتندن عفو اولوندی .

٣٣٦ سنه‌سنده (ژاندارمه وپولیس) وظائف ومعاملاتنده تنظیم واصلاحی ایچون تشکیل اولونان قومیسیونه مأمورایدلمشدی، فقط عزیز آنادولوده بویوك تورك ملتنك قورتولوش ایچون یاپدیغی قیام ، اونی‌ده اك حقیقی وظیفه‌سی باشنه چاغیردی وعصمت پاشا حضرتلری ، بومبجل وظیفه‌نك باشنه قوشمق ایچون بر ثانیه‌نك ضیاعنه بیله تحمل ایده‌میه‌رك آنادولویه کچدی .

آنادولو قورتولوش جنكلرنده

آنادولويه كچيش - برنجى اين اوكى - عصمت پاشا طوزاغى ،
صوڭ تعرضمزده غرب اردولرمز

عصمت پاشانڭ آنادولويه كچيشى ، تازه آنادولو اردوسى ايچون بيوك بر قازانجدى . بو التحاق ، آنادولوده بوتون ملته وعسكره درين بر اعتماد وسوينج ويردى . چونكه بويكى، مكمل عضوڭ متين سجيه‌سنى، ايمانى ، قدرتى، ذكاسنى، اى اخلاقنى بيلمه‌ين، دويمايان يوقدى .

بومتين وقوتلى آرقه‌داش ، اركان حربيهٔ عموميه باشنه كچينجه هنوز تشكل ايتمكده اولان اردويه حرارت وشوق كلدى .

اوصيره‌لرده استانبولڭ مجذوب داماد فريدحكومتى، اون پارماغنده اون قارا ايله سياه پنجه‌سنى عصمت پاشانڭ چليك اوموزلرينه اوزانيور، عقلى صيره‌رتبه‌سيله نشانلرينى نزع ايتمكله اوغراشيور، بونكله قالمايه‌رق قهرمان خلاصكارى دار آغاجنه چاغيريبوردى .

عصمت پاشا ايسه ، اركان حربيهٔ عموميه رياستندن غرب اردوسى قوماندانلغنى اله آلدى ، امثالسز بر باشبوغ

درایتی ومهارتیـله ایلك حمله‌ده یونانلیلری این اوکنده تپه‌له‌دی .

عصمت پاشانك کوك اختیاری رجعت ، کوکسه مقابل تعرض خصوصلرنده بر اردونك شیرازه‌سنی ، انتظامنی ، ایمانتی قورومق ، صاپه صاغلام ، دینج برحالده دشمن اوزرینه صالدیرتمقده‌کی خارقه‌لرینی برنجی این اوکنده کوردك .

یونان اردولری ، ایلك تعرضك ویردیکی شوقله این‌اوکنه‌قدر یورومشلر ، دهاده‌ایلری‌یه کیده‌بیله‌جکلرینی ظن ایتمشلر ، فقط آنسزین ، تورك تاریخنده بویوك بر حادثه‌نوعندن‌یاد ایدیله‌جك‌اولان «عصمت‌پاشا طوزاغی»نه دوشمشلردی .

عصمت پاشا حضرتلری ایکنجی این اوکی ، بالخاصه « سقاریه » حربنده‌ده مثلی بولونماز برکیاست کوستردی بوتون بومحاربه‌لرده غرب اردولرینك نه بویوك بر محاکمه ، تخمین اصابتیله سوق واداره ایدلدیکی ، آنادولو حربنك مفصل ، اساسلی تاریخی یاپیلدیغی زمان وضوحله اکلاشیله‌جقدر . یالکز شوقدرینی سویله‌یه‌لم که عصمت پاشا حضرتلری ، بوحربلرده ، دوشمانك پك آشکار اولان‌عددجه واسلحه‌جه‌فائقیتندن برثانیه بیله بیلمامش ، حربك‌هیچ‌بر صفحه‌سنده‌متانتنی وامیدینی غائب ایتمه‌مش ، رجعتلرده اردوسنك شیرازه‌سنی ، قوای کلیه‌نك تساندینی محافظه‌یه هر آن موفق‌اولمش ، زمانی کلنجه حیرت‌ویریجی

بر سرعتله مقابل تعرضه گچمشدر . پاشانك مكمل بر
اركان حرب اولديغنى بيانلريله اونك بو طلسملى موفقيتلرى
قارشوسنده تقديركار بر حيرت اظهار ايتمكدن كنديلرينى
منع ايده مه مشلردر .

عصمت پاشا حضرتلرينك الك بويوك موفقيتى - كه
شبهه سز جهان تاريخ حربنك مهم بر موضوعنى تشكيل
ايده جكدر - دشمنى ازميردن صيروب آتان صوك و بويوك
تعرضمزدر .

يك اى بيليورزكه بو تعرضده غرب جبهه سنك
وظيفه سى بر اهميت اساسيه يى حائزدى . تعرض پلانمز
بو جبهه يه نظراً احضار ايديلمشدى . خصوصيله دشمنك
الك مستحكم موضعلريله تماسه گيرمك لازمدى . (آفيون
قره حصارى) شرقنده وجنوبنده يوز كيلو مترولق
بر خط اوزرنده دشمن تحكيماتى واردى . هم ده بو تحكيمات،
بوتون معناسيله « عصرى ومكمل » ايدى .

غرب جبهه سنك ايكى اردوسندن برى ، آفيون قره
حصارينك شرقنده ، آقار چايدن غربه دوغرو دوملو
پيكار آراسنده بولنان دشمن موضعلرى قارشوسنده
تحشد ايتمشدى . بو اردو قوتلى ايدى . ديگر اردو دخى
بورصوقلك شمالنده سقاريه قسمنده تعرضه حاضرلانمشدى .
قارشيسنده دوشمنك سكز فرقه سى واردى .

عصمت پاشا حضرتلرى اردولرمزك تعرضه باشلا-
ديغى ١٦ آغستوس صباحى ، فجرله برابر « قوجه تپه »يه

چیقه‌رق دشمنك جنوب جبهه‌سنی ترصد ایتدی وبوایکی غرب اردومزك تعرضنی اداره ایله‌دی .

دشمنك اك قوتلی موضعلری اولان « طناس تپه »، «قلعه‌جك» سیوریلرینك اشغالیله باشلایان و ۲۷ آغستوسده آفیونك اشغالندن ۹ ایلول مبارك کونده ازمیره کیرنجه‌یه قدر غرب اردولرمزك کوستردیکی خارقه‌لر ، عصمت پاشا حضرتلرینك حرب فنی وسوق الجیشده‌کی عاقلانه ، مدبرانه قوماندا مزیتلری سایه‌سنده وقوعه کلمشدر .

دشمنك وضعیتنی ، مقاومتنك درجه‌سنی غایت مکمل براصابتله تقدیر ایتمش ، عادتا مرمیلرمزدن بر دانه‌سنك بیله ضیاعنه میدان ویرمه‌مشدر .

دیکر طرفدن ، اردونك‌ده بویوك قوماندانه‌قارشی صارصیلماز ویقلماز بر اعتمادی واردی بو اعتماده عینی درجه‌ده قوتلی بر محبت علاوه ایدیکز ، عصمت پاشا حضرتلرینك‌سر موفقیتی دها قولای آکلاشلمش اولور .

بوکون لوزان قونفرانسنده ، مظلوم وغالب تورکلرك حقلرینی ایسته‌مکه کیدن عصمت پاشا حضرتلری ، دها بر قاچ آی اول بو حقلری بزه قازاندیرمق ایچون ، فنك یپ یکی تجهیزاتیله قارشیمزه دیکیلمش بر دوشمانك قافا طاسنی پارالایان قهرمانلردن بریدر .

عصمت پاشا حضرتلرینك حربده وصاحده‌کی بو مضاعف شخصیتی ، اونی بوتون تورك ملتنك نظرنده ایکی قات بویوتویور .

شخصیتی

ذکاسنك قیوراقلغی — طلاقتی — متین اراده‌سی

عصمت پاشا حضرتلرینك‌ده شخصنده تقدیرله برابر حیرتی جلب ایدن شی ، اسکی بر تعبیرله « جامع اضداد » اولمه‌سیدر .

فی‌الحقیقه ، کندیسی صوك درجه ساکن و خلوق بر ذاتدر . صحبتنده بولونانلر بیلیورلرکه ، بو محیرالعقول قهرمان ، غایت متواضعدر . بوتون مخاطبلرینی کندیسنه فائق‌صایه‌رق قونوشور . ادعاجی‌دکلدر . قطعی حکملردن ، باشقه‌لرینه دوشونمك حریتی ویرمه‌ین کسدیرمه سوزلردن خوشلانماز . بو اعتبارله قیوراق بر ذکاسی واردر . قارشیسنده‌کنك حالت روحیه‌سنی چابوق آکلار ، نه‌طرزده سوز یوروته‌جکنی بیلیر ، بحثی اوکا کوره سوق ایدر ، مناقشه‌لرده هیچ عصبیلشمز ، کندی نقطهٔ‌نظرینی سکون ایله تکرار ایدر ، واصل اولمق ایسته‌دیکی نقطه‌یه نفسنه تحکمله یورور . یالاندن خوشلانماز ، فقط باشقه انسانلرك قولایجه یالان سویله‌دکلرینی بیلیر ، بناءً علیه آلدانمامغه دائما موفق‌اولور . آلداتیلمغه هیچ یاناشمامه‌سی‌ده حقیقته اولان اشتیاقندندر .

غایت وجیز ، سلیس ، منتظم سوز سویلر . اکر مملکتمزك پك آز اولان خطیبلری صایلەجق اولورسە باشلرندە عصمت پاشایی‌دە ذکر ایتمك مجبوریتندەیز . جملەلری بلکە سوسلی و صنعتکارانە دکلدر ، بلکە بعضی حسیاتی افادەدە ناقصدر ؛ فقط فکرلری ، محاکمەلری ، منطقك پارلاق وکسکین اسلرینی بیاندەمکمل و بارزدر . بناءً علیە بوتون سوزلرندە احاطە واردر ، اکسیك سویلەمز ، فضلە سویلەمز ، ایرکن ویا کیچ سویلەمز .

فرانسزجەیی‌دە سلیس قونوشور . اجنبی لسانیلە سوز سویلرکن هیچ ئوزولمەدیکی ، پك آشنا برلسانی قونوشدیغی بلليدر . بوتون بووصفلر ، عصمت پاشانك طبیعی سجیەلریلە مترافقدر واونك دیپلوماسی عالمندەکی مۇفقیتلرینك اساسلرینی تشکیل ایدر .

مذاکراتدەفرنکلرك Souplesse دیدکلری قیوراقلغی و اینجەلکی کوسترن بو ذات ، جبهەدە و سپرلرك یانندە نهایتسز برقدرت عرض‌ایدر . اوزمان ، ویردیکی قراری اجرا ایچون کچن هر ثانیەنك قیمتنی بیلیر . ایستەدیکنی درحال یاپار . حسیاتدن تجرد ایتمك ، عقلك آیدینلاتدیغی سربست بر ارادە یولندە یورومك ، هیجانە قاپیلمامق ، بصیرتکار اولمق ، عصمت پاشا حضرتلرینك پك ایی طانیدقلری مزیتلردر .

قورقو نه‌در بیلمز . ویردیکی قرارلردن برینك موفقیتسز اولمه‌سی نتیجه‌لنه‌جکنی خیالندن کچیرمه‌مشدر . چونکه ایی دوشونه‌رك قرار ویرر ، معمافیه چابوق دوشونور و قرار ویررسه پك چابوق اجرا ایدر .

چوجوقلغنه عائد بعضی منقبه‌لردن‌ده اوکرندك که عصمت پاشاده « مملکت عشقی » ، بر وولقانك آلوی کبی قیزغیندر . بو آلو ، پاشانك بوتون حیاتنده کندیسنه یاشامق حرارتی ویرمشدر . درعهده ایتدیکی بوتون وظیفه‌لرده ، یاپدیغی بوتون ایشلرده قلبنی چرچیوه‌لین بو یاقیجی هاله ، هیچ بر ثانیه چوزولمه‌مشدر .

عصمت پاشا حضرتلرینی سیاستده اولدیغی کبی ، اوردوده دخی موفقیته ایصال ایدن وصفلردن بری‌ده ، « تلقین خاصه‌سی » در . عصمت پاشا حضرتلری ، فکرینك اصابتنه مخاطبنی سحر انکیز بر قولایلقله اقناع ایدر . اکثریا بر چوق اعتراضلرك بو صورتله اوکنه کچمشدر . ینه بو تلقین خاصه‌سیله‌درکه تورك ملتنك مطلقا قورتوله‌جغنه دائر ایمانی معیتنده‌کی اوردویه مکمل نشر ایتمش ، شاید وارسه بر قاچ مترددك شبهه‌لرینی وقورقولرینی‌ده بو صورتله سیلوب سوپورمشدر .

عصمت پاشا حضرتلرینك متین اخلاقی ، متین سجیه‌سی ، سیاستده‌کی اینجه‌لکی وقیوراقلغی ، جبهه‌ده‌کی قدرتی ، درایتی بحث اولونور انسان صورار : بی بشرك بو فضیلتلرینه علاوه ایدیله‌جك بر خصلت دها قالمشمیدر ؟

لوزان قونفرانسنده حقلریمزی ایسته ین معزز خارجیه وکیلمزه موفقیت دیلرکن کندیمزی ده بولیاقتلی خلاصکارلره مالك اولدیغمز ایچون تبریك ایتمکی اونوتمایالم !

اورخانیه مطبعه‌سنك نشر ایتدیکی کتابلر :

مصطفی کمال پاشا

چوجوقلغی گنجلکی — سیاسی — عسکری حیاتی

بویوك خلاصکارمزك دوغدیغی کوندن صوك مظفریتمزه قدر حیاتنك الك مهم وقعه‌لری، قهرمانلقاری وخصوصی حیاتی بو کوچوك اثره درج ایدلمشدر. هرکسك دقتله اوقومه‌سی لازمدر. بش غروش فیأتله صاتیلیر.

فوزی پاشا

مبجل سردارمزك آنادولو غزالرنده‌کی مهم خدمتلری، رسمی ترجمهٔ حالی وشخصیتی حقنده یازیلان بوأثر بش غروش فیأتله صاتیلمقده‌در.

کاظم قره بکر پاشا

شرق جبهه‌سی سردارمزك اردوده‌کی حیاتی، تورك یتیم یاوروولریله اشتغالی، أرمنی آقینی تنکیل وقارص عهدنامه‌سنی حاوی اولان بوأثر بش غروش فیأتله صاتیلمقده‌در.

رأفت پاشا

استانبولك ایلك شرقلی ممثلی اردوده وآنادولوده واستانبولده فعالیتی، ترجمهٔ حال رسمیسی و شخصیتی حقنده یازیلان بوأثر بش غروش فیأتله صاتیلمقده‌در.

بويوك ملی رومان

سوزده قیزلر

مؤلفی : یامی صفا بك

حربلرك وغیر طبیعی حادثه‌لرك صاییلرینی چوغالتدیغی سوزده‌قیزلر وسوزده قیزلغی تشریح وتصویر ایدن‌حرکت وتحلیل رومانیدر. بوتون عائله‌لر ، کنج قادین وکنج قیزلر ، بواثرك دوشوندیریجی موضوعنی وصحنه‌لرینی اوکره‌نمکه دعوتلیدرلر . اخلاقی سقوطله مجادله ایده‌بیلمك ایچون ، اوسقوطك کیزلی صفحه‌لرینی بیلمك لازمدر ؛ بوصفحه‌لر ، « سوزده قیزلر » ده تمامیله ئورتوسز وآچیقدر .

سوزده قیزلق ، مملکتده ، وبا وقولرادن تهلکه‌لی برآفتدر . کون کچدکجه الك سالم محیطلری‌ده چوروتمك استعدادینی کوستریور . مؤلف ، رومانده ، بوتهلکه‌یی بوتون وطنداشلرینه خبر ویرمشدر . بیلمك ، بیلمه‌مکدن اییدر .

اثرك مقداری آزدر . جلدسزی ۷۵، جلدلیسی ۱۰۰ غروش فیئاتله صاتیلمقده‌در .

آتش بوجکلری

الك یکی ادبی اثر

یامی صفا بکك یکرمیدن فضله بویوك وکوچوك حکایه‌لری، اون فورمه‌لق برجلد حالنده مطبعه‌مز طرفندن نشر ایدلمشدر . « آتش بوجکلری » ، مؤلفك الك معتنا حکایه‌لرینی محتویدر . مملکتك کولونج، عجائب ، رقت ورحمت ویرن انسانلری ووقعه‌لری ، بوحکایه‌لرك یپ یکی موضوعلرنده جانلانیر وبزی ساعتلرجه دوشوندیررلر .

فیئاتی ۲۵ غروشدر

مبجل سردارمز

فوزی پاشا

آنادولو غزالرنده کی مهم خدمتلری ـ
رسمی ترجمهٔ حالی و شخصیتی

٥ غروشدر

محرری : پ . ص

[اورخانیه مطبعه‌سی]

Safa, Peyami

مبجل سردارمز

Mübeccel serdārımız

فوزی پاشا

Fevzi Paşa

آنادولو غزالرنده‌کی مهم خدمتلری

رسمی ترجمهٔ حالی و شخصیتی

فهرست

طابع و ناشری

« اورخانیه » مطبعه‌سی

محرری : پ . ص

٥ غروش

مجل سردارمز

فوزی پاشا حضرتلری

ایضاح

بو کونکی بویوك ملی سوینجی بزه ویرنلر ، بش قطعه‌ده تورك آدینی یدی قات کوکلره چیقارانلر، هپمزك ابدی منتی قازانانلر تبجیل وتعظیم ایله یاد ایدلدکاری زمان، ایلك خاطره کلن سردارلرمزدن بری‌ده شبهه‌سز فوزی پاشا حضرتلریدر. ایستر یاقیندن، ایستر اوزاقدن، اونك ملی قاوغاده‌کی منقبه‌لرینی آز چوق هر تورك دیکله‌دی ، ایشیتدی ، اوکره‌ندی. جبهه‌ده وجبهه کریسنده، آتش وقان ایچنده، چادیر آلتنده، حریطه‌لر باشنده کچیردیکی حمالی کونلرك، کیجه‌لرك ، ساعتلرك ، دقیقه‌لرك هر برینی ناصل حسن استعمال ایتدیکنی ، بیتوب توکنمه‌ین بر فعالیتله یمك یمه‌دن ، اویقو اویومادن ، وجودینی دیکله‌ندیرمه‌دن ناصل دیدیندیکنی واوغراشدیغنی آنادولویه کیدنلر کوزلریله کوری ، کورمه‌ینلره کلوب آکلاتدی. بو کون یالکز تورك تاریخنده دکل، جهان تاریخنده‌ده

بر فوزی پاشا واردر ؛ بو فوزی پاشا ، مرمر باشلری هر مدنی مؤسسه‌نك فوقنه رکز ایدیلن جهان اعاظمی آراسنده کندیسنه ابدی بر یر یاپمشدر .

مادام برت ژورژ غولیس، موسیو ژان شلیکاه‌ن کبی اجنبی متفکرلری ، قلمه آلدقلری اثرلرده فوزی پاشا حضرتلرینك مستثنا عسکری سجیه‌سندن و صاییسز خدمتلرندن هر بویوکلکه پرستش ایدن برغربلی حرارتیله اوزون اوزادی‌یه بحث ایتمشلردر .

بالذات موسیو فرانقلن بوییونك استانبولده جهان مطبوعاتی ممثلرینی یاننه قبول ایتدیکی زمان فوزی پاشا حضرتلرندن ستایشکار برلسان ایله بحث ایله‌دیکنی قولاغمزله ایشیتدك . اورجل سیاسی ، آنادولو ظفرینك عامللریله تماسنی نقل ایدرکن فوزی پاشا حضرتلرینی اوك صفده موضوع بحث ایله‌مش ، بعضی اعجاز نمون منقبه‌لرینی‌ده آکلاتمشدی .

فوزی پاشایی اوردو وخلق ، آنادولو واستانبول ، عینی شدتله چارپان برقلب حرارتیله سور وتبجیل ایدر . مملکت عادتا ، فوزی پاشا حضرتلرینه کوکل ویرمشدر ، دینه‌بیلیر .

فوزی پاشا حضرتلرنده بویوك ملی یمینمزی تحقق ایتدیرمك ایچون کون کچدکجه آرتان ، فوران ایدن بر ایمان واردی . بوایمان ، فکردن زیاده قلبدن ، اراده‌دن زیاده کوکلدن کلیوردی . بوندن دولایی آنادولوده

محمدجکك قلبیله ، ارکان حربیه رئیسنك قلبی آراسنده بر یول بولوندیغنی فرض اوله‌نه‌بیلیر : عسکر ، فوزی پاشاده‌کی ایمان صیجاقلغنی آکلایور ، سزییوردی . پاشانك قطعاتی و جبهه‌لری زیارتنده کوزلرندن داغیلان روحانی پاریلتیلر ، آغزندن چیقان تتره‌ك وصمیمی ندالر اوردوده بر ولی‌یه قارشی حس ایدیلن طلسملی اعتمادی حصوله کتیرردی .

بو اثر جکك محدود صحیفه‌لرنده ، فوزی پاشا حضرتلرینك بی پایان ظفر منقبه‌لرینی قیصه‌جه ذکر ایتمك بیله ممکن اولمایه‌جغی شبهه‌سز بولوندیغنه نظراً ، آنجاق مبجل سردارك آنادولوده باشلیجه فعالیتلرندن ، رسمی ترجمهٔ حالندن و شخصیت محترمه‌سندن ممکن مرتبه بحث ایتمك صورتیله وظیفهٔ نشریه‌مزك برقسم جزئیسنی ایفا ایتمش اوله‌جغز .

آنادولوده فوزی پاشا

آنادولویه ناصل کچدی ؟ — اسکدارده بر آت حکایه‌سی
یکی بر عضوك اوردویه ویردیکی قوت — این اوکی ، ساقاریا ،
ازمیر مظفریتلرینك شرفلی عاملی .

متارکه اثناسنده فوزی پاشا حضرتلری استانبولده بولونیورلردی . آنادولوده ایچین ایچین قایناایان بویوك ملت حرکتی تشکیلاته باغلاندیغی زمان ، فوزی پاشا حضرتلرینه‌ده وحی ملی نازل اولمشدی : مشارالیه ، هر نه اولورسه آنادولویه کچمك ، ملتنك بو احتضاره بکزه‌ین قورقونج آننده ینه خادمی اولمق ایسته‌یوردی . فقط استانبولده‌ده کندیسنی براقمایان بویوك وظیفه‌لر واردی: علی رضا پاشانك قوتلی اصراریله برمدت حربیه ناظرلغی وظیفه‌سنی کورمش ، علی رضا پاشانك استعفاسیله آچیغه چیقارلمش ، صالح پاشا قابینه‌سنده تکرار بو وظیفه‌یی درعهده ایلمشدی. مع مافیه ، متردد و صارصاق بر هیئت نظار ایله چالیشمقده‌کی امکانسزلغی بالفعل تجربه ایدنجه ، آنادولوده‌کی مفکوره قارده‌شلرینك یاردیمنه قوشمق خصوصنده‌کی آرزوسنی حقیقت حالنه کچیرمکه چالیشدی ،

فقط ، فوزی پاشا کبی مهم بر شخصیتك استانبولی ترك ایتمه‌سی البته جاسوسلرك كوزینه باطه‌جق ، بلكه‌ده الیم بر ممانعته میدان آچه‌جقدی . شو حالده استانبولی نظر دقتی جلب ایتمه‌دن ترك ایلك لازمدی .

فوزی پاشا حضرتلری ، بو کیزلی استانبول - آنادولو سیاحتنك شكلنی اوزون دوشوندی و ماهرانه بر چاره بولدی . بو چاره ، عادتا مراقلی بر حكایه موضوعی تشكيل ایدر : فوزی پاشا حضرتلری بكقوزده اوطورو-یوردی . مرکزی آناطولی‌یه قره‌دن کیتمکدن باشقه چاره یوقدی . آنجاق بو صورتله نظر دقتی جلب ایتمه‌مك ممكندی . قره‌دن‌ده بر واسطه واردی : بارکیرله سیاحت ایتمك ! حالبوکه ، حیوانی‌ده استانبولدن چیقارمق ، شبهه جلب ایتمه‌مك آیری بر مسئله ایدی . بالخاصه ، فوزی پاشانك بر آت اوستنده شهردن اوزاقلاشدیغنی کوره‌ن موسوسلر ایچون بو حادثه مكمل بر دیدی‌قودی زمینی تشكيل ایده‌بیلیر ، حتی ، مستولیلرك قولاغنه اوچوروله‌بیلیردی .

کونك برنده ، اسكدارده ، آت بازارنده کوزل بر بارکیر صاتیلغه چیقاریلدی . مزایده‌یه بر چوق آت مراقلیلری اشتراك ایتدیلر . طالب او قادار چوقدی و مزایده اودرجه حرارتله‌یاپیلیوردی که‌بارکیرك اطرافنه مهم بر خلق کتله‌سی بیغیلدی . بازارلق بویوك بر کورولتو ایله یاپیلیور ، ویریلن فیأتلر یوکسك سسلرله اعلان

ایدیلیوردی. بارکیره طالب اولانلر آراسنده بر ژاندارمه ضابطی واردی. بو ضابط آتی بکنمش، بر قاچ دفعه مزایده فیأتنی چوقجه آرتیرمشدی. نهایت الڭ صوڭ فیأتی‌ده ینه بو ضابط ویردی و آتی صاتون آلدی. بو ژاندارمه ضابطی، فوزی پاشانڭ رهبری ایدی. آتی صاتون آلیر آلماز بر کوشه‌یه چکدی، دوردیردی، هر کسڭ کوزی اوکنده و هر کسه ایشیتدیره‌رك پاشایه دیدی‌که:

— پاشا حضرتلری، آتی بو کون شرف عالیکزه تخصیص ایدییورم. مهموزلریکزڭ اوغورلی کله‌جکندن امینم، براز تنزه بویوریکز.

فوزی پاشا حضرتلری، اهالینڭ کوزی اوکنده آته بیندی وحیوانی سوردی.

آرتیق او جوارده ویاخود دها اوزاقلرده فوزی پاشا حضرتلرینی آت اوستنده کورنلر، بر تجربه مانه‌ژی یاپدیغنه حکم ایده‌جکلر، دها درین وسوسه‌لره دوشمه‌یه‌جکلردی. نته‌کیم اویله اولدی. فوزی پاشا حضرتلری، بو حیوانه راکب اوله‌رق مغشوش استانبولی ترك ایتدی، آناطولینڭ مبارك و صاف طوپراقلرینه آتیلدی. بو مبجل سوارینڭ قوای ملیه‌یه التحاق کونی، فرقه قوماندانی محمود بکڭ شهادتنه تصادف ایدر.

آنادولو فوزی پاشا حضرتلرینڭ شخصیله، صاغلام بر قول اوردودن دها قیمتلی بر معاون قازانیور، بو قازانجی بیلیور، تقدیر ایدییور، سوینیوردی. بو التحاق

خبری ، اوردویه سماوی بر مژده کبی یایلدی ، بوتون قطعاتی ، ضابطانی وافرادی سویندیردی . اوردوده فوزی پاشایی چناق‌قلعه‌دن ، قافقاس محاربانندن طانیانلر واردی . حرب عمومیده وخیم و اختلاجلی دوره‌لر کچیررکن اوردونك فوزی پاشانك حذاقتندن ناصل استفاده ایتدیکی هنوز اونوتولمامشدی . مشارالیهك‌ده التحاقیله قوماندا هیئت عالیه‌سی ، محتاج اولدیغی بوتون عنصرلره تماميله قاووشمش اولدی .

اوصیرالرده آنادولوایله استانبول آراسنده‌کی غریب وچیرکین تضاد خاطرلرده‌در : آناطولی ، ملتك صوك یاشامق حمله‌سندن برمدافعه قدرتی چیقارمقله اوغراشیرکن استانبولده مملکتك اوز اولادلری اعدامه محکوم ایدیلیورلردی . بورتبه رفع ایتمك ، نشان سوكمك ، دار آغاجنه چاغیرمق مضحکه‌سنه معروض قالان ذاتلردن بردانه‌سی‌ده فوزی پاشا حضرتلریدر .

فرید پاشا قابینه‌سی ، مشارالیهك آنادولویه کچیشنه فنا حرصلانمش ، متارکه حکومتلرنده ایفای خدمت ایتمش اولماسنه اهمیت ویرمیه‌رك بر معتاد رتبه‌سنك رفعنه ، نشانلرینك سوکولمسنه ، اعدامنه قرار ویرمشدی .

مع‌مافیه زیرزوب داماد ، پریشان مخیله‌سنده آنادولو قهرمانلرینی آصوب کسرکن ، ملی اوردو استحضاراتی تماملایور ، برضرب مثلده اولدیغی کبی « ایت اولویور ، کاروان یورویوردی »

فوزی پاشا حضرتلری ، آنادولیده ایش باشنه
کچر کچمز اوردویه بر حرارت وقدرت کلدی . پاشا ،
ارکان حربیهٔ عمومیه ریاستنی درعهده ایدنجه اوردویه
عائد نقصانلر سرعتله اکمال ایدیلمکه باشلادی.

فوزی پاشا حضرتلرینك کیجه‌لی کوندوزلی غیرتنك
واضح و مکمل نتیجه‌لری ، اولا ایکنجی این اوکی
محاربه‌سنده ظهور ایتمشدی. یونانلیلرك متفقلره وانسانیته
کستاخجه یوز چویرمه‌لری اوسته عقیم قالان لوندره
قونفرانسی ، بیهوده مذاکره‌لرله وقت کچیریرکن فوزی
پاشا حضرتلری ، تعطیل زمانلرینی‌ده سعیه حصر ایدرك
اوردونك اکسیکلرینی تماملامغه چالیشمقدن بر آن کری
دورمیوردی. جبهه‌یی صیق صیق زیارت ایدییور، منزللری
دولاشیور ، قرارکاهه کلیور، یوزنده اویقوسز کیجه‌لرك
وحمالی بر فعالیتك ایزلریله حریطه‌لرینك باشنه کچه‌رك
بدناً وذهناً اوغراشیوردی .

ایکنجی این اوکی محاربه‌سنده ، دوشمانك هیچ
اومادیغی بر هزیمته اوغرایه‌رق فراری، هیچ شبهه‌یوق که
مکمل بر حاله افراغ ایدیلن اوردو تشکیلاتمز وارکان
حربیهٔ عمومیه‌نك درایتی سایه‌سنده‌در. اوصیرالرده جبهه‌یی
زیارت ایدن بر محرر آرقه‌داشمز ، استانبوله کوندردیکی
مکتوبلرندن برنده شو سطرلری یازییوردی :

« اوردوده قوهٔ معنویه خارق العاده‌در . اك خسته ،
اك بزکین نفرده بیله شعورلی بر قلب قوتی وار. عسکرلر

دییورلرکه : « البته غالب کله‌جکز ، بو محاربه‌یی ملت یاپیور . » بن برهفته اول جبهه‌یی دولاشدم . مسالت محبتیله دکل، کندی شخصی مراقلریمی ازاله ایتمك ایچون عسکرلرك و ضابطلرك بر چوقلریله اوزون اوزون قونوشدم . هپسی مکمل قوماندانلره مالك اولدقلرینی بیلیور وسویلیورلر . اوردوده برکمال ، بر عصمت ، بر فوزی اسمنك نه بویوك برایمان وجدی حصوله کتیردیکنی آکلاته‌مام . عسکرده قوماندان محبتنك بویله فوق البشر بر طرزده تجلی ایتدیکنی بیلمزدم دوغروسی ... هله جبهه‌ده ، کرده‌لی برنفر ، ایکی کیجه‌دن بری اویقوسز قالدیغی حالده هیچ بر جان صیقینتسی علامتی کوسترمه‌یرك بتمله نشئه‌لی قونوشدی. بن صورمشدم:

« — اسمك نه سنك همشهرم ؟

« — سلیمان .

« — سز ایکی کیجه‌در اویومامشسکز .

« — آ آخ .

« — نه‌دن بویله اولدی ؟

« — بزم فرقه یکی کلدی . یول کچدك .

« — یکی ... اویقوسز حربه کیررمیسك ؟

« — اول الله کیررز، نه‌یه کیرمه‌یه‌لم؛ خوش بزشمدی برقاچ ساعت اویورز؛ یوزغونلغمزی آلیرز ، فوزی پاشا بزم قدرده اویومایوریا ... الله اوکا قوت ویرسون ! »

فی الحقیقه، اوردونك هر فردنده بوعزیز قوماندانك

اسمی شکرانله یاد ایدیلیوردی . بالخاصه ، سقاریه محاربانده، دوشمانه یکرمی بیکدن فضله ضایعات ویردیرن بویوك ظفرمزك الك مهم عامللرندن بریده ، ینه فوزی پاشا حضرتلریدر. اوحرب ، دوشمانك وسائطی و تعرض حمله‌سنك شدت ووسعتی حساب ایدیله‌جك اولورسه جهنمی بر جدالدی . ایکی مدهش صفحه‌سی اولان وبرنجی صفحه‌سی یکرمی کون، ایکنجی صفحه‌سی بر آی قادار دوام ایدن سقاریه محاربه‌لرنده فوزی پاشا حضرتلرینك مهم رولی، اوردویی بر «سه‌دان» فلاکتندن قورتاردی. سقاریه محاربه‌لرنده‌درکه دوست و دوشمان ملتلر ، آنادولوده تشکیلاتی قابل استخفاف اولمایان ایمانلی و مکمل و عصری بر اوردو بولوندیغنی آکلادیلر .

ساقاریه محاربانده فوزی پاشا حضرتلری، صاچلرینه آق دوشورن دواملی بر غیرتله ، الك کوچوك بر تخمین خطاسنه میدان ویرمه‌یه‌رك چالیشمشدر .

کذلك ، یونان اوردوسنی تابوتنه پرلشدیرن صوك تعرضمزده ، فوزی پاشا عسکری دهاسنی ابرازایتمشدر. او آنه قدر قسماً تدافعی وضعیتده قالان اوردو ، بو معظم تعرضه کچرکن فوزی پاشانك ادراکنه ، درایتنه چوق محتاجدی. سیاسی لقلقیاتله ملی یمینك تحقق ایتمه‌یه‌جکنی بیلن آناطولی رجالی، صوك بویوك تعرضی حاضرلارلرکن فوزی پاشا حضرتلرینك رأیلرندن کلی صورتده استفاده ایتدیلر . نته‌کیم ، آفیون قره حصارینك استردادیله

باتلایان عمومی تعرضده ، فوزی پاشا حضرتلری ، هم جبهه‌ده آتش قارشیسنده ، هم ده خریطه باشنده ، تصوراتنك فعلی و نظری نتیجه‌لرینی تعقیب ایتدی و هیچ بر نقطه‌ده یا کیلمادیغنی کوردی .

دوشمان اوردوسنك عناصر اصلیه‌سنی محو وافنا ایله نتیجه‌له‌نن صوك دوملو پیکار حربی‌ده پارلاق نتیجه‌سنك مهم بر قسمنی فوزی پاشا حضرتلرینك حرب فننده‌کی اعجازکار قدرتنه مدیوندر. یونان اردوسنك شمال و جنوب غروبلرینی ایکی‌یه آییره‌رق آرالرنده‌کی رابطه‌یی غائب ایتدیرن و عمومی رجعتی هزیمت حالنه صوقان بوظفرده فوزی پاشا حضرتلرینك رولی پك بویوك اولمشدر .

آناطولی‌یه التحاقیله خدائی‌نابت اوردومزك طالعنی دکیشدیرمك ، تورکك عسکری قاموسندن « هزیمت » کلمه‌سنی سیلمك ، ملی یمینی بکله‌نه‌ین بر صیراده واومولمایان بر مدت ظرفنده انجاز ایتمك خصوصلرنده فوزی پاشا حضرتلرینك ایفا ایتدیکی خدمتلر ، آیری آیری خاطرلاتیله‌مایه‌جق درجه‌ده چوقدر و تورك ملتی ، کندی ایماننه حقیله ترجمان اولان بو مبجل انسانی عصرلرجه تعزیز ایده‌جکدر .

رسمی ترجمهٔ حالی

قول اردو و اردو قوماندانلقلری ـ نشانلری ـ ارکان حربیهٔ عمومیه ریاستی ـ ایکی دفعه حربیه ناظرلغی ـ عهده‌سنه مشیرلك پایه‌سی توجیهی

فوزی پاشا حضرتلری، قواقلیدر. پدری علی افندی نامنده مصلی ومتقی برذات محترمدر.

۱۷ نیسان ۳۱۱ تاریخنده حربیه مکتبنه کیره‌رك ۳۱٤ سنه‌سی ۱۳ کانون اولنده یوز باشیلقله مکتبدن نشأت ایتمشدر.

ایلك مأموریتی ارکان حربیه دائره‌سی دوردنجی شعبه‌سنده‌در.

۳۱۵ سنه‌سی ۱۱ کانون ثانیسنده مسبوق اولان حسن خدمتنه بناءً کموش امتیاز مدالیه‌سیله تلطیف ایدلمشدر.

۳۱٦ سنه‌سی ۲٤ کانون ثانیسنده قول آغالغه ترفیع ایتمشدر.

۳۲۸ سنه‌سی ۷ نیسانده بیکباشیلغه ترفیع ایتمشدر.

۳۲٤ سنه‌سی ۱٦ کانون اولنده طاشلیجه متصرف وقوماندانلغی انضمامیله اوتوز بشنجی لوا قوماندانلغنه تعیین اولنمشلردر.

۳۲٦ سنه‌سی ۱٤ تموزنده قوسوه مرتب اوردو ارکان حربیه‌سنه نقل ، ۱٦ ایلولده قائممقاملغه نصب اولمشدر .

عینی سنه‌نك ۲ کانون ثانیسنده ارکان حربیهٔ عمومیه دائره‌سی بشنجی شعبه‌سنه تعیین ایدلمشدر .

۳۲۷ سنه‌سی ۱۸ ایلولنده ایتالیایه قارشی غربی روم ایلی‌نی مدافعه ایتمك اوزره تشکیل اولنان غرب اوردوسی ارکان حربیه‌سنه تعیین ایدلمشدر .

عینی سنه‌نك ۲۳ ایلولنده ایپك متصرفلغنه تعیین ایدلمشدر .

عینی سنه‌نك ٦ تشرین اولنده ایکنجی اوردو مفتشلکنه تعیین ایدلمشدر .

۳۲۸ سنه‌سی ۲٦ نیساننده آرناوودلق وروم ایلی ولایات ثلثه‌سی اصلاحاتنك صورت تطبیقیه‌سنی تأمین ایتمك اوزره تشکیل اولنان قومیسیونه تعیین ایدلمشدر .

عینی سنه ۱۸ حزیرانده نظامیه یکرمی برنجی (یاقوه) فرقه‌سی قوماندانلغنه نصب ایدلمشدر .

عینی سنه ۲٤ تموزده قوصوه قوای عمومیه قوماندانلغنه تعیین اولونمشدر .

عینی سنه ، ۱٦ ایلولده ، ارکان حربیه برنجی شعبه مدیریتنه نصب ایدلمشدر .

۳۲۹ سنه‌سی ۲۰ تموزنده (آنقره) فرقه‌سی قوماندانلغنه تعیین ایدلمشدر .

عینی سنه‌نك ١١ تشرین ثانیسنده میرآلایلغه ترفیع ایدلمشلردر .

٣٣٠ سنه‌سی ١٧ نیسانده میرلوالغه ترفیع اولونمشلردر.

عینی سنه ١٦ تشرین ثانیده قدملرینه ایکی سنه حفری قدم ضمی وقوع بولمشدر .

٩ کانون اولده بشنجی قول اوردو قوماندانلغنه تعیین ایدلمشلردر .

٣٣١ سنه‌سی ١٩ ایلولنده خدمات حسنه‌لرینه بناءً حرب مدالیه‌سیله تلطیف ایدلمشدر .

عینی سنه ٢٥ تشرین ثانیده موقتاً (آنافارطه‌لر) غروبی قوماندانلغنه تعیین ایدلمشلردر .

عینی سنه ١٣ کانون اولده آلمان ایکنجی صنف (دمیر صلیب) نشانیله تلطیف اولونمشلردر .

٤ کانون ثانیده محاربه آلتون لیاقت مدالیه‌سیله تلطیفلری اجرا قلنمشدر .

٣٣٢ سنه‌سی ٢٩ تشرین اولده قافقاس محاربا‌تنده‌کی یارارلقلرینه بناءً آلتون امتیاز مدالیه‌سیله تلطیف ایدلمشلردر.

عینی سنه‌نك ٤ کانون اولده ایکنجی قافقاس قول اوردوسی قوماندانلغنه تعیین ایدلمشلردر .

٣٣٣ سنه‌سی ٢ نیسانده، آوستریا ومجارستان دولتی طرفندن ، اوچنجی صنف (مزیت عسکریه) نشانیله تلطیف ایدلمشلردر .

٥ تموزده ایکنجی اوردو قوماندانلغنه تعیین ایدلمشلردر.

عینی سنه‌نك ۲۷ ایلولنده قافقاس محاربانده مسبوق اولان خارق‌العاده خدمتلرینه و یارارلقلرینه بناءً مجدداً قیلنجلی عثمانلی نشانیله تلطیف ایدلمشلردر .

عینی سنه‌نك ۹ تشرین‌اولنده یدنجی اوردو قوماند - قوماندانلغنه تعیین ایدلمشلردر .

۳۳٤ سنه‌سی ۷ کانون‌ثانیسنده (سینا) محارباتنده مسبوق اولان فوق‌العاده خدمتلری مظهر تقدیر اوله‌رق مجدداً قیلنجلی برنجی مجیدی نشانیله تلطیفلری اجرا قلنمشدر .

عینی سنه‌نك ۱۹ حزیرانده آلمانیا دولتی طرفندن کندیلرینه برنجی رتبه‌دن (قرون اوردور) نشانی اهدا ایدلمشدر .

عینی سنه‌نك ۲۸ تموزنده عهده‌لرینه فریقلك رتبه‌سی توجیه ایدلمش وارکان حربیهٔ عمومیه ریاستنه نصب وتعیین ایدلمشلردر .

فوزی پاشا حضرتلری ، حرب عمومی اثناسنده ، قافقاس وسینا جبهه‌لرنده ابراز ایتدکلری فطانت عسکریه سایه‌سنده اوردویی پك وخیم و مشکل وضعیتلردن قورتارمشلردر . دها اوزمان اوردوده بیوك برشهرتی حائزدیلر . آناطولی ارکان حربیهٔ عمومیه ریاستنده ایفا ایتدکلری خدمتلرده فوق‌العاده موفق اولملرینه مهم سببلردن بری‌ده بو وظیفه‌یی حرب عمومیده دخی بر مدت کمال درایتله اجرا ایله‌مش بولونمه‌لریدر .

متارکه عقد اولوندقدن صوکرا ، ۳۳۵ سنه‌سی

۲٤ نیسانندە شهزادە سیف‌الدین افندی‌ایلە برابر مأموراً ادرنەیە عزیمت ایتمشلردر .

عینی سنەنك ۱٤ مایسندە برنجی اوردو قطعات مفتشلکنە تعیین ایدلمشلردر .

عینی سنە ۳ تشرین ثانیدە مجلس وکلا قراریلە آنادولی‌یە عزیمتی تحت قرارە آلنان هیئتلە برلکدە کیتمشلردر .

عودتلرندە ، ۳۱ کانون اولدە شورای عسکری اعضالغنە تعیین ایدلمشلردر .

۳۳٦ سنەسی ۳ شباطندە، علی رضا پاشا قابینەسنك حربیە نظارتی عهدەلرینە آلمشلرسەدە قابینەنك وقوع استعفاسی اوزرینە آچیغە چیقارلمشلردر .

۸ مارت ۳۳٦ دە صالح‌پاشا طرفندن تشکیل اولونان یکی قابینەدە تکرار حربیە نظارتنە تعیین ایدلمشلردر.

فقط ، استانبولك غیر مستقل ، موسوش و متردد محیطندە مفکورەیە ایریشمك امکانسزلغی فعلاً دخی آکلایەرق آناطولی‌یە کچمك خصوصندەکی آرزولرینی موقع تطبیقە قویمشلردر .

۲٦ مایس ۳۳٦ دە صادر اولان ارادۀ ذلیلە، قوای ملیە مرتب ومشوقلرندن بولنمەسی حسبیلە مشارالیهك دە رتبەسنك رفعنە ، نشانلرینك نزعنە و اعدامنە حکم ویرمشدر .

بوكا مقابل فوزى پاشا حضرتلرى ، آناطوليده ايفا ايتدكلرى تاريخى خدمتلره ملت طرفندن لايق اولدقلرى مقابله‌يى كوره‌رك بويوك ملت مجلسى طرفندن كنديلرينه (مشيرلك) پايه‌سى توجيه اولونمشدر .

شخصیتی

فوزی پاشا حضرتلری، هر معناسنده کامل بر انساندر. اولا ، بر قوماندانه مخصوص بوتون مزیتلر کندیسنده آرانیر و بولونه بیلیر : وقوف ، جدیت ، سجیه رصانتی ، جسارت ، اعتدال ، نفسه حاکمیت ... آنجاق فوزی پاشا حضرتلرینك بو وصفلری آراسنده تام بر موازنه واعتدال واردر، یعنی بو خاصه‌لردن هیچ بری، دیکرلرندن فضله ، افراطله تشکل ایتمه‌مش، روحك عمومی انسجامنی خللدار ایله‌مه‌مشدر. بناءً علیه نظریاتی قوتلی اولدیغی قدر عملی ساحه‌ده‌ده غیور وفعالدر . جسور اولدیغی کبی احتیاطلیدر. اوزاق احتماللری حساب ایدر ، تهلکه‌نك نه درجه یاقینلاشدیغنی آکلار واعتدالنی صاقلار. نفسنه صوك درجه حاکمدر. یورولمق بیلمز براراده‌سی واردر. بوتون زحمتلره ، وجودی وروحی أزه‌ن یورغونلقلره مقاومت ایدر. چالیشیرکن هیچ بر صیقبنتی اثری کوسترمز، آزیجق بیله عصبیلشمز، کونلرجه دوام ایدن فعالیتلرنده طبیعی حالنی هیچ غائب ایتمه‌مشدر .

صرف بو مزیتندن دولایی اردویه قارشی فداکارلغی صوك حدینه کوتورمشدر . آناطولی حربنه مختلف

وسیله‌لرله اشتراك ایتمش اولانلر، ضابطان، افراد، زائرلر، تورك واجنبی غزته‌جیلری فوزی پاشا حضرتلرینك نفس توكه‌تیرجه‌سنه چالیشدقلرینی، هیچ بیلمادقلرینی، استراحت آرامادقلرینی آكلاتیورلر. محترم ارکان حربیهٔ عمومیه رئیسی، ساكن زمانلرده بیله بر چوق كیجه‌لر اویقوسز قالمش، یمكنی بیله ترك ایتمش، فاصله‌سز چالیشمشدر. دینه بیلیركه بو مبجل سردار، ملت و اوردو ایچون وجودینی اسراف ایتمكده عادتا بر حظ مخصوص دویویور. بوتون جسمانی وروحانی قابلیتلریله كندی كندیسنی عمومك منفعتنه وقف ایتمشدر.

فوزی پاشا حضرتلرینی معیت و مادونلری پك سورلر. مشارالیه الك جدی زمانلرده بیله شدتلی فقط طاتلی بر آمردر. امرلرندن هیچ بری، معیتنده بر آنغاریه زحمتی حصوله كتیرمز، چونكه حرارتلی بر رضای قلبله اجرا اولونور. كذلك هر كس اوكرنمشدركه فوزی پاشا حضرتلرینك ویردیكی تعلیمات، آنی وكچیجی بر ملاحظه‌دن زیاده، تأنیله احضار ایدلمش بر فكر وقرارك محصولیدر. بناءً علیه تطبیقی هر حال واحتمالده صوك درجه‌فائده‌لیدر.

حرب وادیسنده بویوكلكلر یاراتان فوزی پاشا حضرتلری، صلحپروردرلر. تورك واجنبی غزته‌جیلرینه هر بیاناتده بولوندقلری زمان، صلحی حرارتله ئوزله‌دكلرینی واوردونك یكانه غایه‌سی، صاحب حقیقیسی اولان بویوك

تورك ملتنه، انكشافى ايچون الزم بر صلح دائمى تأمين ايتمك اولديغنى تكرار تكرار سويله‌مشلردر.

ايركچ امضالانه‌جق اولان مصالحه‌دن صوكرا، يالكز تورك ملتى دكل، شرق حربندن متضرر اولان بوتون ملتلر، بويكى وطانلى صلحى محترم فوزى پاشا حضرتلريله سلاح آرقه‌داشلرينه بورجلى اوله‌جقلردر.

اورخانیه مطبعه‌سنك نشر ایتدیکی کتابلر :

مصطفی کمال پاشا

چوجوقلغی گنجلکی — سیاسی — عسکری حیاتی

بویوك خلاصکارمزك دوغدیغی کوندن صوك مظفریتمزه قدر حیاتنك الك مهم وقعه‌لری، قهرمانلقلری وخصوصی حیاتی بو کوچوك اثره درج ایدلمشدر . هرکسك دقتله اوقومه‌سی لازمدر . بش غروش فیأتله صاتیلیر .

عصمت پاشا

چوجوقلغی وگنجلکی — اردوده وآناطولوده‌کی حیاتی

محترم خارجیه وکیلمزك چوجوقلغی و گنجلکی اردوده‌کی حیاتی و آناطولو قورتولوش جنکارنده‌کی مظفریتی ، شخصیتی حقنده‌کی معلومات بوکوچك أثره درج ایدلمشدر. بش غروش فیئاتله صاتیلور .

کاظم قره بکر پاشا

شرق جبهه‌سی سردارمزك اردوده‌کی حیاتی ، تورك یتیم یاورولریله اشتغالی ، أرمنی آقیننی تنکیل وقارص عهدنامه‌سنی حاوی اولان بوأثر بش غروش فیأتله صاتیلمقده‌در .

رافت پاشا

استانبولك ایلك شرفلی ممثلی اردوده وآناطولوده واستانبولده فعالیتی ، ترجمهٔ حال رسمیسی و شخصیتی حقنده یازیلان بوأثر بش غروش فیئاتله صاتیلمقده‌در .

كنجلكمز

۸۰ صحيفه اينجنده ، ايى كاغده طبع ايدلمش باشلى باشنه بويوك برحكايه‌در . « پيامی صفا » بكاك يومی غزته وهفته‌لق مجموعه‌لرده هيچ انتشار ايتمه‌مش ، يكى واك صوك اثريدر . بوكونكى كنجلكك پك علاقه‌دار اولديغى وقعه‌لرى وحسياتى تصوير وحكايه ايتمكده‌در . فيئاتى ۲۰ غروشدر .

مجموعهٔ الحان

آلتى يوزى متجاوز الك يكى شرقيلردن منتخب اولان بوشرق مجموعه‌سى يكرمى اوچ فصلى حاويدر . وهر فصل نهايتنده بالآخره چيقه‌جق يكى شرقيلرى يازمق ايچون بوش صحيفه‌لر براقيلمشدر . بتون هوسكاران موسيقينك برر دانه ايدينملرى ايچون جيبه صيغه‌جق برطرزده أيى كاغد اوزرينه نفيس بر صورتده طبع ايديله‌رك ۴۰ غروش فيئاتله صاتيلمقده‌در .

آتش اولورده ياقمازمى ؟

حيات اجتماعيه‌مزك دەرين وقانلى يارالرندن برينى شرح وارائه ايدن بوملى حكايه‌يى بوتون عريانلغى ، بوتون آجيلغيله انظار قارئينه وضع ايله مطالعه‌سنى توصيه ايده‌رز . فيئاتى ۱۵ غروشدر .

بر عارفك اوتوز اوچ كيجه‌سى

روحاً تماماً كنج قالمش ، قوجامامش شوخ ، شاقراق براختيارك حيات شبابنه عائد اوتوز اوچ كونلك تحف خاطره‌لرى حاوى ملى برحكايه كتابيدر . اوقويانلرى قاتيلتاجق قادار كولدوره‌ن كوله‌نلرى تكرار اوقومغه سوق ايدن بوكتاب ۴۰ غروشدر .

تاجر الله جين

محررين عثمانيه‌دن ناظم بك طرفندن چوجقلر ايچون يازيلان بوملى أخلاق شرق ماصالى ٥ غروشدر .

ده کرلی قوماندانلرمزدن

یعقوب شوقی پاشا

آنادولوده کی بویوك خدمتی

رسمی ترجمهٔ حالی وشخصیتی

۵ غروش

محرری : ب . س

[اورخانیه مطبعه‌سی]

Safa, Peyami

ده‌کرلی قوماندانلرمزدن

Değerli Kumandanlarımızdan

یعقوب شوقی پاشا

Yakub Şevkt Paşa

آنادولوده‌کی بویوك خدمتی — رسمی

ترجمهٔ حالی و شخصیتی

فهرست

طابع و ناشری

« اورخانیه » مطبعه‌سی

محرری : پ . ص

يعقوب شوقی پاشا

بر ايضاح

طرابلس غرب حربی شویله دورسون ، بالقان حربنده‌ده ، حرب عمومیده‌ده ملت ، عسکری رجالنی ایجه طانیه‌مامشدی . لیاقتلی فرقه‌واوردو قوماندانلرینی ، ارکان حربلری ، گزیده عسکرلری ، ینه عسکر اولانلر اردویه نسبتی بولونانلر طانیور ، بیلیورلردی . بوصولك ملی جدالك فیضلرندن بری‌ده خلقه دوغرودن دوغرویه ملته کندی بویوکلرینی طانیتمق ، او کره‌تمك اولدی . بو سایه‌ده ، بر چوق عسکری رجالمزك حرب فننه ، سوق الجیشه‌وقوفلرینی ، درایتلرینی ، جسارت‌ومهارتلرینی یالکز او کرنمکله قالمادق ، کوز اوکنده‌کی تجربه‌لرله قناعت حالنه‌ده کچیرمش اولدق .

تاریخك تجلیلنه مظهراولان بورجالك ترجمهٔ حاللرینه عمومی بر نظر عطف ایتمکدن باشقه بر مقصدله نشر ایدیله‌ین بو اثرجکلرك بر نسخه‌سنی یعقوب شوقی پاشا حضرتلرینه تخصیص ایله‌مك صورتیله وطنی بر وظیفه

یاپدیغمزه قانعز. چونکه بکزرسز بر موفقیتله نتیجه‌له‌نن صوك تعرضمزده، یعقوب شوقی پاشانك ایفا ایتدیکی بویوك عسکری رول، ظفرمزك الك اعجازکار عامللرندن برینی تشکیل ایدر.

شبهه یوقکه اردو، یعقوب شوقی پاشا حضرتلرینی بو حربدن اول بر چوق محاربه‌لرده یاقیندن و مکمل طانیمشدر. کرك چتالجه مدافعه‌سنده‌کی فوق‌العاده خدمتاری، کرك غالیچیاده‌کی عسکری درایتلری، کرکسه قافقاس قول‌اوردوسنده‌کی اداری وعسکری مزیتلری، مشارالیهی بوتون عسکرلروکزیده‌لرنظرنده یوکسه‌لتمشدر.

قارصك طرفمزدن اشغالیله نتیجه‌له‌نن محاربه‌نك بزی بر چوق حرب صحنه‌لرنده‌کی مغلوبیتلرمزك خجالتندن قورتاره‌بیلمش اولمه‌سی‌ده یعقوب شوقی‌پاشا حضرتلرینك کیاستی سایه‌سنده‌در.

ونهایت، مالطه‌دن عودتندن‌صوکرا درحال آنادولو-ده‌کی بویوك مدافعه‌حربنه اشتراکه‌قوشمش اولماسیدرکه، بوکون، هپمزك کوکسلرمزی غرور و افتخار ایله شیشیره‌ن ظفرك استحصالنده اهمیتلی بر عامل اولمشدر.

یعقوب شوقی پاشا حضرتلرینك بو تعرضده یاپدیغی معظم رولی اوزون اوزادی‌یه تفسیر و تحلیل ایتمکه بو کتابك حجمی ومؤلفنك وقوفی هیچده مساعد اولمادیغی جهتله، عمومی بر عطف نظردن‌باشقه ماهیتده بولونمایان بو اثر محتویاتنك مشارالیهه قارشی ایفا ایدلمش بر حرمت بورجی تلقی اولونماسنی رجا ایلرز.

آناطولوده يعقوب شوقى پاشا

مالطه‌دن عودت ـ شمال غربى قوماندانلغى ـ صوك تعرضده ايكنجى اوردونك وضعيتى ـ مكمل بر سوق الجيش روايتى

جبين انكلتره‌نك بويوك تورانك منورلرينى (مالطه) آداسنه حبس و نفى ايتمش اولماسى ، آنادولو قوماندا هيئت عاليه‌سنى ، يعقوب شوقى پاشا كبى دكرلى بر سردارك معاونت و رفاقتندن اوزون مدت محروم براقمشدر .

يعقوب شوقى پاشا ، آنجاق مالطه‌ده‌كى منفاسنى ترك ايتدكدن صوكرا ، ملى جنكه آتيلمش وصوك تعرضمزده ، كنديسندن بكله‌نن يوكسك عسكرى قابليتى پارلاق ومكمل بر صورتده ابراز ايتمشدر .

مالطه‌دن عودت ايدوب آنادولويه كلدكدن صوكرا اوردونك شمال غربى قوماندانلغنى درعهده ايتمشدى .

تعرض باشلار باشلاماز فعلاً ايش باشنه كچدى .

ايكنجى اردوقوماندانى بولونويوردى. صوك تعرضك مختلف صفحه‌لرينى خاطرلرنده طوتانلر پك اعلا بيليرلركه بوراده ايكنجى اوردونك درعهده ايتديكى وظيفه چوق مهم و چوق آغيردى . ايكنجى اوردو ، كوتاهيه

جواردن قوجه ایلنه قادار بویوك برجبهه طوتویوردی . سوق‌الجیشمزك برنجی هدفی ، صول جناحدن (آفیون قره حصار) اوزرینه تعرض ایتمکدی . بو اعتبار ایله ، تعرضی اجرا ایده‌جك اولان برنجی اوردو مکمل صورتده تقویه‌ایدلمش ، ایکنجی اوردوایسه ضعیف براقیلمشدی.

یوزلرجه کیلومترولق کنیش بر جبهه اوزرنده ، مختلف نقطه‌لردن دوشمانك محتمل تعرضلرینه ضعیف بر قوتله قارشی قویمق امکانسز دکلسه بیله ، هر حالده پك کوچ بر ایشدی . برکتکه بو درجه اوزون بر جبهه اوزرنده ، دوشمان‌ده قوتلرینی داغیته‌مایور ، بر آرایه طوپلامایه چالیشیور ، برنجی اوردومز طرفندن احاطه ایدلمك تهلکه‌سندن قورقه‌رق صاغ جناحمزه تعرضه جسارت ایده‌میوردی .

جبهه‌نك عمومی رصانتنی محافظه‌ایتمك ، برنجی‌اوردونك تعرضی حرکاتنی قولای و ممکن قیلمق ایچون ایکنجی اوردومزك دوشمان تعرضنه مقاومتی الزمدی . ایشته بو تهلکه‌لی‌وضعیتده ، یعقوب شوقی پاشا حضرتلری، بوتون عسکری درایتنی کوستردی :

برنجی اوردو تعرضه کچمشدی. بو تعرضك نه‌قادار مکمل انکشاف ایتدیکنی خاطرلامایانمز یوقدر . آفیون قره حصار استرداد ایدلمش ، ایکی - اوچ کون ایچنده ٤٠ کیلو مترو اراضی آله کچیرلمشدی .

يعقوب شوقی پاشا حضرتلرينك قوماندانی درعهده ايتديكی ايكنجی اوردو ، قوتسزلكی يوزندن ، بسيط بر ضعف اثری كوسترمش اولسه يدی ، برنجی اوردومزك بو خارقه‌لی موفقيتنه امكان قالمايه‌جقدی .

حالبوكه ، يعقوب شوقی پاشا ، ضعف اثری كوسترمك شويله دورسون ، برنجی اوردو تعرضنك موفقيتله انكشافی اوزرينه ، اوردوسنی تعرضه بيله كچيردی .

بو حركت ، حرب فننده هم بويوك بر درايت ، هم يوكسك بر شجاعت تلقی اولونور . نته كيم ايكنجی اوردونك بو قهرمانجه ايلری حركتلرندن صوكرادر كه ، بوتون يونان جبهه‌سنده ، آشكار بر قورقو وخشيت باشلادی و دوشمانك عمومی رجعتی ، قيصا بر زمانده ، مدهش ، حتی كولونچ بر هزيمت حالنی آلدی .

٢٨ آغستوسلی تبليغ رسميمز ، تعرضمزك هر جناحده انكشاف ايتديكنی بيلديرييوردی :

« بوتون جبهه‌ده حركات تعرضيه و تعقيبيه ٢٨–٨–٣٨ ده كمال موفقيتله انكشاف ايتمشدر . اردومزك مركز و صول جناحی ٤٠ كيلو مترو ايلروله‌مشدر . اردومزك صاغ جناحنده حركات تعرضيه‌يه دوام اولونمقده‌در . »

اساسلی تعرض ٢٦ آغستوس تاريخنده باشلامش اولديغنه كوره ، ايكنجی اوردونك قيصه بر مدت ظرفنده ، يك جزئی قوتلرله ، مدافعه‌دن تعرض حالنه كچمش

واراضی قازانمش اولمه‌سی ، خارقه نوعندن بر موفقیت ضایع‌لمالیدر .

۲۹ آغستوس تبلیغ رسمیمز دخی ، ایکنجی اوردو تعرضنك موفقیتله انکشاف ایتدیکنی بیلدیرمشدی :

« اردومزك صاغ جناحنده محاربات دوام ایتمکده‌در . مرکزده دشمن کریلرینه دوشن سواریلرله بر قسم دشمن قطعاتی آتلی هجوملرله امحا ایتمش و کلیتلی مانزمه ایله بر اوتوموبیل قولی اغتنام ایله‌مشدر الخ .. »

کذلك ۳۱ آغستوس تاریخلی تبلیغ رسمیمزده ، تعرض حرکاتنك هر طرفده مکمل صورتده دوام ایتدیکی بیلدیریلیوردی :

« اردومز هر طرفده حرکات تعقیبیه‌سنه دوام ایدیور . ایلری قطعاتمز (کوتاهیه ، کدوس ، بناز) حوالیسنه‌ده وارمشدر . یکیدن کلی مقدارده صحرا وجبل طوپلری ومتعدد بینك اوطوموبیللری وقامیونلر ، تلسز تلغراف استاسیونی و هر نوع مانزمهٔ حربیه اغتنام اولونمش و بر چوق اسیر آلنمش الخ ... »

تعرضك بوتون جبهه‌ده شدتله دوامی اوزرینه یونان اوردوسنك شمال و جنوب غروپلری ایکی‌یه آیریلمش وهرایکی غروپ ، آرالرنده‌کی ارتباطی غائب ایدرك هزیمته دوچار اولمشدی .

دقت ایدیله‌جك اولورسه کورولورکه ، کرك برنجی اوردو تعرضك انکشافنده ، کرکسه عموم جبهه تعرضنك

جهتمی بر صولتله ایفا ایلهمسنده ایکنجی اوردونك فوق العاده مهم بر وظیفه یاپمش اولدیغی آشکاردر .

بو کون ، بوتون اوروپا قارشیسنده بزی بویوك بر حیثیته صاحب قیلان بو پولنظفرك الشرفلی عامللرندن بولونان یعقوب شوقی پاشا حضرتلری ، کان و کلهجك نسللر طرفندن حرمت ومنتله تقدیر ایدلمکه لایق عسکری رجالمزدندر . امید ایدرزکه مملکت ، کندیسندن بو یوکسك خدمتلرك توالیسنی بکلهیهجکدر .

رسمی ترجمهٔ حالی

مأموریتلری ـ ترفیعلری ـ قوماندانلقلری ـ احراز ایتدیکی نشان و مدالیه‌لر

یعقوب شوقی پاشا حضرتلری ، خرپوطلیدر .

۳۱۰ سنه‌سی مکتب حربیه‌یه کیره‌رك ۳۱۵ سنه‌سی ٥ کانون ثانیسنده ارکان‌حرب یوزباشیلغیله نشأت ایتمش، ارکان حربیهٔ عمومیه برنجی شعبه‌سنه مأمور ایدلمشدر .

۳۱٦ سنه‌سی ٥ مارتنده دردنجی اردوی همایونه مأمور ایدلمشدر .

۳۱٦ سنه‌سی ۳ تموزنده سکزنجی نشانجی طابوری برنجی بلوکنه تعیین ایدلمشدر .

۳۱٦ سنه‌سی ۲۰ کانون‌اولنده سواری یکرمی برنجی آلایك بشنجی بلوکنه نقل ایدلمشدر .

۳۱۷ سنه‌سی ۱۰ شباطنده قول آغالغه ترفیع ایدیله‌رك اردوی همایون ارکان حربیه دائره‌سنه مأمور اولمشدر .

۳۲۲ سنه‌سی ۲۸ تموزنده، ارزنجان مکتب حربیهٔ شاهانه‌سی درس ناظر معاونلکنه تعیین ایدلمشدر .

۳۲۳ سنه‌سی ۲۰ نیسانده ، بیکباشیلق رتبه‌سنه ترفیع ایدلمشدر .

۳۲٤ سنه‌سی ۱۸ کانون اولنده ، ایکنجی اردوی همایونه نقل ایدلمشدر .

۳۲٤ سنه‌سنده اوچنجی رتبه‌دن مجیدی نشانیله تلطیف ایدلمشدر .

۳۲۵ سنه‌سی ، ۲۵ حزیرانده ، دوردنجی اردوی همایون ارکان حربیه‌سنه نقل ایدلمشدر .

۳۲۵ سنه‌سی ، ۱ کانون اولنده ، دوردنجی اردویه منسوب دردنجی سواری فرقه‌سی ارکان حربیه‌سنه تعیین ایدلمشدر .

۳۲۵ سنه‌سی ، ۱۱ کانون اولنده ارکان حربیهٔ عمومیه دائره‌سنه نقل ایدلمشدر .

۳۲۵ سنه‌سی ۱۲ کانون ثانیسنده درسعادت مکتب حربیه‌سی « تعبیه » معلملکنه تعیین ایدلمشدر .

۳۲۸ سنه‌سی ، ۱۲ نیسانده ، قائمقاملق رتبه‌سنه ترفیع ایدیله‌رك ایکنجی اردو ارکان حربیه‌سنه مأمور ایدلمشدر .

۳۲۸ سنه‌سی ، ۲۲ مایسنده ، ایتالیا حربی مناسبتیله ، قلعهٔ سلطانیه ایکنجی قول اردو ارکان حربیه‌سنه تعیین ایدلمشدر .

۳۲۸ سنه‌سی ، ۳ کانون اولنده ، چتالجه اردوسی تحکیم قومیسیوننه مأمور ایدلمشدر .

۳۲۹ سنه‌سی ۲٦ کانون اولنده ، اوچنجی اردو ارکان حربیه‌سنه مأمور ایدلمشسه‌ده بو وظیفه‌یه کیتمه‌مشدر .

۳۳۱ سنه‌سی ، ۱۰ مارتنده ، بحر سیاه بوغازی موقع مستحکم قوماندانلغنه تعیین ایدلمشدر .

۳۲۹ سنه‌سی ، ۲٦ شباطنده ، چتالجه محاربه‌لرنده‌کی فوق‌العاده خدمتلرندن دولایی برسنه قدم ضمیله‌تلطیف ایدلمشدر .

۳۲۹ سنه‌سی ، ۱٦ تشرین ثانیسنده قدملرینه‌برسنه حضری ضم اجرا ایدیله‌رك رتبه‌لری میرآلایلغه ترفیع اولونمشدر .

۳۳۱ سنه‌سی ٥ تموزنده ، سفر برلکده‌کی کوزه‌ل وفوق‌العاده خدمتلرندن دولایی اوچنجی رتبه‌دن عثمانی نشانیله تلطیف ایدلمشدر .

۳۳۱ سنه‌سی ، ۱۸ آغستوسنده ، اون دوقوزنجی فرقه قوماندانلغنه تعیین ایدلمشدر .

۳۳۱ سنه‌سی ، ۲ تشرین اولنده ، اوچنجی قول اوردو قوماندانلغی وکالتنه تعیین ایدلمشدر .

۳۳۱ سنه‌سی ، ۷ تشرین اولنده ، بشنجی قول اوردو قوماندانلغی وکالتنه تعیین ایدلمشدر .

۳۳۱ سنه‌سی ، ٤ کانون ثانیده ، وظیفه‌سنی صادقانه وجسورانه ایفا ایله‌دیکندن محاربه کوموش امتیازمدالیه‌سیله تلطیف ایدلمشدر .

۳۳۲ سنه‌سی ٥ مارتنده ، اون بشنجی قول اردو قوماندانلغنه اصالةً تعیین ایدلمشدر .

۳۳۲ سنه‌سی ، ۲۲ مارتنده ، آلمان ایکنجی صنف دمیر صلیب نشانیله تلطیف ایدلمشدر .

۳۳۲ سنه‌سی ، ۲۲ ایلولنده ، قدملرینه برسنه‌اوچ آی ضم اولنه‌رق ، رتبه‌لری میرلوالغه ترفیع ایدلمشدر .

۳۳۲ سنه‌سی ، ۹ تشرین اولنده ، غالیچیا محاربه‌لرنده‌کی خدمتلرندن دولایی ، محاربه آلتون لیاقت مدالیه‌سیله تلطیف ایدلمشدر .

۳۳۲ سنه‌سی ۱۵تشرین اولنده، آوستریا ومجارستان ایکنجی رتبه‌دن (مریت میلیتر) نشانیله تلطیف ایدلمشدر.

۳۳۲ سنه‌سی ، ۵ تشرین ثانیسنده ، اون دوردنجی قول اوردو قوماندانی جواد پاشا ایله بجایشلری اجرا ایدلمشدر .

۳۳۳ سنه‌سی ، ۱۹ مارتنده ، محاربه‌لرده‌کی کوزل خدمتلرندن دولایی تبدیلاً ایکنجی رتبه‌دن مجیدی نشانیله تلطیف ایدلمشدر .

۳۳۳ سنه‌سی ، ۱۰ آغستوسنده ، قافقاس قول اوردوسی قوماندانلغنه تعیین ایدلمشدر .

۳۳۳ سنه‌سی، ۲۳ایلولنده، ایکنجی مجیدی نشاننك قیلجلی‌یه تحویلی اجرا ایدلمشدر .

۳۳٤ سنه‌سی،۲۸ مارتنده، استیلا اولونان اراضینك استردادی خصوصنده سبق ایدن غیرتنه وفداکارلغنه بناءً قلیجلی ایکنجی رتبه‌دن عثمانی نشانیله تلطیفی اجرا ایدلمشدر.

۳۳٤ سنه‌سی ، ۵ حزیرانده، قارص اشغالنده ابراز

ایتدیکی غیرت و کیاسته بناءً محاربه آلتون امتیاز مدالیه‌سیله تلطیف ایدلمشدر .

٣٣٤ سنه‌سی ، ٨ حزیرانده ، دوقوزنجی اوردو قوماندانلغنه تعیین ایدلمشدر .

متارکه‌دن صوکرا ، ٣٣٥ سنه‌سی، ١٧ کانون‌اولده تدقیق وتصنیف قومیسیونی ریاستنه تعیین ایدلمشدر .

٣٣٥ سنه‌سی ، ٣١ کانون اولده ، شورای‌عسکری اعضالغنه تعیین ایدلمشدر .

آنادولو غزاسنده‌کی فوق‌العاده خدمتلری، بویوك ملت مجلسی طرفندن نظر اعتباره آلنه‌رق کندیسنه فریقلك رتبه‌سی توجیه اولونمشدر .

شخصیتی

جسارتی — اعتدال دمی — متانتی

بر قوماندانك حربلرده غلبه‌سنی وشرفنی تأمین ایدن شی ، یالکز حرب فننده‌کی وقوفی ، یالکز حرب صحنه‌لرنده‌کی تجربه‌سی ، یالکز مسلکده‌کی اسکیلکی وممارسه‌سی دکلدر . قوماندانك شخصی مزیتلرینك ، یعنی روحنه ومزاجنه تعلق ایدن خاصه‌لرینك دخی بوموفقیتلرده اساسلی وغیر قابل انکار بروظیفه‌سی واردر .

اساساً بوروحی قابلیتلری حائز اولمایان کیمسه‌لر ، عسکرلك سلکنه نه‌درجه‌مربوط اولورلرسه اولسونلر ، بلکه اك یوکسك رتبه‌لره قادار واصل اولابیلیر ، فقط حقیقی برسردار شرفنی احراز ایده‌مزلر .

روحی مزیتلردن اك فضله قصد ایتدیکمز معنا ، هیچ شبهه یوقدرکه « سجیه واراده » یه تعلق ایدن قسمدر .

هرخصوصده تکامل ایتمش برقوماندان روحنده اك بارز خاصه‌لر : جسارت ، اعتدال دم ، نفسه حاکمیت ، جدیت ومتانتدر . بوندن باشقه ، بووصفلر آراسنده‌ده

موازنه بولنمه‌سی لزومی واردر . یعنی، بوخاصه‌لردن هیچ بری ، دیکرلرندن فضله ، افراطله تشکل ایدرك روحات عمومی انسجامنی خللدار ایله‌مه‌ملیدر .

یعقوب شوقی پاشاده بوسجیوی وارادی مزیتلر ، اعظمی درجه‌ده تکامله مظهر اولمشدر .

اوردوده جسارتیله مشهوردر. چتالجه‌ده، غالیچیاده قافقاسلرده بوجسارتك برچوق اثرلرینی کوسترمشدر . دوشمانی اك قوتلی بولوندیغی زمانلرده بیله ییلدیرمق ایچون آنی حمله‌لر یاپار . کوزه آلدیردیغی تهلکه‌لر فوق العاده بویوکدر . هیچ قورقمادیغی معیتی‌ده، دوشمانده آكلار . معیتی، قوماندانك بوشجاعتیله بوسبوتون غیرته کله‌رك ایلری‌یه آتیلیرلر . دوشمانی ایسه ، دوشونمکه بیله وقت بولامادن ، رجعتی ثباته ترجیح ایدر .

یعقوب شوقی پاشا حضرتلری ، صوغوق قانلیدر ، ییلمق نه‌در بیلمز . حربك اك چتین ، اك تهلکه‌لی ، اك وخیم وقورقونج آنلرنده نشئه‌سنی محافظه ایدر . یأسه قاپیلدیغی هیچ واقع دکلدر . تاریخك اك مشهور قوماندانلری کبی ، یعقوب شوقی پاشا حضرتلری‌ده یك ای آكلا - مشدرکه ، هر نوع مجادله‌ده : مأیوس اولماسه ، مغلوب اوله‌جق هیچ کیمسه یوقدر ! » وحربلرده سلاح، جبخانه، لوازم ومهمات نه‌درجه لازمسه ، قوتلی بر اعتماد نفس‌ده اودرجه لازمدر .

مشارالیه یوکسك بر حاکمیت نفسیه ایله‌ده ممتازدر .

قوماندا ایتدیکی اوردونك ضعفلرینی سز ایتمسینی بیلیر . الك بحرانلی زمانلرده ، غایت قوتلی کورونور . الکیاقین معیتنه و مادوننه بیله محتمل تهلکه‌لردن قورقدیغنی احساس ایتمز . بالخاصه تعرض زمانلرنده ، ویردیکی قراری قیدسز ، شرطسز ، بلا امهال و بلا اهمال تطبیق ایتدیرمك ایچون صوك درجه‌متین ، جوال و شدیدالخصالدر . قصورلری کوچ عفو ایدر .

بر کره ایش باشنه آتیلنجه ، فعالیته هیچ بر سکته عارض اولمادن ، اوزون مدت چالیشیر و یورولمق نه‌در بیلمز . حربك ، مدافعه و تعرضك بوتون ازیجی یورغونلقلرینه شایان حیرت بر روح و بدن رصانتیله مقاومت ایدر . صیق صیق استراحتدن قطعیاً خوشلانماز . معیتندن‌ده بویله صبرلی و دواملی بر سعی و غیرت بکلر . ایجاب ایدرسه یمك یمز ، ایجاب ایدرسه اویقو اویوماز ، سپرلر آراسنده دولاشیر ، ضابطانله تماس ایدر ، خریطه‌لرینك باشنه‌کچیر ، ساعتلرجه دوشونور ، راپورلری تدقیق ایدر ، امرلرینی ویرر ، کیجه کوندوز ، فاصله‌سز چالیشدیغنی کوره‌نلر چوق واردر .

امرلرینی حقیله ایفا ایدن معیتنه قارشی ، عادتا پدرانه بر شفقتله معامله ایدر . کندیسندن فضله اونلرك سعادتنی و استراحتنی دوشونور . بر چوق فداکارلقلری بیله قاتلانیر . آنجاق ، اوردویه عائد ایشلرده اهمالی و تعللی هیچ سومز . خطالره پك چابوق دقت ایدر و بو قصورلری ، الك

سودكلرينك يوزينه‌ده چارپار. امرلريني سريع و مكمل بر طرزده انفاذ ايتديرمك ايچون بعضاً حديد وشديد اولور. وظيفه‌سني ياپمايان معيتني بردوشمان كبي جزالاندير- مقده ذره قادار تردد ايتمز. غايت حقپرست و عادل اولديغي جهتله ، بو خصلتلري ، بوتون معيتنك توجهني جلب ايتمك صورتيله دائما اي تأثيرلر براقمشدر .

ملي دعوامزك تحققنده خارق العاده بر وظيفه ايفا ايتمش اولان مشاراليهي اوردو قادار، كزيده‌لر وخلق ده، تعزيز و تبجيل ايدييور .

« اورخانیه » مطبعه‌سنك نشر ایتدیکی یکی کتابلر :

بویوك قوماندانلریمز

چوجوقلری و کنجلکلری ـــ آنادولوده یاراندقلری خارقه‌لر ـــ رسمی ترجمهٔ حاللری ـــ شخصیتلری .

مطبعه‌مز ، بوتون قوماندانلرمزك ترجمهٔ حاللرینی نشر ایدییور . بوکون هر یرده اسملرینی ایشیتدیکمز بو بویوك سیالر ، نره‌ده دوغدیلر ، ناصل بویودیلر؟ ناصل تحصیل ایتدیلر ؟ هانکی تاریخلرده ، نره‌لرده خدمت کوردیلر ؟ آنادولونك بویوك قورتولوش جدالنه ناصل آتیلدیلر ؟ او خارقه‌لری ناصل یاراتدیلر ؟ بوتون بو مراقلی واهمیتلی معلوماتی بر کتابده بوله‌جقسکز . هر کتاب ، بر قوماندانمزك چوجوقلغی و کنجلکی ، رسمی ترجمهٔ حالی ، آنادولوده‌کی خارقه‌لری وشخصیتنی محتویدر . بو معلومات ، خصوصی وثیقه‌لره مستنددر . قاپاغنده غایت نفیس ، رنكلی بر فوطوغراف دخی بولونان بوکتابلرك بهری ، شایان حیرت درجه‌ده اوجوز : ٥ غروشدر . همیزه هر زمان لازم اولان اثرلردر . مطبعه‌مز ، بوترجمهٔ حاللری نشر ایتمك صورتیله ملی مجاهده‌یه ناچیز بر خدمتده بولونمق ایسته‌مشدر . بوکونه قدر نشر اولونان ترجمهٔ حاللر :

مصطفی کمال پاشا ـــ عصمت پاشا ـــ فوزی پاشا ـــ رأفت پاشا ـــ کاظم قره‌بکر پاشا ـــ علی فؤاد پاشا ـــ کوپریلیلی کاظم پاشا ـــ محی‌الدین پاشا ـــ یعقوب شوقی پاشا ـــ رؤف بك

بوتون سپارشلرك مرجعی : استانبول ـ جغال‌اوغلی ـ (اورخانیه) مطبعه‌سیدر . استانبولده توزیع مرکزی : باب عالی (اتحاد تجارت) کتبخانه‌سی‌در .

فایدالی بر کلیات

چوجوقلره حکایه‌لر

بوتون عائله‌لر، چوجوقلرینه بو کتابلرده اوقوتمالی؛ بویوکلر کوچوکلرینه بوکتابلرده هدیه ایتمه‌لیدرلر.

برنجی کتاب

ایکی اوکسوز آرقه‌داش

نشر اولندی ٥ غروش فیئاتله صاتیلور.

کوچوك قارئلر!.. بو حکایه‌یی اوقومادیکزسه آلوب مطلقا اوقوییکز. آننه‌سی باباسی اولمایان ایکی اوکسوز یاوروجغك باشلرینه نه‌لر کلدیکنی، ناصل آچ وچیپلاق قالدقلرینی، ناصل پارا قازاندقلرینی، هپسنی.. هپسنی.. اوکره‌نه‌جکسکز.

ایکنجی کتاب

قویویه دوشن چوجوق

نشر اولندی ٥ غروش فیئاتله صاتیلیر

بو حکایه، اوفاجق بر چوجوغك قورقولو رؤیاسیدر. اویله خوش برحکایه‌درکه باشندن صوکنه قادار بویوك برمراقله اوقونور. انسان، کتابی الندن هیچ براقه‌ماز.

اوچنجی کتاب

قورقونج بر آقشام

نشر اولندی ٥ غروش فیئاتله صاتیلور .

بو حکایه‌یی تویاریکز اورپرمه‌دن اوقویه‌مایه‌جقسکز . بوراده ، برچوجوق فیچینك ایچنده دکزده دوشویور . باشنه بر چوق شیلر کلیور ، اشقیالرك آراسنده ئولوم تهلکه‌سی کچیریور .. صوك درجه مراقلی برحکایه‌در . محقق آلمالی ، اوقومالیسکز .

دوردنجی کتاب

کوچوك خرسزلر

نشر اولندی ٥ غروش فیئاتله صاتیلور

ایکی فنا قارده‌ش خرسزلق ایدییورلر . بر خانم افندینك الماس یوزوکلرینی چالیورلر . بو ایکی قارده‌شدن برینك باشنه اویله مدهش بر فلاکت کلیورکه بوتون فنا چوجوقلره عبرتدر . بو حکایه‌یی مطلقا اوقوییکز .

بشنجی کتاب

اودونجینك قیزی

نشر اولندی . ٥ غروش فیئاتله صاتیلور

فقیر بر اودونجینك قیزی ، بردنبره ناصل زنکین اولیور ، سرایارده ناصل یاشایور ؟ صوکرا برخطاسی یوزندن ینه ناصل سفالته دوشویور ؟ بو حکایه‌دن اوکره‌نه‌جکسکز .

آلتنجی کتاب :

هوایه اوچان آت

نشر اولندی فیأتی ٥ غروشدر

تخته‌دن یاپیلمه آت هوایه اوچارمی ؟ نه دیرسکز ؟ ایشته بو حکایه‌یی اوقورسه‌کز ، تخته‌دن آتك هوایه‌ناصل اوچدیغنی آکلارسکز . پك مراقلی ، طاتلی بر ماصالدر ، مطلقا اوقوییکز .

یدنجی کتاب :

ماوی صاقاللی آدام

سکزنجی کتاب :

انسانمی ، پیلانمی ؟

مجموعهٔ الحان

آلتی یوزی متجاوز الك یکی شرقیلردن منتخب اولان بوشرقی مجموعه‌سی یکرمی اوچ فصلی حاویدر . وهر فصل نهایتنده بالآخره چیقه‌جق یکی شرقیلری یازمق ایچون بوش صحیفه‌لر براقیلمشدر . بتون هوسکاران موسیقینك برر دانه ایدینملری ایچون جیبه صیغه‌جق برطرزده أبي کاغد اوزرینه نفیس بر صورتده طبع ایدیله‌رك ٤٠ غروش فیئاتله صاتیلمقده‌در .

بی‌غازك اوتوزاوچ کیجه‌سی

روحاً تماماً کنج قالمش ، قوجامامش شوخ ، شاقراق براختیارك حیات شبابنه عائد اوتوز اوچ کونلك تحف خاطره‌لری حاوی ملی برحکایه کتابیدر . اوقویانلری قاتیلتاجق قادار کولدوره‌ن کوله‌نلری تکرار اوقومغه سوق ایدن بوکتاب ٤٠ غروشدر .

تاجر ایله جین

محررین عثمانیه‌دن ناظم بك طرفندن چوجقلر ایچون یازیلان بوملی أخلاقی شرقی ماصالی ٥ غروشدر .

کزیده سردارلرمزدن

محی الدین پاشا

اوردوده و آنادولوده کی حیاتی

رسمی ترجمهٔ حالی وشخصیتی

۵ غروش

محرری : پ . ص

[اورخانیه مطبعه‌سی]

Safa, Peyami
Güzide serdarlarımızdan
کزیده سردارلرمزدن
Muhiddin Paşa

محی الدین پاشا

اوردوده و آناطولوده کی حیاتی
رسمی ترجمهٔ حالی و شخصیتی

فهرست

طابع و ناشری
« اورخانیه » مطبعه‌سی

محرری : پ . ص

٥ غروش

کزیده سردارلرمزدن

محی الدین پاشا

بر ایضاح

هیچ بر حرب ، شوصوك بویوك ملی جدالمز قادار ، بزه بویوکلریمزی حقیقی مزیتلریله طانیتمامشدر . یالکز آنادولو مجادله‌لری بزه اوکره‌تدی که مملکتمزده «قحط رجال » ده‌نن شی یوقدر. بالعکس ، الك بحرانلی زمانلرده تورك روحی ، بیکلرجه قهرمان یاراته بیلمکده‌در .

ترجمهٔ حاللرینی آیری آیری اثرجکلرله نشر ایتدیکمز بویوك سردارلرك حیاتی براز دقتله کوزدن کچیریلیرسه همان کورولورکه ، انقلابدن صوکرا ، اون بش سنه‌لك معظم تاریخی وقعه‌لر ، بالخاصه اوردویه منسوب رجالمز ایچون حقیقی بر مربی اولمشدر . قیمتلی موضوعمزی تشکیل ایدن محی الدین پاشاده داخل اولدیغی حالده ، بوتون قوماندانلرمز ، اون بش سنه‌دن بری مملکتك هر بحرانلی آننده امدادینه قوشمش وهر وقعه‌دن آیری

آیری ایدندکلری دکرلی تجربه‌لرله بویوك آنادولو جدالنه‌ده آتیلمش ، موفق اولمشلردر .

ملی جنکده ایش کوره‌ن بویوك سردارلرمز ، ایفا ایتدکلری وظیفه‌لر اعتباریله ایکی قسمه آیریلابیلیرلر : برنجیلری ، دوغرودن دوغرویه جبهه‌ده ، آتش قارشیسنده ، چادیرلرده ، پلان و خریطه باشنده چالیشانلر ، تعرضلری سوق واداره ایدنلر ، حربك جبهه قسمنده فعالیتده بولونانلردر . ایکنجیلر ایسه ، برنجیدن دها آز مهم اولمایان « جبهه کریسی » خدماتی ، منزل تشکیلاتی ، افرادك تعلیم وتربیه‌سنی ، اوردونك « احضاری » وظیفه‌لرینی اداره ایدنلردر .

محی الدین پاشا حضرتلری ، بو ایکنجی قسمه منسوب سردارلرمزدندر . آنادولوده‌کی فعالیتلرینه تخصیص ایتدیکمز صحیفه‌لردنده آکلاشیلاجقدرکه ، مشارالیه ، قسطمونی وحوالیسی قوماندانلغنده‌ایکن ، عجمی افرادك تعلیم وتربیه‌سی ، فراریلرك تعقیب وددرستی ، اوردوده‌کی بوشلقلرك املاسی کبی هر بری آیری آیری اهمیتلری حائز اولان وظیفه‌لرده امثالسز بردرایت کوسترمشلردر .

فرانسزلرله آرامزده عقداولونان کیلیکیا ائتلافنامه‌سندن صوکراده ، آطنه و حوالیسی قوماندانلغنده عینی درایتی کوسترن محی الدین پاشا حضرتلری ، هر یرده ، هرکسك حرمتنی و توجهنی قازاندی .

مختلف پروپاغاندالره و جریانلره صحنه اولان آطنه

حواليسنده سکونی تأسیس ایتمك ، عادل تورك ادارەسنك بویوکلکنی دوسته و دوشمانه تسلیم ایتدیرمك قولای بر ایش اولمادیغی حالده ، محی الدین پاشا ، عسکری مزیتلرینه انضمام ایدن بواداری قابلیتنی ده مکمل صورتده کوستردی.

بو وسیله ایله ، رساله‌مزك نهایتنه تورکیه ـ فرانسه ائتلافنامه‌سنك ماده‌لرینی دخی درج ایتمکی مناسب کوردك.

آنادولوده محی الدين پاشا

جبهه كريسی خدمتلری ـ قسطمونی وحواليسنده اوردو تشكيلاتی فعاليتلری ـ افراد جديده تشكيلی ـ آطنه قوماندانلغی

يونانليلر ازميردن دكزه دوكولدكلری كون، بوتون آوروپا، حيرتله صورويوردی: « توركلر، بواوردويی ناصل وجوده كتيرديلر؟ اويله‌يا، بوقادار اهميتلی برظفر قازانمق، بلكه آنجاق بويوله براوردو تأسيس ايتمكه‌باغلی برشيدی. حرب عموميده‌كی مغلوبيتمزدن صوكرا، اوردو آجينه‌جق برحالده‌يدی. متاركه‌دن اول، افرادك چوغی قطعه‌لرندن آيريله‌رق داغلره قاچمشلر، برچوق فضيلتسزلكلر ارتكاب ايتمكه بيله باشلامشلردی. هله ترخيصدن صوكرا، بوتون اوردو، چورومش برقوماش كبی بربر سوكولمكه، داغيلمايه يوز طوتدی.

ارضروم وسيواس قونغره‌لرندن صوكرا، بويوك تورك انقلابنی دوشوننلر واداره ايدنلر، اولا بوداغنيق عنصرلری يان يانه طوپلامايه، هپسنه اوغورنده چاليشه‌

جقلری غایه‌یی آکلامامایه، صیجاق بر مفکوره ویرمه‌یه مجبوردیلر. بوندن باشقه، یکی براوردو تشکیلاتی قورمق، یکی برضبط وربط میدانه کتیرمك ایجاب ایدییوردی. عسکری حیاته منسوب اولانلر، داغیلمش براوردونك انقاضندن یکی بر اوردو وجوده کتیرمکده‌کی مشکلاتی پك ایی تقدیر ایدرلر.

بو مشکلات نظردقته آلنه‌جق اولورسه، کورولورکه، حربلرده جبهه کریسی خدمتلری، جبهه خدمتلری قادار اهمیتلی بر ایشدر. اوردونك تشکیلاتنه تعلق ایدن بو وظیفه‌لرده عادی براهمال، اکثریا وخیم تهلکه‌لر حصوله کتیریر.

محی الدین پاشا حضرتلری، تعرض دکل، مدافعه قابلیتنی بیله حائز اولمایان ایلك اوردومزی حربه قابلیتلی برحاله کتیرمك ایچون حقیله چالیشان سردارلرمزدندر.

بویوك ملی جدالمز اثناسنده، کندیسی قسطمونی وحوالیسی قوماندانی بولونیوردی. اوحوالیده مکمل براخذ عسکر تشکیلاتی میدانه کتیردی.

اهالی، هنوز، ملی برتشکیلاتك لزومنی قاورایا-مامشدی. بالخاصه استانبول حکومتنك تمامیله منفی اجراآتی، بوتون آنادولو خلقی اوزرنده مشئوم تأثیرلر اجرا ایدییوردی. عنعنه‌سنده موجود بر صداقتله، مرکزدن کلن هرامره دائما بویون اکمش، هله مقام

خلافت وسلطنته دائما مربوط قالمش برخلقدن ، یپ یکی
بر انقلاب اوردوسی وجوده کتیرمك مهم برایشدی .

بویوزدن ، ایلك دفعه‌لرده ، قرارلر فضله‌جه‌یدی .
محی الدین پاشا ، میدانه کتیردیکی بویوك تشکیلات سایه‌
سنده ، بوقرارلرك اوکنه کچدی .

جلب ایدیلن افراد ، شبهه‌یوق که‌هنوز تربیهٔ عسکریه‌دن
محرومدی . بوافرادك تعلیم وتربیه‌سی ایچین چکیلن
مشکلاتی‌ده محی الدین پاشا اقتحام ایتدی .

این‌اوکی وسقاریه جنکلرنده ، محی الدین پاشاطرفندن
کوندریلن قطعاتك نه‌بویوك یارارلقلر کوستردکلری
معلومدر . اوزمان بوتون آنادولو واستانبول مطبوعاتی ،
جبهه‌یه التحاق ایدن بوقطعاتك قهرمانلقلرندن اوزون
اوزون بحث ایتمشلردی .

بوکوندریلن افرادك چوغی ، اوردویه ایلك دفعه
کیرن ومکمل تعلیم وتربیه کورنلردر .

بواعتبارله محی الدین پاشا حضرتلری ، اولا خلقك
ملی تشکیلاته قارشی جهلی ونفرتیله اوزون اوزادی‌یه
مجادلهٔ ایتمش ، بویوك ملت مجلسنك یوکسك وصارصیلماز
غایه‌سنی هرکسه آکلاتمش ، اهالی‌یه هم مفکوره ، هم‌ده
قورقو وحرمت تلقین ایدرك وطنی وظیفه‌سنی اوکره‌تمشدر .
بوندن باشقه ، قیشله‌یی حقیقی برمکتب حالنه کتیره‌رك
ألی هیچ سلاح طوتمایان افرادی ، مکمل بردقت واعتنا
ایله جبهه‌یه حاضرلامشدر .

آنجاق محی الدین پاشا حضرتلرینك متین بر تعقیب وثبات شمیه‌سی ایله حرکت ایتمسی سایه‌سنده‌درکه ملی جدالك اك آتشلی زمانلرنده، معلم افراده اك محتاج آنلرنده، یپ یکی، تاپ تازه، دینچ وکوربوز قطعاتی جبهه‌یه صوقمق ممکن اولابیلمشدر. دوشمانك هر جهتجه فائق قوتلرله اوستمزه صالدیردیغی اوجهنمی سقاریه محاربه‌لرندن، بوصورتله، آلمزك آقیله چیقدیغمز کبی، ازمیردن یونان سورولرینی دفع ایدن صوك بویوك ظفرمزده‌ده، اوردومزك قیصه برمدتله حربه قابلیتلی اوله‌رق احضار ایدلمش بولونماسنك فیضلری کورولدی.

محی الدین پاشانك ایکنجی فعالیت دوره‌سی آطنه‌ده‌در.

۲۰ تشرین اول ۳۳۷ تاریخنده حکومتمزله فرانسه حکومتی آراسنده منعقد ائتلافنامه‌یه نظراً سوکیلی اطنه‌مزده بایراغمز دالغالاندقدن صوکرا، اوحوالی قوماندانلغی، محی الدین پاشانك عهده‌سنه ویریلمشدر.

محی الدین پاشا حضرتلری، آطنه‌یه کلیر کلمز، بر حال عادل ومکمل براداره تأسیسنه موفق اولمشدر. بواداره، بویوك تورك عنصرندن ماعدا، دیکر خریستیان عنصرلرك، اقلیتلرك وبرچوق اجنبیلرك دخی محبت وتوجهنه مظهر اولدی وکتابمزك نهایتنه درج ایتدیکمز ائتلافنامه احکامنی حرفی حرفنه تطبیقده‌ده ایفای خدمت ایتدی.

ملی انقلابمزده بودکرلی خدمتلری ایفا ایدن محی الدین پاشا حضرتلرینك اردو وملت طرفندن پایانسز بر محبت وحرمتله یاد ایدلدیکنی خاطرلاتمغه لزوم وارمیدر؟

رسمی ترجمهٔ حالی

معلملکاری بك اوغلی متصرفلغی — آلای و اوردو قوماندانلقلری ، ترفیعلری ، مدالیه‌لری و نشانلری .

محی‌الدین پاشا استانبولده دوغمشدر . پدری شوقی پاشادر .

٣٠٤ سنه‌سی ١٨ مایسنده ، مکتب حربیه‌دن ملازملك رتبه‌سیله نشأت ایتمشدر .

مکتبدن نشأتی متعاقب ، ٢٦ حزیرانده ، مکتب حربیهٔ شاهانه « اوردو تشکیلات معلم معاونلکی » نه نصب و تعیین ایدلمشدر .

٣٠٦ سنه‌سی ٢٥ کانون‌اولنده ملازم اوللکه ترفیع ایتمشدر .

٣٠٩ سنه‌سی ٢٦ تشرین‌ثانیسنده یوزباشیلق رتبه‌سنه ترفیع ایتمشدر .

٣١٢ سنه‌سی ٢ مارتده سلطان حمیدك فخری یاورلکلرندن برینه تعیین ایدلمش و قول آغالغی رتبه‌سنه ترفیع اولونمشدر .

٣١٤ سنه‌سی ١٤ ایلولنده بیکباشیلغه ترفیع و مکتبده ابقا ایتمشلردر .

٣٢٤ سنه‌سی ١٨ نیسانده پیاده دائره‌سی برنجی شعبه مدیرلکنه نقل ایدلمشدر .

٣٢٥ سنه‌سی ٩ مارتنده ، برنجی ، ایکنجی اوردو مفتشلکی یاورلکنه تعیین ایدلمشدر .

٣٢٥ سنه‌سی آغستوسنده ، بك اوغلی متصرفلغنه تعیین ایدلمشدر .

٣٢٨ سنه‌سی ٢٦ تموزنده محاکمات دائره‌سی اعضالغنه تعیین ایدلمشدر .

٣٢٨ سنه‌سی ٢٥ ایلولنده اوردو ، اون برنجی آلای قوماندانلغنه تعیین ایدلمشدر .

٣٢٩ سنه‌سی ١٨ آغستوسنده میرآلایلغه ترفیع ایدیله‌رك «عسیر» متصرف و قوماندانلغنه تعیین اولونمشدر .

٣٣٠ سنه‌سی ١٦ تشرین ثانیسنده قدمنه ایکی سنه ضم و قرمزی شریدلی حرب مدالیه‌سیله تلطیف ایدلمشدر .

٣٣٢ سنه‌سی ١ کانون اولنده میرلوالغه ترفیع ایدیله‌رك حجاز قول اوردو قوماندانلغنه نصب ایدلمشدر .

٣٣٤ سنه‌سی ١٦ ایلولنده محاربه کوموش لیاقت و امتیاز مدالیه‌سیله تلطیف ایدلمشدر .

شخصيتی

عقل سليمی ومحاكمه‌سی — اوردو تشكيلاتنه وقوفی — تجربه‌سی

محی‌الدين پاشا حضرتلری ، اوردوده قوتلی بر عقل سليم ، متين بر منطق و محاكمه قدرتيله معروفدر . مشاراليهك تدريس وتعليم ايله مشغول اولمش بولنمه‌لری ، بو خاصه‌لرينك انكشافنه آيريجه تأثير اجرا ايتمشدر . بو منطق ومحاكمه اصابتی محی‌الدين پاشاحضرتلرينك بوتون اجراآت و تصوراتنده كنديسنی كوسترر . ويرديكی امری نقص ويا تأويل‌ايدن باشقه هيچ بر امر اصدار ايتمه‌ديكی كبی ، اجراآتنده‌ده معين اساسلردن ذره‌قادار انحرافده بولونمامشدر . معيت ضابطانی وبوتون افراد ، محی‌الدين پاشا طرفندن ويريلن امرلرك مكمل برمحاكمه نتيجه‌سی اولديغنه قانعدرلر . بو اعتبارله ، مشاراليه ، قومانداسنی درعهده ايتديكی اوردولرده ضبط و ربط تأمیننه حقيقی صورتده موفق اولمقده‌در .

محی‌الدين پاشانك اصابت محاكمه‌سی ، مكالمه‌لرنده‌ده

بارزدر . غایت سلیس ، قطعی ، منتظم قونوشور . دوشونورکن قونوشدیغنی ، قونوشورکن دوشوندیکی ظن ایدیلیر .

مشارالیهك اوردواوزرنده اجرا ایتدیکی اینی تأثیرلرك سببلرندن بریده ، خارق العاده دیندار ، مصلی و متقی بر ذات اولمه‌سیدر . ملی مفکوره‌یی دینی مفکوره‌یه مزج ایده‌رك فعالیت کوسترمشدر .

اوردو تشکیلاتنه وقوفیله معروفدر . اساساً مکتب حربیهٔ شاهانه‌ده اوزون مدت « اوردو تشکیلاتی » معلملکنده بولونمش اولدیغی جهتله بو خصوصده‌کی وقوفندن اوردوجه ، زمان زمان استفاده ایدلمشدر .

بالخاصه ، یوقدن وار اولمش کبی میدانه کلن بویوك ملی اوردومزك ایلك ابتدائی صفحه‌لرنده و تشکیلات جهتنده محی‌الدین پاشا حضرتلرینك تجربه‌سی ، درایتی ، وقوفی بر چوق خیرلی و نافع اثرلر میدانه کتیرمشدر . مبالغه ایتمش اولمقسزین سویلنه‌بیلیرکه ، بوکون ، مکمل ، عصری ، منتظم تورك اوردوسنك بر یوزنده‌کی بش قطعه‌یی حیرته و دهشته دوشورن بویوك و خارقه‌لی ظفرلرنده ، محی‌الدین پاشا حضرتلرینك کلی تأثیرلری واردر .

محی‌الدین پاشاحضرتلری ، بواوردویی یالکز جلب و تحشید ایتمکله قالمامش ، مکمل ضبط و ربط آلتنه

آله‌رق تعلیم و تربیه‌سنه ، عصری بر طرزده تکاملنه دخی چالیشمشدر. تورک ملتی ، او غیرتك بویوك ثمره‌لرینی کوردی وبو معظم ایشی باشارانلر آراسنده محی‌الدین پاشا حضرتلرینه‌ده الك صمیمی حرمت ومحبت حسلرینی ابلاغه وسیله آرامقده‌در .

توركيه — فرانسه ائتلافنامه‌سی

توركيه بويوك ملت مجلسی حكومتيله فرانسه جمهوريتی حكومتی ، ايكی مملكت آره‌سنده بر ائتلاف عقدی آرزوسنده بولوندقلری جهتله توركيه بويوك ملت مجلسی حكومتی خارجيه وكيلی ومبعوث يوسف كمال بك افندی و فرانسز جمهوريتی حكومتی ده موسيو (فرانقلن بويون)ی مرخص تعيين ايتمشلردر . مشاراليهما اصولنه موافق كورولن صلاحيتنامه‌لرينی بعدالتعاطی، خصوصات آتيه‌يی قرارلاشديرمشلردر :

ماده ١ — طرفين عاقدين ، اشبو ائتلافنامه‌نك امضاسندن اعتباراً ، آرالرنده حال حربك نهايت بوله‌جغنی بيان ايدرلر . اردولر مأمورينی، عسكر واهالی ، كيفيتدن درحال خبردار ايديله‌جكدر .

ماده ٢ — اشبو ائتلافنامه‌نك امضاسنی متعاقب ، طرفين اسرای حربيه‌سيله موقوف ويا محبوس بولونان تورك ويا فرانسز، بالعموم اشخاص سربست براقيله‌جقدر . كنديلرينی توقيف ايدن طرف معرفتيله بو خصوصده ارائه ايديله‌جك الك يقين شهره سوق اولنه‌جقلردر .

اشبو ماده حكمى توقيف ، حبس ويا اسارتك تاريخ و محلى هر نه اولورسه اولسون طرفينك بالعموم موقوفين و محبوسيتنه شاملدر .

ماده ٣ — اشبو ائتلافنامه نك امضاسندن اعتباراً ، اعظمى ايكى آى مدت ظرفنده ، فرانسز قطعاتى، سكزنجى ماده ده مذكور خطك جنوبنه و تورك قطعاتى خط مذكورك شمالنه چكيله جكلردر .

ماده ٤ — اوچنجى ماده ده مذكور مدت ظرفنده وقوعه كله جك تخليه واشغال، طرفينك عسكرى قوماندانلرى طرفندن تعيين ايديله جك بر مختلط قوميسيون معرفتيله تثبيت اولنه جق صور واشكاله توفيقاً اجرا ايديله جكدر.

ماده ٥ — طرفين عاقدين ، تخليه ايديلن اراضيده، اراضئ مذكوره نك اشغالنى متعاقب ، بر عفو عمومى اعلان ايده جكلردر .

ماده ٦ — تورکيه بويوك ملت مجلسى حكومتى ، ميثاق مليده علناً طانينان اقليتلر حقوقنك بو خصوصده دول مؤتلفه ايله بونلرك وبعض متفقلرى آراسنده منعقد مقاولاتك عينى اساسه مستنداً كندى طرفندن تأييد اولنه جغنى بيان ايلر .

ماده ٧ — اسكندرون منطقه سى ايچون بر اصول ادارهٔ مخصوصه تأسيس اولونه جقدر. منطقهٔ مذكوره نك تورك عرقندن اولان سكنه سى ، حرثلرينك انكشافى

ایچون هر درلو تسهیلاتدن مستفید اوله‌جقلردر . تورك لسانی ، اوراده ، ماهیت رسمیه‌یی حائز اوله‌جقدر .

ماده ٨ — اوچنجی ماده‌ده ذکر ایدیلن خط ، بروجه آتی تثبیت و تصریح ایدلمشدر :

خط حدود ، (اسکندرون) کورفزی اوزرنده (پایاس) موقعنك همان جنوبنده اولمق اوزره انتخاب اولنه‌جق برنقطه‌دن باشلایه‌جق و تقریباً (میدان اکبر)ه دوغرو کیده‌جکدر . (شمندوفر استاسیونی وبو موقع ، سوریه‌ده قالاجقدر .) اورادن خطمذکور ، (خارسو) موقعنی سوریه‌یه و (تارمایا) موقعیله (کلیس) شهرینی تورکیه‌یه براقمق اوزره جنوب شرقی‌یه دوغرو میل ایده‌جکدر . اورادن (چوبان بك) استاسیوننده ده‌میر یولنه ملاقی اوله‌جقدر . بعده بغداد ده‌میر یولنی تعقیب ایده‌جك و ده‌میر یولنك پلاطفورمی (نصیبین) ه قادار تورك اراضیسی اوزرنده قاله‌جقدر . اورادن (نصیبین) ایله (جزیرهٔ ابن‌عمر) آراسندن کچن اسکی یولی تعقیب ایدرك جزیرهٔ ابن‌عمرده (دجله) یه واصل اوله‌جقدر . (نصیبین) و (جزیرهٔ ابن عمر) موقعیله (بیله‌یوك) تورکیه‌یه قاله‌جقدر . بو یولدن استفاده خصوصنده هر ایکی مملکت ، عینی حقوقه مالك اوله‌جقلردر . (چوبان بکلی) ایله (نصیبین) آراسنده‌کی ده‌میریولنك استاسیون وموقفلری ده‌میریولی پلاطفورمنك اقسامندن عدایدیله‌رك

توركيه‌يه قاله‌جقدر. اشبو ائتلافنامه‌نك امضاسندن اعتباراً برآی ظرفنده خط مذكوری تثبيت ايتمك اوزره طرفين مرخصلرندن مركب بر قوميسيون تشكيل اولونه‌جقدر. بو قوميسيون، عينی مدت ظرفنده ايشه مباشرت ايده‌جكدر.

ماده ۹ — سلاله عثمانيه‌نك مؤسسی، سلطان عثمانك بويوك پدری سليمان شاهك جعبر قلعه‌سنده كائن وتورك مزاری ناميله معروف مرقدی، مشتملاتيله برابر، توركيه‌نك مالی اوله‌رق قاله‌جق وتوركيه اوراده محافظلر اقامه وتورك بايراغنی كشيده ايده‌بيله‌جكدر.

ماده ۱۰ — توركيه بويوك ملت مجلسی حكومتی، (پوزانطی) ايله (نصيبين) آراسنده‌كی بغداد ده‌ميريولی پارچه‌سی امتيازينك آطنه ولايتنده انشا ايدلمش بولونان شعبه‌لرك امتيازيله برابر امتيازلره مربوط وبالخاصه ايشلتمه و نقليات تجارتنه متعلق كافهٔ حقوقی مساعدات ومنافعيله برلكده فرانسز حكومتنك ارائه ايده‌جكی بر فرانسز غروپنه دورايدلمسنی قبول‌ايدر. توركيه (ميدان اكبر)دن (چوبان بكلی) يه قادار، سوريه اراضيسنده نقليات عسكريه‌سنی اجرا ايتمك حقنی حائز اوله‌جقدر. سوريه دخی (چوبان‌بكلی) دن (نصيبين) ه قدر تورك اراضيسی اوزرنده شمندوفرله نقليات عسكريه‌سنی‌ده اجرا ايتمك حقنی حائز اوله‌جقدر. اشبو پارچه وشعبات اوزرنده

اساس اعتباریله هیچ بر تعرفهٔ متفاوته وضع اولونه‌ماز . لدی‌الایجاب اشبو قاعده خلافنده حرکت ایدیله‌بیلمسی خصوصنده ایکی حکومت متفقاً تدقیق‌ایتمك حقنی محافظه ایدرلر. ائتلافك عدم امکانی حالنده طرفیندن هر بری، تکرار سربستیٔ حرکتنی احراز ایده‌جکدر .

ماده ۱۱ — اشبو ائتلافنامه‌نك تصدیقندن صوکرا تورکیه ایله سوریه آراسنده کومرك مقاوله‌سی عقدی ایچون مختلط برقومیسیون تشکیل اولونه‌جقدر. مذکور مقاوله‌نك شرائط و مدت دوامی ، اشبو قومیسیون طرفندن تعیین اولونه‌جقدر . سالف‌الذکر مقاوله‌نك عقدینه قادار ، طرفین سربستیٔ حرکتلرینی محافظه ایده‌جکلردر .

ماده ۱۲ — قریق‌صویی ، حلب شهری ایله شمالده متروك قالان منطقه آراسنده هرایکی طرفی حقانیتپرورانه بر صورتده تطمین‌ایده‌جك وجهله توزیع اولونه‌جقدر. حلب شهری ، منطقه‌نك احتیاجنه مدار اولمق اوزره ، کندی معرفتیله ، تورك طوپراغنده ، فراتدن دخی صو آلابیله‌جکدر .

ماده ۱۳ — مقیم ویا نیم کوچبه‌اهالیدن ، سکزنجی ماده‌ده تثبیت ایدیلن خطك اوته ویا بری طرفنده کائن مرعالرده حق‌انتفاعه ویا املاك واراضی‌یه مالك بولنانلر، کمافی‌السابق ، حقلرینی استعمالده دوام ایده‌جکلردر . بونلر ، ایشلتمه احتیاجلری ایچون سربستجه و هیچ بر

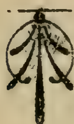
کومروك و مرعا رسمی و نه‌ده سائر هیچ بر رسم ویرمکسزین خط مذکورك بر طرفندن ، دیکر طرفنه یاوورولریله برابر حیوانلرینی آله‌جق و ادواتلرینی وتحملرینی ومحصولات زراعیه‌لرینی نقل ایده‌بیله‌جکلردر. بونلره متعلق تکالیف و رسومی ، اقامت ایتدکلری مملکتده ادا ایتمکه مجبور اولدقلری مقرردر .

٢٠ تشرین اول ١٣٣٧ و ١٩٢١ تاریخنده آنقره‌ده ایکی نسخه اولمق اوزره تنظیم قلنمشدر .

امضالر :

فرانقلن بویون　　　**یوسف کمال**

یوقاریکی ائتلافنامه‌نك ١١ نجی ماده‌سنده مذکور اولدیغی وجهله تورکیه ایله سوریه آراسنده کومروك مقاوله‌سی عقدی ایچون بیروتده مختلط بر قومیسیون تشکیل ایدلمش و بو قومیسیونده طرفمزدن (محی‌الدین پاشا) حضرتلری اعضا اوله‌رق بولونمشدر .

بویوك ملی رومان

سوزده قیزلر

مؤلفی : یامی صفا بك

حربلرك وغیرطبیعی حادثه‌لرك صاییلرینی چوغالتدیغی سوزده قیزلر وسوزده قیزلغی تشریح وتصویر ایدن حرکت وتحلیل رومانیدر . بوتون عائله‌لر، کنج قادین وکنج قیزلر ، بواثرك دوشوندیریجی موضوعنی و صحنه‌لرینی اوکره‌نمکه دعوتلیدرلر. اخلاقی سقوطله مجادله ایده‌بیلمك ایچون ، او سقوطك کیزلی صفحه‌لرینی بیلمك لازمدر ، بو صفحه‌لر ، « سوزده قیزلر » ده تمامیله ئورتوسز وآچیقدر .

سوزده قیزلق، مملکتده ، وبا وقولرادن تهلکه‌لی بر آفتدر. کون‌کچدکجه اك سالم محیطلری‌ده چوروتمك استعدادینی کوستریبور ، مؤلف ، رومانده ، بوتهلکه‌یی بوتون وطنداشلرینه خبر ویرمشدر. بیلمك ، بیلمه‌مکدن ایيدر .

اثرك مقداری آزدر . جلدسزی ۷۵ ، جلدلیسی ۱۰۰ غروش فیئاتله صاتیلمقده‌در .

آتش بوجکلری

پیامی صفا بکك اوتوز عدد بویوك وکوچوك حکایه‌لری، اون فورمه‌لق برجلد حالنده مطبعه‌مز طرفندن نشر ایدلمشدر . « آتش بوجکلری » ، مؤلفك اك معتنا حکایه‌لرینی محتویدر . مملکتك کولونچ، عجائب ، رقت‌ورحمت ویرن انسانلری ووقعه‌لری، بوحکایه‌لرك یپ یکی موضوعلرنده جانلانیر وبزی ساعتلرجه دوشوندیررلر . فیئاتی ۲۵ غروشدر

کنجلکمز

پیامی‌صفابکك قیصه برمدت ظرفنده مقداری آزالان بوبویوك حکایه‌سی‌ده مطبعه‌مز طرفندن نشر اولنمشدر . کنج بر تورك قیزینك عشق و ازدواج اطرافنده‌کی عصبی بحرانلری ، فکرلری ، أمللری وسقوط خیالی بوبویوك حکایه‌نك حسلی وحرارتلی موضوعنی تشکیل ایدر . فیئاتی ۲۰ غروش

مجموعهٔ الحان

آلتی یوزی متجاوز الك یكی شرقیلردن منتخب اولان بو شرقی مجموعه‌سی یكرمی اوچ فصلی حاویدر . وهر فصل نهایتنده بالآخره چیقه‌جق یكی شرقیلری یازمق ایچون بوش صحیفه‌لر براقیلمشدر . بتون هوسكاران موسیقینك برر دانه ایدینمالری ایچون جیبه صیغه‌جق برطرزده أیی كاغد اوزرینه نفیس بر صورتده طبع ایدلمه‌رك ۴۰ غروش فیئاتله صاتیلمقده‌در .

آتش اولورده یاقمازمی ؟

حیات اجتماعیه‌مزك ده‌رین وقانلی یارالرندن برینی شرح وارائه ایدن بوملی حكایه‌یی بوتون عریانلغی ، بوتون آجیلغیله انظار قارئینه وضع ایله مطالعه‌سنی توصیه ایده‌رز . فیئاتی ۱۵ غروشدر .

بی‌نمازك اوتوز اوچ كیجه‌سی

روحاً تماماً كنج قالمش ، قوجامامش شوخ ، شاقراق براختیارك حیات شبابنه عائد اوتوز اوچ كونلك تحف تحف خاطره‌لری حاوی ملی برحكایه كتابیدر . اوقویانلری قاتیلتاجق‌قادار كولدوره‌ن كوله‌نلری تكرار اوقومغه سوق ایدن بوكتاب ۴۰ غروشدر .

تاجر ایله جین

محررین عثمانیه‌دن ناظم بك طرفندن چوجقلر ایچون یازیلان بوملی أخلاقی شرق ماصالی ٥ غروشدر .

ده‌کرلی قوماندانلرمزدن

کوپریلیلی کاظم پاشا

چوجوقلغی و کنجلکی — آنادولوده‌کی حیاتی
— رسمی ترجمهٔ حالی و شخصیتی

محرری : پ . ص

٥ غروش

[اورخانیه مطبعه‌سی]

ده کرلی قوماندانلرمزدن

کوپریلیلی کاظم پاشا

چوجوقلغی و کنجلکی — آنادولوده‌کی حیاتی
— رسمی ترجمهٔ حالی و شخصیتی

فهرست

طابع وَ ناشری

« اورخانیه » مطبعه‌سی

محرری : پ . ص

۵ غروش

کوپریلیلی کاظم پاشا

بر ایضاح

بو کوچوك اثرك قیمتلی موضوعنی تشکیل ایدن کوپریلیلی کاظم پاشا ، ملی انقلابمزك هر صفحه‌سنده صمیمی بر مملکت عشقیله چالیشمش، دیدینمش، اوغراشمش واوردویه، ملته معظم خدمتلر ایفا ایتمش سردارلرمزدندر.

تورك ملتی ، کوپریلیلی کاظم پاشایی هر بحرانلی زمانده ایش باشنده کوردی . مشروطیت انقلابنی حاضرلامایه چالیشان بویوك تشکیلاتدن اعتباراً ، اون بش سنه‌لك اوزون ، وقایعله دولو بر دوره ایچنده ، کوپریلیلی کاظم پاشا فاصله‌سز بر غیرتله وطنی وظیفه‌سی باشندن آیریلمامشدر. دها ۳۲۲ تاریخنده مشروطیت انقلابنی یاپمق ایچین روم ایلی اختلالجیلری آراسنده ایدی . مشروطیتك اعلاننده اهمیتلی بر عامل اولدی . ۳۱ مارتده استانبولده طوتوشان ارتجاع حرکتنی تپه‌له‌مك ایچون کلن حرکت اوردوسنك غیرتلی عضولرندندی . بالقان حربنده ، اك بویوك حرکات حربیه‌یه اشتراك ایتدی . عمومی حربده، روسلره قارشی اك مدهش جداللرك قهرمانلرندن بری

اولمق شرفنی قازاندی . او حربك جریان ایتدیکی کوچ و آغیر شرائط ایچنده روسلره قارشی بعض مهم غلبه‌لر احراز ایتمکده موفق اولدی .

حرب عمومی‌یی تعقیب ایدن ایلك سنه‌دن صوکرا، بالخاصه ازمیرك فجیع اشغالندن اعتباراً ، یایندن قورتولان اوق کبی ، ملی جدال صحنه‌سنه آتیلدی و بر طرفدن ائتلاف دولتلرینك ، اوته طرفدن دوشمانك ، کریدن استانبول حکومتنك ازیجی تضییقلری آراسنده ، هیچ یوقدن بر تورك اوردوسی وجوده کتیرمکه چالیشدی ، بو تاریخی ایشنده موفق اولنجه‌یه قادار ، بر ثانیه بیله ییلغینلق کوسترمه‌دی. ازمیر اشغالی اثناسنده، آنادولوده، شهردن شهره قوشدی ، حکومته ، اشرافه ، اهالی‌یه ، ضابطانه، منفرد عسکری زمره‌لره ، رسمی و غیر رسمی اشخاصه و هیئتلره مراجعت ایتدی ، ملی بر مقاومتك تمللرینی قورمق ایچین نفس توکه‌تیرجه‌سنه اوغراشدی .

داماد فریدك او خائن زوربالرینی ، آنزاوورلرینی ، قوای انضباطیه‌سنی تام زماننده و مکمل بر طرزده تپه‌له‌دی ، داغیتدی ، کوکندن محوایتدی . آطه پازاری ازمیت وجوارندن یونان استیلاسنی قلع ایدن‌ده کاظم پاشادر . او زمان ، بوتون دیللرده ، بوشجیع و قدرتلی سردارك اسمی آکیلیوردی . آنادولونك دورت سنه‌لك جنك تاریخچه‌سنده قوجه ایلی غروپنك ایفا ایتدیکی مهم ، تاریخی ، بویوك خدمتلرك نه مهم بر یر طوتدیغی

دوشونولورسه کاظم پاشانك ملی انقلابمزده‌کی رولی حقنده بر فکر حاصل اولور. بالخاصه ایکنجی اینونی وسقاریه حربلرنده، منفور دوشمانك بر جبهه‌سنی دائما مکمل بر طرزده تهدید وتشکیل ایدن بو سردار، یالکز تشکیلاتجیلقده دکل، حرب فننده‌ده یاراتیجی دهاسنی کوستردی.

بو کوچوك رساله‌مزده، بویوك سردار کوپریلیلی کاظم پاشا حضرتلرینك چوجوقلقلرندن، صوك ملی ظفرمزه قادار، حیاتنك اك مهم صفحه‌لرینی چابوق، فقط اکسیکسز بر طرزده کوزدن کچیره‌جکز وبو بویوك قورتاریجیمزه نه بیغین بیغین شکران و منت حسلری مدیون اولدیغمزی ابرازه چالیشه‌جغز.

چوجوقلغی وکنجلکی

کوچوك عسکر ـ عسکری حیاته ایلك ابتلالری ـ مشروطیت
انقلابنه تأثیرلری ـ عمومی حربده روسلره قارشی ـ
آذربایجانده احراز ایتدیکی بویوك غلبه ومظفریتلر

کوپریلیلی کاظم پاشا ۱۲۹۸ده (کوپریلی)ده دوغدی،
عسکر اوغلی عسکردر. پدری میرآلایلقدن متقاعد
اسماعیل بکدر.

کاظم پاشا، بویوك عسکری مفکوره‌سنك حرارتنی
پدرندن آلمشدر. دها کوچوك یاشده ایکن اوردویه،
عسکری حیاته قارشی قوتلی بر کوکل رابطه‌سی طاشیوردی.
أوده عسکرلکدن، اوردودن بحث ایدلدیکی زمان،
کوچوك وذکی یاورو، معصوم کوزلرینی آچه‌رق، بوتون
بونلری دقتله دیکلیور، آرا صیرا بعض فکرلر سویلیور،
بالخاصه عسکرلکه قارشی انجذابنی هر وسیله ایله کوسترمکدن
کری قالمیوردی. اقربالرندن بعض ذاتلر، کندیسنه،
بویودیکی زمان هانکی مسلکی ترجیح ایده‌جکنی
صورارلردی. کوچوجك یاورو، بر ثانیه بیله تردد
ایتمه‌دن:

ــ عسکر اولاجغم!

جوابنی ویرر ، بو آرزوسنك سببنی آكلامق ایستهـ
ینلرهده وطنی قورتارمق ایستهدیكنی سویلردی . بو
وقعهلره كوره ، كاظم پاشاده عسكری حیاته قارشی آرزو،
بعض چوجوقلرك پارلاق اونیفورمهلی اثواب كیمك
ایستهمهلرندن عبارت كچیجی هوسلرندن بام باشقه
ماهیتده ایدی .

پدریله هركون قیشلهیه كیدر ، ضابطان و افراد
آراسنده ساعتلرجه اوطوروب قونوشمقدن بیقماز ،
قیشلهنك كورولتولو حیاتندن خصوصی برذوق آلیردی .
برچوجوق ایچین صیقیجی اولمق لازم كلن او عسكری
محیطه درین برسوكیله مربوطدی .

پدری سواری ضابطی اولدیغی ایچین ، یاورو كاظمی
آته بیندیریپوردی . كوچوك عسكر ایچین، سواریلكده
نهایتسز براكلنجه منبعیدی. آت اوستنده كیتدیكی ساعتلرده
خولیالری حقیقت اولان بر مفكورهجینك سعادتنی
حس ایدردی .

اوغلنده عسكری حیاته بو درجه مجلوبیت كورن
پدری، نهایت ، یاورویی عسكری رشدیهسنه ویرمكی
دوشوندی ، (كوپریلی) دن اسكوبه كوندردی .
اسكوب ژاندارمه قوماندانی راسم پاشا ، یاورونك عموجهـ
سیدی . پاشا ، كاظم افندییی درحال عسكری رشدیهسنه
قید ایتدیردی .

چوجوق كندیسنی بویوك غایهسنه ایریشدیرهجك

اولان بوایلك آرزوسنك حقیقت حالنه کچدیکنی کورنجه
پك سویندی و عسکری رشدیه‌سنده درحال قابلیتنی
کوسترمکه باشلادی . کاظم افندیده قوتلی وصمیمی بر
عشق اولدیغنی بوتون معلملر و اداره هیئتی ، درحال
آکلادیلر . مکتبده هرکسك توجهنی وآرقه‌داشلرینك
حرمتنی قازاندی .

عسکری رشدیه‌سنی ایی برموفقیتله بیتردکدن صوکرا
اسکوبدن مناستره کیتدی ومناستر اعدادیسنه کیردی .
تاریخ وریاضیه درسلرینه محبتیله معروفدی .

١٣١٨ سنه‌سنده حربیه مکتبندن ملازم ثانی رتبه‌سیله
چیقدی ، اوزمان تام یکرمی یاشنده ایدی . ترجمهٔ حال
رسمیسنده عسکری حیاتنك مختلف صفحه‌لری حقنده
آیریجه معلومات ویره‌جکز . حربیه‌دن چیقدقدن برسنه
صوکرا ، مملکته خدمت ایتمك ایچین ، مطلقا سیاسی
فعالیته باشلامق لزومنی آکلادی و اتحاد وترقی جمعیتنه
کیردی . او زمان آرقه‌داشلری آزدی . اشقیا تعقیبی
ایچین (منلك) ه کیتدیکی زمان (منلك) و (پتریچ)ده
اتحاد وترقی تشکیلاتی یاپدی . ١٣٢٣ ده (سیروز) ه‌ده
کله‌رك اوراده‌ده عینی تشکیلات ایچین چالیشدی . معلومدرکه
مشروطیت ، ایلك دفعه اوشهرده اعلان ایدلمش ، زیرا ،
مشروطی اداره همان قبول ایدلمدیکی تقدیرده ، سیروز
شهری ، خاندانك ارشد واکبر اولادینه تجدید بیعت
ایده‌جکنی تلغرافله پایتخته بیلدیرمشدی . بو معروف

تلغراف، سعید پاشانك خاطراتنده مذکوردر. مشروطیت سیروزده، ٩ تموزده اعلان ایدلدی.

کاظم بك، ٣١ مارته قادار سیروزده قالدی. استانبوله کلیشی، حرکت اردوسیله برابردر. حسن عزت پاشانك امرنده‌کی مرتب فرقه‌نك ارکان حربیه‌سنده ایدی. روم ایلینك تخلیه‌سنده ینه استانبوله کلدی. خورشید پاشانك قومانداسی آلتنده صول جناح ارکان حربیه‌سنده بولوندی. ارکان حرب رئیسی انور ایدی. ادرنه‌یه قارشی حرکاته اشتراك ایتدی. صلحدن صوکرا تکرار استانبوله کله‌رك محافظلق ارکان حربیه‌سنده ومرکز قوماندانی معاونلکنده بولوندی.

حرب عمومی‌یه تقدم ایدن آیلرده بیکباشیلغه یوکسه‌له‌رك وان‌والیسی تحسین بکك دعوت وآرزوسی‌اوزرینه وان ژاندارمه قوماندانلغنی عهده‌سنه آلدی.

بویوك حرب چیقنجه، حدود افرادی وکوردلردن مرکب برژاندارمه فرقه‌سی تشکیل ایتدی. او صیراده ارمنیلرده کیزلیدن کیزلی‌یه ملعونجه فعالیتلرده ایدیلر. فقط حس ایتدیرمه‌مکه چالیشیورلردی. حتی، ارمنی اشرافندن (آرام) و (ورده‌میان) اسمنده ایکی آدام، کندیسنه مراجعت ایدرك دیدیلرکه:

— ارمنیلر، سزدن هیچ برزمان آیریلمق ایسته‌مزلر. بر تورکله ارمنی آراسنده فرق کورمه‌ییکز، ارمنیلری‌ده

سلاحلی عسکر یاپیکز ، اصل او زمان سزه صداقت کوستره‌جکلردر .

کاظم بك ، ارمنیلری‌ده عسکر یاپمش ، فقط بو ملعونلردن بر قسمنك (خانیك) ده روس اوردوسنه التحاق ایتدیکنی کورمشدر. مع‌هذا ، روس اوردوسنه التحاق ایتمه‌یه‌رك یوز تورکلرله برابر چارپیشانلر، اوردومزه صداقت کوسترنلر و بزم عسکرلرله یان یانه اولنلرده واردی . (خانیك) ده ارمنیلرك قحبه‌جه التحاقی وفراری یوزندن الیم بر بوزغون اولمشدر .

کاظم بك ، کندی ژاندارمه فرقه‌سیله آذربایجانده روسلره تعرضه کچمش ، مکمل بر موفقیت قازانمش ، کهنه‌شهر، رومیه ودیلمانی ضبط ایتمشدر. ایران آذربایجاننده اهالی ، فرقه‌یی پك بویوك بر سوینجله قارشیلامشلر ، قربانلر کسمشلردر .

بالآخره ، مرکزدن یاپیلان صاییسز خطالر یوزندن او جبهه‌مزده نه الیم هزیمتلره اوغرادیغمزی هر تورك بویوك بر اضطرابله خاطرلایه بیله‌جکندن کاظم بکك متارکه‌دن صوکراکی تاریخی و بویوك خدمتلرندن بحث ایده‌جکز .

حرب عمومیده بعض درایتسزجه امرلره مطاوعتی مجبوریتنده قالان مشارالیه ، متارکه‌دن صوکرا تماميله حر وسرآزاد چالیشه بیلدیکی ایچون دها سنك بوتون قابلیتلرینی ابرازه موفق اولدی .

آشاغیکی سطرلرده ، قهرمان سردارك نه بیتمك توكنمك بیلمه‌ین بر مفكوره عشقیله چالیشدیغنی ذكر ایده‌جكیز .

آنادولوده کاظم پاشا

ازمیرك اشغالی اثناسنده ـ ایللك ملی مقاومتی احضار ـ استانبول حکومتیله مجادله ـ آنزاوور و ملعون آرقه‌داشلرینی تنکیل ـ قوجه ایلی غروپنك خارقه‌لری

متارکه‌دن اول فلسطینه کیتمك ایچون فرقه‌سیله استانبوله کلدی. فقط، فرقه قسم قسم سوق اولوندی. کاظم پاشا، ایکی دفعه مأذونیتله ازمیره کیتدی.

ازمیره ایکنجی کیدیشنده، بر کون، قهوه‌ده اوطورویوردی. بر ضابط، کندیسنه، ازمیرك او کیجه یونانلیلر طرفندن اشغال ایدیله‌جکنی خبر ویردی. بو مشئوم حوادث، وطنپرور کاظم بکك قلبنی بر ییلدیریم کبی یاقدی. بر چوق ضابطلر و مأمورلرده بو خبری تأیید ایدییورلردی. مملکتك منورلری، کاظم بکله برلکده، اعدادی مکتبنده طوپلاندیلر.

هیجانلی نطقلر ایراد ایدلدی. هیئت، والی‌یه مراجعتی قرارلاشدیردی. بو مراجعتی صوغوق قانلیلقله استقبال ایدن والی دیدی‌که:

ــ تلاش ایدیله‌جك برشی یوق. حکومت هرشیئی

دوشونور . اتحادجیلر شهرده هیجان تولید ایتمکه چالیشیورلر ، قاپیلمایکز !

بو جوابله عصبیاشن هیئت ، برمدا کرهدن صوکرا ، تکرار والی‌یه مراجعت ایتدی . والی ، دول ائتلافیه طرفندن بویله بر قراردن خبردار ایدلدیکنی ، فقط استانبولدن بر اشعار اولمادیغنی سویلهدی ، هیئته سکون و اعتدال توصیه ایتدی .

فقط ، کاظم بك ، والینك توصیه ایتدیکی سکون و اعتدالك بویله برزمانده نه‌ذلیلانه و آلچاقجه بر حرکت اولدیغنی آکلایه‌رق بوتون ضابطانه بر تك غایه کوستردی : صوکنه‌قادار مقاومت ! مقاومت ! بوندن باشقه یاپیلاجق شی یوقدی . ئوز تورك اوغللری ، بیله بیله ، کوره کوره ، آنادولونك شاه بلده‌سنی دوشمان النه تسلیم ایده‌مزلردی .

حمیتلی کنجلر محله‌لره داغیلدیلر . هر طرفده خلقی ایقاظ ایتمکه چالیشدیلر . قوماندان ، سلاحلی بر مقاومت ایچون تردد و تعلل ایچنده ایدی .

کاظم بك ، نفس ازمیردن ماعدا ، حوالیسنده‌ده مقاومت حرکتلری اویاندیرمق لازم کلدیکنه حکم ایدرك درحال منمنه کیتمك ایسته‌مشدر . بر یولنی بولوب شمندوفره بینمکه موفق اولمشدر . منمن ، بالآخره باندیرمه‌ده هرصنف خلقه مدهش تهلکه‌یی خبر ویرمش ، اهالی‌یی ایقاظه چالیشمشسه‌ده بو ایلك تشبثلرندن مثبت

بر نتیجه الده ایده‌مه‌مشدر .

باندیرمه‌یه تکرار کلدیکی زمان ، اوراده بکر سامی بکی بولمشدر . بکر سامی بك ، کاظم بکله شبهه‌سز عینی فکرده اولدیغی ایچون مشترك بر پلان داخلنده فعالیت صرف ایتمکه حاضرلانمشلردر .

کاظم بك ، استانبوله کله‌رك جواد پاشایه مهم بر راپور ویرمشدر . بو راپورده ، اشغالك آنجاق سلاحلی بر ملی مقاومت سایه‌سنده دفع ورفع ایدیله‌جکنی مکمل دلیللرله ایضاح ایتمشسه‌ده ، پاشا ، او زمانکی قابینه‌یه بویله برتکلیفده بولونمق پك بیهوده‌اولدیغنی‌سویله‌مشدر. حالبوکه ، راپورده ملی برمقاومتك حکومتجه‌ده تشویق و حمایه ایدلمسی لازم کلدیکی تشریح اولونمشدی .

استانبولك‌مجذوب حکومتی، بویله‌مشروع برمقاومتی ترویج و تشویق ایتمك شویله دورسون ، مملکتك ئوز اولادلرینه قارشی صارصاق بر عسکری تشکیلات یاپمایه بیله قالقیشمش ، بر آز آشاغیده کوروله‌جکی کبی ، آنزاوور خیثنك ریاستی آلتنده ملعون حرکاته تشبث ایتمشدی .

استانبولدن هیچ بر شفا امید ایتمه‌ین کاظم بك ، تکرار آنادولویه کچدی. مقاومت حرکتلرینی وترتیباتی اداره ایتمك ایچون (صوما) ده بر مرکز وجوده کتیریلدی . آرتیق بو حرکات و ترتیبات اولدقچه تعضی ایدییور، منتظم‌برتشکیلات‌حالنه کیرییوردی. (ادرمید)،

(برهانیه) و سائر بلده‌لر اهالیسی ، اشرافی یاردیمدن قاچیورلردی . حتی ملی مقاومت بر مکلفیت حالنه بیله کیردی . وجوده کتیریلن جبهه‌نك شمالنه کاظم پاشا ، صالحلی‌یه ادهم ، جنوبه دمیرجی‌افه قوماندا ایدییوردی . استانبول تلاشه باشلادی . ملعون آنزاوورك اطرافنده خبیث بر قوت تشکل ایدییوردی .

اوصیراده استانبول اشغال ایدیلدی . فرید قابینه‌سی تکرار اقتدار موقعنه کلدی . آنزاوور ملعونی ، فرید قابینه‌سندن بر (میرمیرانلق) رتبه‌سی قوپارارق ازمیته کلدی . (بولی ودوزجه) وقایعی احداث ایدیلدی .

آنقره ، بوملعونلرك پریشان ایدیلمسی لزومنه قانع اولدی . کاظم بك ، مصطفی کمال پاشادن تلقی ایتدیکی امر ایله ازمیته قوت سوق ایدرك قوای انضباطیه سورولرینی دارمه داغین ایتدی .

بوموفقیتدن صوکرا ، اوردونك تشکیلاتنی اکمال ایتمك احتیاجی شدتلندی . کاظم پاشا اسکیشهره کلدی . یکیدن نظامیه قوتلری تشکیل ایدلدی . اوجوارده ذاتاً ۱۱ نجی فرقه حاضر بولونیوردی . کاظم پاشا ارطوغرول غروپی قوماندانلغی آلدی ، غرب جبهه‌سنه علی فؤاد پاشا تعیین ایدلدی .

کاظم پاشا حضرتلری ، ایکنجی این اوکی محاربه‌سنه قادار مجلسده قالدی . ایکنجی این اوکی محاربه‌سنده ، قوجه ایلی غروپنك نه بویوك خارقه‌لر یاراتدیغی خاطرلرده‌در .

دوشمانك اين اوكى ميدانلرنده دورت طرفندن قوشاتيله‌رق قورقونج بر انهزامه اوغراتيلماسنده ، باشده كاظم پاشا اولديغى حالده ، قوجه ايلى غروپى قهرمانلرينك بويوك دخل وتأثيرلرى اولمشدر .

كذلك ، برونمزك ديبنه قادار صوقولان دوشمانى ، سينديكى ويرلشديكى يردن سوكوب آتمق خصوصنده كاظم پاشانك هيچ اونوتولمايه‌جق موفقيتلرى واردر .

ازميتده ، جاناوارلغك الك صوك درجه‌سنى ياپان ، معصوم مرمره ساحللرينى قانه بويايان يونان ، كاظم پاشا حضرتلرينك ييلديريمه بكزه‌ين آنى ضربه‌لرندن بريله يانه‌رق وسرسمله‌يه‌رك اوراسنى وجوارينى ترك وتخليه ايتدى .

ساقاريه محاربه‌سنده‌ده ، كاظم پاشا ، قوماندا سنده‌كى قوتلرى خارق‌العاده مهارتله سوق و اداره ، بويوك ظفرمزك استحصالنه ياردیم ايتدى .

اساساً ، بوتون حربلرده ، قوجه ايلى غروپى صارپ ويالچين بر قايا كبى ، دوشمانك قارشوسنده بويلى بوينه اوزانيور ، يوكسه‌ليور ، او جبهه‌نك رصانتنى محافظه‌ده عقللره حيرت ويريجى بر متانت كوستريیوردى .

صوك بويوك ظفرده داخل اولديغى حالده ، بزى قورتولوش كونمزه قاووشديران حركتلرك ، تشبثلرك ، حربلرك و تشكيلاتك هپسنده ، كوپريلي كاظم پاشا حضرتلرينك بويوك خدمتلرى كورولدى . شمديكى وبوندن صوڭراكى نسللر ، تورك تاريخيله برلكده بو يوكسك ايشلرى منت وتبجيل ايله خاطرلايه‌جقلردر .

ترجمهٔ حال رسمیسی

ژاندارمه قوماندانلقلری ـ فرقه قوماندانلقلری ـ احراز ایتدیکی نشان و مدالیه‌لر ـ آنادولوده‌کی فعالیتلری ـ مدافعهٔ ملیه وکالتی

کوپریلیلی کاظم‌پاشا ۱ مارت ۳۱٦ده مکتب حربیه‌یه کیرمشدر . ۲۳ تشرین اول ۳۲۱ ده ممتاز یوز باشی اوله‌رق چیقمشدر .

۱۷ تموز ۳۲٦ سنه‌سنده منلك قضاسی قائممقاملغنه تعیین ایدلمشدر . ۱۵ مارت ۳۲۷ سنه‌سنده ارکان حربیه صنفنه کیرمشدر . ۱۱ نیسان ۳۲۷ ده ردیف کیلان فرقه‌سی ارکان حربیه‌سنه مأمور اولمش و ۲۰ حزیران ۳۲۷ده داخلیه نظارتنك رجاسیله تکرار منلك قائممقاملغنه تعیین اولونمشدر .

۲٦ تشرین اول ۳۲۷ ده منلك قائممقاملغندن استعفا ایتمشدر .

بو استعفادن صوکرا ، بشنجی قول اوردو ارکان حربیه‌سنه تعیین اولونمشدر .

۱٦ تشرین ثانی ۳۲۷ سنه‌سنده سلانیك ژاندارمه آلایی تعقیب طابوری قوماندانلغنه تعیین ایدلمشدر .

۳۲۹ سنه‌سی ۱٦ نیسانده ینه اردو دائره‌سنه آلنمشدر . ۱۲ حزیرانده صول جناح قوماندانلغی ارکان حربیه‌سنه تعیین اولونمشدر . ۲۷ تشرین اولده برنجی قول اردو ارکان حربیه تعیین ایدلمشدر. ۲۷ کانون اولده یاپیلان یکی تشکیلات اوزرینه برنجی قول اوردوده قاله‌رق مهم خدمتلر ایفا ایتمشدر .

کاظم بك ، محاربه اثناسنده‌کی فوق العاده خدمتلرینه مکافاةً ۱٦ شباط تاریخنده بر سنه قدم ضمیله تلطیف ایدلمشدر .

۳۳۰ سنه‌سی ٤ مارتنده بیکباشیلغه یوکسه‌لدی . وان والیسی طرفندن واقع اولان دعوت و اصرار اوزرینه وان ژاندارمه آلایی قوماندانلغنی اوزرینه آلدی.

۷ مارتده قائمقاملغه ترفیع اولوندی .

۳ کانون اولده توالی ایدن خدمات فوق العاده‌سنه مکافاةً کوموش امتیاز مدالیه‌سیله تلطیف ایدلدی .

۳۳۱ سنه‌سی ۲۳ مارتنده سیار ژاندارمه فرقه قوماندانلغنه تعیین ایدلدی .

عینی سنه ۱۲ آغستوس تاریخنده اوتوز آلتنجی فرقه قوماندانلغنه تعیین ایدلدی .

۳۳۲ سنه‌سی ۱۹ تموزنده فوق العاده خدمتلری ینه نظر دقته آلنه‌رق قدملرینه برسنه ضم اجرا ایدلدی .

۳۳۳ سنه‌سی ۱۲ مارتنده قدمنه برسنه سفری قدم

ضمی یاپیلدی . ۲۳ مارتده آلمان ایکنجی صنف دەمیر نشانیله تلطیف ایدلدی .

۱ ایلول ۳۳۳ سنەسنده میرآلایلغه ترفیع اولوندی.

۳۳٤ سنەسی کانون ثانیسنده اوتوز یدنجی قافقاس فرقەسی قوماندانی میرآلای حاجی حمدی بکله بجایشلری یاپیلدی .

۲۸ مارتده ، دوشمان طرفندن استیلایه اوغرایان عزیز طوپراقلرمزك استخلاصی اوغرنده قازاندیغی بویوك موفقیتلری تقدیراً سندیسنه اوچنجی رتبەدن قلنجلی مجیدی نشانی ویرلدی .

۱۱ مایسده باطوم موقع مستحکمنك ضبطنده کوستردیکی شجاعتی ، درایت ومهارت عسکریەسنه بناءً خدمته برسنه قدم ضمی یاپیلدی .

۳۱ کانون اول ۳۳٤ سنەسنده آلتمشنجی فرقه قوماندانلغنه تعیین اولوندی .

۳۳۵ سنەسی ۲ آغستوسنده آلتمش برنجی فرقه قوماندانلغنه تعیین اولوندی .

عینی سنەنك ۲۷ آغستوسنده اون دوردنجی قول اوردو قوماندانلغی وکالتنه تعیین ایدلدی .

ملعون دوشمان طرفندن ازمیرك کستاخجه اشغالی اوزرینه بر ثانیه بوش دورمایی عزت نفسنه وحیثیتنه برذل تلقی ایدرك ملی حرکتلرك الك مهم صفحەلرنده

چالیشدی . کرك ملی اوردونك تشکیلی خصوصنده ، کرکسه مهم حربلرده قابلیت کوستردی .

٣٣٦ سنه‌سی ٢٥ تموزنده استانبول قابینه‌سی ، دیکرلری کبی کاظم پاشا حضرتلرینك‌ده قوای ملیه‌یه التحاقندن دولایی سلك عسکریدن طردینه و اعدامنه حکم اراده چیقارتدی .

کاظم پاشا ، بوحکمدن بوسبوتون حرارت وجسارت آله‌رق آنادولوده‌کی تاریخی خدمتنه دوام ایتدی. تورکیه بویوك ملت مجلسی حکومتی مدافعهٔ وکالتنی اوزرینه آلدی وبویوك بر کیاستله ایفا ایتدی .

بویوك ملت مجلسی طرفندن عهده‌سنه لوالق رتبه‌سی توجیه اولوندی .

شخصیت

کاظم پاشا حضرتلری ، کندیسنی یاقیندن طانیانلرك پك ایی بیلدیکی کبی ، تام معناسیله ئەنەرژی صاحبی ، ثباتکار بر انساندر ، یلغینلق نەدر بیلمز .

بو ثبات قدرتنه الك بویوك سائق ، کاظم پاشا حضرتلرینك مسلکه و مملکته قارشی نهایتسز عشقیدر. وطن سوکیسی ، نادر قوماندانلرده بر حرارت منبعی اولور . برچوقلری ، یالکز محاکمەلری ، عقلی و منطقی قابلیتلریله حربلری اداره ایدرلر .

کاظم پاشا حضرتلرینك بوتون فعللرنده حاکم اولان بویوك حس ، شدتلی بر وطن محبتی اولدیغنه کوره ، حرب ساحەسندەده ، تشکیلاتدەده ، مشارالیهك درین بر هیجانله متحسس اولەرق حرکت ایتدیکی کورولور.

ازمیر اشغال ایدیلیر ایدیلمز ، کاظم پاشا بر وولقان کبی آتش آلان بویوك قلبیله جدال ساحەسنه آتیلدی. بو ایلك تشبثلرنده حرارتلی بر انقلابجینك حما آلود فعالیتلرینی کوستردی . عسکری شخصیتندن زیاده ، حمیت قانی قایناMش بر وطنپرور جوشقونلغیله چالیشدی.

ملی غلیان صیرالرنده بو درجه آتشلی و جوشقون

اولان کاظم پاشا حضرتلری، مجادله‌نك صوغوق قانلیلق ایسته‌ین صفحه‌لرنده حسیاتنه حاکم اولماسنی پك ای بیلیر.

ایکنجی این اوکی و ساقاریه حربلرنده، قوجه‌ایلی غروبنك نازك وضعیتنی هیچ دکیشدیرمه‌دن مکمل صورتده محافظه واداره ایده‌بیلمسی، کاظم پاشا حضرتلرینك متین و ثباتکار سجیه‌سندن ایلری کلمشدر.

خلقی جسارتلندیرمك خصوصنده غلیانلی، حرارتلی برانقلابجی؛ تشکیلاتده وحربلرده نفسنه حاکم برانسان اولان کاظم پاشا حضرتلرینك بویوك شخصیتنی اینجه‌دن اینجه‌یه تحلیل ایده‌بیلمك شرفنی بویوك تورك تاریخنه براقه‌رق، بو کونلك، ده‌کرلی سردارمزه قارشی حس ایتدیکمز تبجیل و تعظیم دویغولرینی ابراز ایله اکتفا ایدییورز.

بویوك قوماندانلریمز

چوجوقلری و كنجلكلری ــ آنادولوده یاراندقلری خارقه‌لر ــ رسمی ترجمهٔ حاللری ــ شخصیتلری .

مطبعه‌مز ، بوتون قوماندانلرمزك ترجمهٔ حاللرینی نشر ایدیور . بو كون هر یرده اسملرینی ایشیتدیكمز بو بویوك سیمالر ، نره‌ده دوغدیلر ، ناصل بویودیلر؟ ناصل تحصیل ایتدیلر ؟ هانكی تاریخلرده ، نره‌لرده خدمت كوردیلر ؟ آنادولونك بویوك قورتولوش جدالنه ناصل آتیلدیلر ؟ او خارقه‌لری ناصل یاراتدیلر ؟ بوتون بو مراقلی واهمیتلی معلوماتی بررکتابده بوله‌جقسکز . هر کتاب ، بر قوماندانمزك چوجوقلغی و كنجلكی ، رسمی ترجمهٔ حالی ، آنادولوده‌كی خارقه‌لری وشخصیتنی محتویدر . بو معلومات ، خصوصی وثیقه‌لره مستنددر . قاپاغنده غایت نفیس ، رنكلی برفوطوغراف دخی بولونان بوكتابلرك بهری، شایان‌حیرت درجه‌ده‌اوجوز : ٥ غروشدر . هپمزه هرزمان لازم اولان اثرلردر . مطبعه‌مز ، بوترجمهٔ حاللری نشر ایتمك صورتیله ملی مجاهده‌یه ناچیز بر خدمتده بولونمق ایسته‌مشدر . بو كونه قدر نشر اولونان ترجمهٔ حاللر :

مصطفی كمال پاشا ــ عصمت پاشا ــ فوزی پاشا ــ رأفت پاشا

كاظم قره‌بكر پاشا ــ علی فؤاد پاشا ــ كوپریلیلی كاظم پاشا

بوتون سپارشلرك مرجعی : استانبول ـ جغال‌اوغلی ـ (اورخانیه) مطبعه‌سیدر . استانبولده توزیع مركزی : باب عالی (اتحاد تجارت) كتبخانه‌سی در .

استانبولك ايلك شرفلى تمثلى

رأفت پاشا

اردوده، آناطولوده واستانبولده

فعاليتى — ترجمهٔ حال رسميسى

٥ غروش

محررى : پ . ص

[اورخانيه مطبعه‌سى]

استانبولك ايلك شرفلى ممثلى

رأفت پاشا

اوردوده ، آنادولوده واستانبولده فعاليتى —

ترجمهٔ حال رسميسى

فهرست

طابع وناشرى
«اورخانيه» مطبعه‌سى

محررى : پ . ص

استانبولك ايلك شرفلی ممثلی

رأفت پاشا

ایضاح

بو رساله‌نك شرفلی و يوكسك موضوعنی تشكيل ايدن رأفت پاشا حضرتلری ، استانبول خلقی ايچون برقاچ جهتدن محترم و سويملی برشخصيتدر : اولا برقهرماندر ؛ اوردوده شجاعتيله معروفدر ، اك بحرانلی زمانلرده اعتدال و اعتماد نفسك خارقه‌لرينی كوسترمش ، آرقه‌داشلری و معيتی آراسنده حقلی برمحبت و حرمته لايق اولمشدر . صوكرا براداره آداميدر ؛ دينه‌بيليركه آنادولوده داخلی مدافعه جبهه‌سنی تأسيس ايله صارصيلماز برشكلده محافظه ايدن اودر . ايمانسزلرله متردیلرك بينسز باشلرينه بر ييلديريم كبی اينمش ، عاصيلرك بل كميكلرينی قيرمش ، ملی وحدت بوزغونجيلرينی بر دها قيميلدايه‌ميه‌جقلری درجه‌ده ، يوزی قويون يره سرمشدر . و نهايت ، بويوك قوماندانلرمز آره‌سنده ، ظفردن صوكرا استانبوله ايلك قورتولوش مژده‌سنی كتيرن ، استانبول جمعيتنك مختلف زمره‌لرينه ، منورلره و خلقه قارشی او اينجه وطانلی

خاطرنوازلغندن هیچ آیریلمایان، حرارتلی وبلیغ نطقلریله استانبولك یوكسك علمی محفللرنده بیله تقدیر وتبجیل ایدیلن ، خلاصه ، یاورولردن اختیارلره قدر هر یاشده وهر زمرهده خلقك پرستشلرینی قازانان رأفت پاشا حضرتلریدر. حقیقتلری ده کیشدیرمهدن ادعا ایدهبیلیرز که، اگر هر طرفك برازخسار ایستهدیکی دوغرو ایسه رأفت پاشا، بوخساره هیچ میدان ویرمهمك درایتنی کوسترمشدر: باب عالینك آنسزین ییقیلان بنای شوکتی انقاضندن هیچ برطراقه دویولمادی .

کوچویورسکده عرش وفرشکله
یوق جوارکده برایکیلتی بیله !
بالعکس ، هرطرفده قهقههلر ،
کذبه یالکز ریا وحمق آغلار !

هیچ بر مظلومك برونی قانامادی ، برأل سلاح پاتلامادی، صوك اون بش سنهنك عقللره حیرت ویریجی تعاقب شئونیله ادراکنی تهذیب ایدن خلق، بوانهدامیده قیدسز وآسوده باقیشلرله استقبال ایتدی . یکی تورك تاریخی ، بوقانسز وزلزلهسز انقلابی ، استانبولده رأفت پاشا وقرارکاهنه بورجلی اولهجقدر .

رأفت پاشا، تدبیرلی وکیاستلی شخصیتیله، هر بحرانلی زمانده ، تورکه عطف ایدیلن « اداره وتشکیلات

قابلیتسزلکی، ادعاسنی باشلی باشنه یارالامش وپارالامشدر.

استانبولده ییقیلان قارا قوت یالکز چکه‌سی دوشوك بر صارصاق اداره دکلدی . اوانهدامی ، بر مستولیلر بوزغونی تعقیب ایتدی: رأفت پاشا ، قیدسز وشرطسز قونترولسز ومداخله‌سز بر تورك اداره‌سنی استانبولده ایلك تأسیس ایدن انساندر . پارلاق اونیفورمه‌لی اوموزلرنده باشلری دیك ، کوزلری غرورلی دولاشان اویابانجی مستولیلر ، آرتیق تورکك اداره ایشلرینه استانبولده‌ده قاریشه‌مایه‌جقلرینی آکلادیلر؛ هپسنك اونیفورمه‌لری سوندی ، کوزلری کوچولدی ، باشلری اکیلدی .

بوکون، استانبولك هرصنف خلقنده رأفت پاشادن قالان خاطره، پك عزیز وپك ده‌کرلیدر . بوخاطره‌ده شرفلی برقورتاریجی‌یه، یوکسك براداره آدامنه، متواضع وخاطرشناس برانسانه ، یکی تورك تاریخنك قدرتلی بر یاپیجیسنه قارشی قوپولان تقدیر، تبجیل ، حرمت ومحبت دویغولری کیزلیدر .

معمافیه استانبول، پاشانك ایلك کلدیکی کون بوخیرلی آتی‌یی نه‌ایی کشف ایتدی وعزیز خلاصکاری لایق اولدیغی تعظیم وتوقیرلریله ، صمیمی وجوشقون برتظاهر صورتنده نه‌ایی تسعید ایله‌دی .

اوردوده وآنادولوده رأفت پاشا

غزه‌نك قهرمانی ـ آنادولونك قيمتلی ركنی ـ فساد اوجاقلرينك تنكيلی ـ عاصيلرك وجاسوسلرك كوكلرندن امحاسی

رأفت پاشـا حضرتلری اوردوده « سجيه رصانتی » ايله معروفدر . كرچه هرقوماندان ، بحرانلی زمانلرده اعتدالنی غائب ايتمه‌مك ايچون بوسجيه رصانته محتاجدر ؛ فقط رأفت پاشاده فرنسكلرك Enérgie ئه‌نه‌رژی = ثبات قدرتی تعبير ايتدكلری خاصه ، ديكر بوتون قابليتلرندن فضله مظهر تكمل اولمشدر .

آنادولو ملی قاوغاسندن اول، رأفت پاشا، بوقدرتك آچيق وكسكين برمثالنی حرب عموميده ابراز ايتمشدر : ٣٣٣ سنه‌سی نيسان اورته‌لرنده « ايكنجی غزه » ميدان محاربه‌سنده ، اوردويی اويله قورقونج برچوريله ورطه ـ سندن قورتارمش وهيچ اومولمادق برصيراده اويله مكمل برظفر قازانمشـدركه اوحربه عائد صحنـه‌لری كوزلريله كورمش، ياخود اومنقبه‌لری ياقيندن ديكله‌مش اولانلر ، رأفت پاشاده‌كی عسكری رشـدی حيران حكايه ايتمكدن كری قالميورلر .

اوردوده جداً قيمتلی بر ركن اولان رأفت پاشانك

آنادولو حركتنه‌قاريشمه‌سى بوتون آنادولويه اعتماد نفس قازانديردى . رأفت پاشانك شخصيله ، آنادولو اوردوسى مهم بر موفقيت عاملى الده ايتديكنى بيليوردى . هيچ شبهه يوق كه ينه او اوردونك تشكيلاتى تماملامه‌سنه الك چوق چاليشانلردن برى‌ده رأفت پاشا حضرتلريدر . مختلف و داغنيق چته قوتلرينك ضبط و ربط آلتنه آلنمه‌سنده ، بعضى فرقه‌لرله قول اردو تشكيلاتنك ترتيب وتنظيمنده رأفت پاشانك رأيندن ودرايتندن خيلى استفاده ايدلمشدر . كذلك سوقيات ، منزل خدماتى كبى هنوز يكى حال تشكلده اولان بر اوردونك تأسيسنده اهميت مطلقه‌يى حائز مسائلك تسويه‌سنده‌ده رأفت پاشا حضرتلرينك بويوك خدمتلرى مسبوقدر .

بوندن باشقه ، رأفت پاشا ، بوتون يونان تعرضلرنده ، مشهور اولان سجيه رصانتنى كوسترمش ، الك تهلكه‌لى آنلرده تجربه‌لى بر سردار لياقتى ابراز ايتمشدر . بويوك قاوغالردن بر قاچنده باش قوماندانلق وبويوك ملت مجلسى طرفندن كنديسنه تبريكنامه‌لر اصدار ايدلمش وعهده‌سنه فريقلق رتبه‌سى توجيه اولونمشدر .

رأفت پاشانك ميثاق مليمزك تحققنه الك مهم خدمتلرندن برى‌ده ير ير ظهور ايدن عصيانلرى تنكيلده كوسترديكى قدرت و درايتدر .

هپمز ايچون پك أليم بر خاطره‌در كه متاركه‌دن ،

بالخاصه «سه‌ور» معاهده‌سنك بزه تبليغندن صوكرا بوتون
تورك ملتنك متحد برجبهه ايله مستوليلره مقاومتی ايجاب
ايدركن آرامزده ينه بوزغونجيلغه چاليشان بينسزلر
واخلاقسزلر واردی . بو مترديلرك قايناديغی مركز ،
فساد اوجاغی يالكز استانبول دكلدی ، احمقجه مخالفت ،
يالكز بوراده توره‌مه‌مشدی . مختلف تأثيرلر و تلقينلر
آلتنده ، آنادولونك صاف ومبارك شهرلرندن بعضيلرنده‌ده
بوزغونجی حركتلری باشلايوردی . بو قارا كاق باشلی
انسانلر ، داخلی جبهه‌نك مقاومتنی قيرمق ، دوشمانه مكمل
استيلا فرصتلری حاضرلامق ايچون كستاخلغك آغلاتيجی
درجه‌لرينه وارمشلردی . آنادولو رجللری ، بو عاصيانه
حركتلرك تنكيلنه رأفت پاشايی مأمور ايتديلر . بو
ترجيده‌كی اصابت ، اوعصيانلر قيصه زمانلر ايچنده ، اكمل
بر طرزده كوكندن امحا ايدلمش اولمه‌لريله ثابتدر .

تصور ايدلملی كه بو حركاتی تنكيله مأمور اولان رأفت
پاشا حضرتلرينك تحت امرنده مهم قوتلرده يوقدی .
بوتون قوای موجوده ، جبهه‌ده دوشمان قارشيسنده
چاليشيوردی . ايچمزده‌كی دوشمان قافالرينی اوچورمق
ايچون لازمكلن أزيجی قوته مالك دكلدك . فقط بو نقصان
رأفت پاشانك بر قاپلان جسارتيله ايش باشنه آتيلماسنه
مانع اولمادی . بوجسارته برآز ذكانك‌ده مستثنا رفاقتنی
علاوه ايده‌لم : فی‌الحقيقه ، رأفت پاشا كيردكلری شهرك
عاصيلرينی موهوم قوتلرله تهديد ايتمش و شخصنده‌كی

اعجازکار تأثیر و نفوذایله عاصیلرك آله‌باشیلرینی یاقالامشدر. هر عصیانده اولدیغی کبی، برقاچ کوشه باشنه دیکیلن اوچ آیاقلی تأدیب آغاجی، آلتنده صاللانان ملعون جثه‌لرك صاچدقلری عبرت درسی سایه‌سنده او شهرلرك عصیان آرزولرینی سوندورمش، مترددلری‌ده تشبثلرندن واز کچیرمشدر. بو حرکات اثناسنده رأفت پاشا حضرتلرینك شخصندن کوچوجك برضعف بر تخمین خطاسی صادر اولمش بولونسه‌یدی، عسکری جبهه‌مز دوشمانه قارشی چوزوله‌دن، داخلی جبهه‌مز پارچالانه‌جق، مستولیلره کندی مملکتمزی کندی اللرمزله تسلیم ایتمش اوله‌جقدق. بو اعتبارایله ملی یمینمزك تحققنده باشلیجه عامللردن بری‌ده، بزی عسکری وسیاسی موفقیتلرمزه اولاشدیران صاف ونزیه محیطك احضار ایدلمش اولمه‌سیدر. بو صورتله مبارك و تمیز آنادولو طوپراقلرینه عقربلر کبی صوقولان جاسوسلردن، مشئوم باشلردن زماننده قورتولمش اولدق. او وضعیتده عادی برتأخر بزه مهم شیلر غائب ایتدیره‌بیلیردی. بو تهلکه‌دن قورتولمش اولمه‌یی‌ده رأفت پاشا حضرتلرینك نفوذنظرینه، جسارت ودرایتنه بورجلی‌یز.

ترجمۀ حال رسمیسی

ژاندارمه قوماندانلقلری ـ فرقه قوماندانلقلری ـ بویوك ظفرلرده احراز ایتدیکی مدالیه‌لر و نشانلر ـ ترفیعلری .

رأفت پاشا استانبوللیدر . دوغدیغی أو حالا دورویور. بعضی قدر شناس استانبوللیلر طرفندن بو أو بولونمش ، سوقاغنه رأفت پاشانك نامی اضافه ایدلمشدر . أوك جبهه‌سنه‌ده بویوك خلاصکارك اوراده دوغدیغنه دائر بر لوحه آصیلمشدر .

رأفت پاشا حضرتلری ۱ مارت ۳۱۲ تاریخنده پیاده مکتب حربیه‌سنه داخل اولمش ، ۱۳۱٤ سنه‌سنده پیاده ملازم ثانیلکی ایله اورادن نشأت ایدرك عتیق اوچنجی طابورینك ایکنجی بولوکنه مأمور ایدلمش و ۳۱۵ سنه‌سی آغستوسنده آلتمش بشنجی آلایك ایکنجی طابورینك دردنجی بلوکنه نقل اولنمشدر . ۱٦ کانون اول ۳۱۹ تاریخنده ملازم اوللکه ترفیع ایدرك اوچنجی اوردو یوز یدنجی آلایك اوچنجی طابوری ، اوچنجی بلوکنه تعیین و ۳۰ کانون ثانی ۳۲۰ تاریخنده سلانیك مرکز

ژاندارمه طابورينك « وودينه » بلوكنه نقللری اجرا ايدلمشدر .

٣٢١ سنه‌سی ٢٨ كانون ثانيسنده يوز باشيلغه تعيين ايدلمش و ژاندارمه تنسيقاتنه مأمور اولمشدر .

رأفت پاشا حضرتلری، مشروطيتك اعلاننden صوكرا اركان حرب اولمشدر . ٣٢٥ سنه‌سی تشرين اولنده اركان حربيه مكتبنه دوام ايدرك ١٣ تشرين اول ٣٢٨ ده بويوك قرارگاه عمومی اركان حربيه‌سنه تعيين و ٢٥ كانون اول ٣٢٨ ده اركان حرب بيكباشيلغنه نصب ايدلمشدر .

٣٢٩ سنه‌سنده ادرنه ژاندارمه آلای قوماندانلغنه، اردو صحرا ژاندارمه قوماندانلغنه وصوكرا هيئت اصلاحيهٔ عسكريه اركان حربيه‌سنه مأمور ايدلمشلر و ٢ كانون اول ٣٢٩ ده محاربه‌ده‌كی حسن خدمت و غيرتی تقدير اولونه‌رق دردنجی رتبه‌دن عثمانی نشانيله تلطيفلری اجرا قلنمشدر . كذلك ايكنجی اوردو مفتشلكی اركان حربيه‌سنه مأمور ايدلمكله برابر اثنای محاربه‌ده سبق ايدن فدا كارانه خدمتلرينه بناءً قدملرينه بر سنه ضمّ ايدلمشدر .

١٣٣٠ سنه‌سی ١٥ مايسنده مأموراً استانبوله عودت ايتمش و ٢١ تموز ٣٣٠ ده قدملرينه بر سنه حضری قدم ضمی اجرا و دردنجی اوردو اركان حربيه‌سی استخبارات شعبه‌سی مديريتنه تعيين اولونه‌رق ١٥ شباط ٣٣١ تاريخنده صاغ جناح مفرزه‌سی قوماندانلغنده ابراز شجاعت ايتمه‌لرندن دولايی رتبه‌لری قائممقاملغه ترفيع

ایدلمش و ۲۲ شباط ۳۳۰ تاریخنده اوتجی فرقه‌قوماندانلغنه تعیین اولونمشدر .

۳۳۱ سنه‌سی ۱۷ کانون اولنده اوچنجی فرقه قوماندانلغنه تعیین و سفر اثناسنده کوزه‌ل و فوق‌العاده خدمتلرینه بناءً محاربه کوموش لیاقت مدالیه‌سیله تلطیفی اجرا قلمشدر .

۳۳۲ سنه‌سی ٥ مایسنده آلمان ایکنجی صنف ده‌میر صلیب نشانیله و تموز ۳۳۲ تاریخنده آلتی آی سفری قدم ضمیله و ۱۰ آغستوس ۳۳۲ ده « قاطبه » محاربه‌سنده‌کی خارق‌العاده یارارلغندن دولایی محاربه کوموش امتیاز مدالیه‌سیله و ۹ تشرین اول ۳۳۲ ده ایکی سنه قدم ضمیله تلطیف ایدلمش ، واون برنجی فرقه قوماندانی قائممقام مصطفی ادیب بك ایله بجایشلری اجرا ایدیله‌رك ۱ کانون اول ۳۳۲ ده میرآلایلغه ترفیع و برنجی قنال سفرندن دولایی حرب مدالیه‌سیله تلطیف اولونمش و بالآخره قدس منزل مفتشلکنده چالیشمشلردر .

۱۳۳۳ سنه‌سی ظرفنده اللی‌اوچنجی فرقه‌قوماندانلغنده استخدامی ایچون امر ویریلمش و ۱۷ نیسان ۳۳۳ دن بری دوام ایدن ایکنجی غزه میدان محاربه‌سنی پارلاق بر ظفرله تتویجه موفق اولدیغی ایچون محاربه آلتون لیاقتی مدالیه‌سیله تلطیف و یکرمی ایکنجی قول اوردو قوماندانلغی وکالتنه تعیین ایدیله‌رك آوستریا مجارستان اوچنجی رتبه‌دن عسکری لیاقت محاربه مدالیه‌سنه مظهر

اولمشدر . ۲۵ آغستوس ۳۳۳ ده آلمان ایمپراطوری طرفندن برنجی رتبه‌دن دمیر صلیب و ۲۳ ایلولده ، وقوعبولان محاربه‌لرده‌کی فوق‌العاده خدمتلرینه بناءً یکی قیلنجلی ایکنجی مجیدی نشانلریله تلطیفلری اجرا ایدلمش و ۹ تشرین اول ۳۳۳ ده یکرمنجی قول اوردو قوماندانلغنه اصالةً تعیینلری تثبیت اولونمشدر .

۱۳۳٤ سنه‌سی اوائلنده آوستریا و مجارستان محاربه علامتلی ایکنجی رتبه‌دن لیاقت عسکریه نشانیله تلطیف و ۱۷ تشرین اول ۳۳٤ ده عموم ژاندارمه قوماندانلغنه تعیین ایدلمشلردر .

۱۳۳۵ سنه‌سی ۱۹ کانون اولنده عموم ژاندارمه قوماندانلغندن عزل ایدیله‌رك اوچنجی قول اوردو قوماندانلغنه تعیین اولنمش و بعده یرینه دیکرینك تعیینی اوزرینه قیدلری آچیغه آلنمشدر .

ییقیلان عثمانلی ایمپراطورلغنه بو درجه خدمتی سبق ایدن رأفت پاشا حضرتلری ، یکی تورك تاریخنك دینج و تازه اوردوسنك باشنده چالیشمق اوزره آنادولویه التحاق ایتمش و فرید پاشا طرفندن سلك عسکریدن طردیله اعدامه محکوم ایدیلن ٦۸ ذات میاننده بولونمق سعادتنه نائل اولمشدر .

استانبولده رأفت پاشا

رأفت پاشا استانبوله كلديكی كون، اونك شخصندن، مظفرلره مخصوص غروری وخودبينلكی بكله‌ينلر واردی. بو انتظار، حقسزده دكلدی؛ بو زاواللی خلق كيمی سومش، كيمی بكنمش، كيمی آلقيشلامشسه اونك طرفندن چيركين بر مقابله‌يه اوغرامش، تحقير ايدلمش، تذليل ايدلمشدی. بش آلتی سنه‌لك ماضيده بونك آجی، حتی قورقونج مثاللری واردی.

رأفت پاشایی قارشيلامق ايچون طاقلر قورولور، مراسملر حاضرلانيركن بو انديشه، الك آز وسوسه‌لی ذهنلرده بيله آزيجق بليرمشدی.

رأفت پاشا، استانبوله كليشيله اولا، بو حقلی انديشه‌يی مكمل بر طرزده ازاله ايتدی، بوتون خلق صنفلرينه آكلاتدی كه بورايه خالص بر آرزو ايله كلمشدر وغايه‌سی، عوام اصطلاحيله «جاقاياپمق» دكلدر. بالعكس، كوچوجك ياورولرك، قوندره بوياجيلرينك، هرنوع اصنافك واهالی زمره‌لرينك دعوتنی قبول ايدرك ير يوزينك الك متواضع بر مدعوسی شعارينی كوسترمشدر.

رأفت پاشانك بو تواضعی مقصدسز دكلدی: بو مكمل اداره آدامی، خلقك هر طبقه‌سيله تماسه كيره‌رك اونلری

شخصی تأثیر و نفوذیله وقایع حقنده آیدینلاتمق ایسته‌مشدی. یاپیوردی که آغزندن چیقه‌جق سوزلرك بو هیجانلی زمانلرده بویوك بر تأثیر تربیویسی واردی. اهالی‌یه اوکره‌تمك لازمدی که بز، کرهٔ ارضك بویوك ملتلرندنز و تاریخمزك یپ یکی بر دوره‌سنده بولونیورز. مادام‌که میلیارلرجه انسان کتله‌لرینك پارماقلرینی آغزلرنده براقان معظم بر ظفر قازاندق، بو کوندن صوکرا بنلکمزی اعتمادمزی هیچ، هیچ غائب ایتمه‌ملی‌یز. استقبالمزه امنیتله ایشمزك باشنه کچملی‌یز، بیقمادن، یورولمادن چالیشمالی، اوغراشمالی‌یز...

رأفت پاشا، استانبولده‌کی وظیفه‌سنك یالکز سیاسی وعسکری دکل، اجتماعی اولدیغنی‌ده پك ایی تقدیر ایتمش و بیکلرجه جلدلك اثردن فضله تأثیرلی نطقلریله خلقك طبقه‌لرینی تهذیبه چالیشمشدی. بو صورتله استانبوللینك یالکز محبتنی دکل، درین حرمتنی قازاندی و بوندن دولاییدرکه رأفت پاشانك متین اللری آلتنده ییقیلان باب عالینك انقاضندن هیچ بر ایکیلتی چیقمادی، بوندن دولاییدرکه بویوك ملت مجلسی حکومتی، استانبولك مخلوط محیطنده‌ده چابوجاق واکسیکسز بر صورتده تأسس ایتدی.

شخصیتی

متانت وسرعت قراری ـ نفوذ نظری ـ سرعت انتقالی

رأفت پاشا ، اوردوده وادارەدەکی فعالیتلرینه کوره ایکی بویوك قابلیتك صاحبیدر: اوردوده متانتی وسرعت قراریله مشهوردر. تصـوراتی حیرت ویریجی بر چویکلك وجوالیتله فعل حالنـه کچیرر . وخیم آنلرده ضعف نەدر بیلمز . تهلکه‌یی سـور . بویوك ورطه‌لردن قورتولدقدن صوکرا، اوقورقونچ خاطره‌لری تخیل ایتمك اك بویوك ذوقیدر . بومزیتندن دولایی، بوتون ضابطلر رأفت پاشادن بحث ایتدکاری زمان «مکمل قوماندانـدر» دیرلر، فی‌الحقیقه، برقوماندانك اك بویوك کمالی، شخصنده واراده‌سنده تجلی ایدر .

رأفت پاشانك اوردوده‌کی بواهمیتلی قابلیتی ، اداری ایشلرده‌ده موفقیتنك اساسلی عاملیدر . براداره آدامنك شخصنده اوزله‌ن خاصه، بوارادی مزیت دکلده نه‌در؟

آنجاق ، اداره ایشـلرنده ، بومزیته مهم بردیکر قابلیت دها علاوه ایتمه‌لیدر : نفوذ نظر ! رأفت پاشانك بردیکر معنوی خاصه‌سی‌ده بودر . بوتخمینلرنده اکثریا اصابت واردر . وخیم عاقبتلری چوق اولدن آکلار ،

اوكا كوره حاضرلانير . يالكز نوراسى شايان دقتدركه رأفت پاشا، تصوراتنى اوزون اوزادىيه ترتيب واحضار ايتمكدن خوشلانماز. بويوك ايش آداملرنده اولديغى كبى، فكرلرينك نتيجه‌سنى سرعتله حسابلار واونلرى همان تطبيق ايدر . بناءً عليه قرارايله اجراسى آراسنده فاصله يوقدر. تعللدن خوشلانماز، هيچ برقرارينى تعليق ايتمز. مشارالبهك طبعنده «اوزون اوزادىيه تصور» دن زياده «موقع فعله قويمق» آرزوسى غالبدر. محاكمه‌لرنده سرعت، اصابته هيچ مانع اولمامشدر . بوسرعت، فعاليت ذهنيه‌نك الك قيصه طريقلرله جريانه دليلدر .

رأفت پاشانك اداره ايشلرنده خارق‌العاده ذكاسى مشهوردر. بوذكانك الك برنجى علامتى، قارشيسنده‌كى آداملرى طانيماسنده‌در . رأفت پاشا، اطرافنده‌كيلرك تلقينلرى آلتنده قالماز . كنديسنه سويله‌نن ويا توصيه ايديلن شيلرك ضمننده‌كى مقصدى مطلقا كشف ايدر . سوء نيتله، خلوص نيت آراسنده‌كى فرقى آكلار . بناءً عليه، هر بويوك دولت آدامنك اطرافنى صاوان طفيليلرك رأفت پاشا اوزرنده هيچ برتأثيرلرى يوقدر واولاماز . مشاراليه، استانبولك بويله برقاچ طفيليسنى سقوط خياله اوغراتمش اولمه‌ليدر . ايسترسه بوطفيليلر بعض محفللره منسوب اولسونلر ؛

رأفت پاشا ، استانبولك مختلف مؤسسه‌لرینی زیارتلرنده بر بویوك خاصه دها ابراز ایتمشدر : طلاقت ؛ بوتون محررلر ، کندیسنك منتظم ، سلیس و حرارتلی سوز سویله‌ییشنه شاهد اولدق . استانبولك اوایلك جوشقون کونلرنده ، دعوتدن دعوته قوشان مشاالیه ، هر مؤسسه‌نك غایه‌سنه کوره موضوعلرینی ده کیشدیره‌رك ارتجالاً مکمل نطقلر ایراد ایتمشدر . بو نطقلرك بعضیلری فکر اعتباریله قیمتلی اولدیغی کبی ، اکثریسی‌ده بر خطابه حرارتی و صنعتیله ممتازدی .

رأفت پاشا حضرتلرینك مکتبلرده و مؤسسه‌لرده ایراد ایتدیکی نطقلره دقت ایدیلنجه کورولورکه مشاالیه ، یالکز سیاسی واداری دکل اجتماعی وفکری بر انقلابه‌ده شدتله طرفداردر .

پاشا ، استانبولك عالی مکتبلرینی زیارت ایتدیکی زمان الك فضله تجارت مکتبنه اهمیت ویرمشدر . برچوق یکی انقلابجیلرمز کبی ، رأفت پاشا ایچون‌ده تورك بنیه‌سنك الك مهم قورتولوش یولی اقتصادیدر . فکری تلقیلرنده غربه میلی اولان مشاالیه ، اوروپانك بزه تفوقنه برنجی سببی پك ایی آکلامشدر . فی الحقیقه ، حرفتده و صنعتده اثرلر وشاه اثرلر یاراتان تورك دهاسنك الك بویوك ضعفی ، تجاری ذهنیته لایقیله تصاحب ایده‌مه‌مش اولمقدر .

رأفت ، پاشا اجتماعی بر انقلابك پروژه‌سنی تصور ایتدیکی زمان ، ایلك صفده اقتصادی قورتولوشه یر ویریور ،

عصرلردنبری مستهلك وضعیتنده اولان تورك عنصرینك آرتیق تام بر استحصال ذهنیتیله یاشامغه مجبور اولدیغنه قانع بولونیور . بو قناعتنی هر وسیله ایله اظهار ایتمش ، بوتون نطقلرنده تکرار تکرار آکلاتمشدر .

رأفت پاشا حضرتلرینك غربه قیمت ویریشی اونی هیچ بر زمان افراطه ، یاخود تفریطه دوشورمه‌مشدر. فکر آداملرندن بکله‌نن اعتدال رأفت پاشاده‌ده واردر .

رأفت پاشا حضرتلرینك قادین مسئله‌سنی نه صورتله تلقی ایتدیکنی اوکرندك . یومی غزته باش محررلری ، بر کون پاشانك یاننده اجتماع ایتمشلردی . مطبوعاته عائد بعضی مذاکره‌لردن صوکرا ، باش محررلرمزدن بری ، پاشا حضرتلرینه ، قادین مسئله‌سی حقنده‌کی فکرینی صوردی ، دیدی‌که :

ـــ پاشا حضرتلری ، استانبولده بعضی انسانلر وارکه حکومت ملیه بوراده تمامیله تأسس وتقرر ایتدکدن صوکرا تورك خانملرینه هیچ بر سربستی ویریلمه‌یه‌جکنی ادعا ایتمکده‌در. بویوك ملت مجلسی حکومتی، خانملرمزك قیافتلرندن باشلایه‌رق برچوق شخصی احوال وحرکاتنه مداخله ایده‌جکمش ، دوغرومی بو ؟

پاشا حضرتلری تبسم ایتدی ، قطعی بر شیوه ایله:

ـــ بویله بر قرار موجود دکلدر . دیدی .

باش محررك سؤالی اوستنه کندیلکندن میدانه چیقان مزمن قادین مسئله‌سی پاشا حضرتلرینی دوشوندیردی.

مشاراليه ، متين بر سلسلهٔ افكاری نقل ايدن ياواش بر تكلمله فكرلرينی سويله‌دی :

— شوكا امين اولكزكه قادينله اركك آراسنده بر فرق بولونديغنه اينانانلردن دكلم . اساساً بو فرق آناطوليده‌ده موجود اولماديغی ايچون اوراده مزمن بر قادين مسئله‌سی يوقدر . بلكه بومسئله يالكز استانبوله منحصردر . بيليرسكزكه آناطوليده قادين ، اركككك دائما يانی باشنده چاليشير . بری برلرندن آيريلدقلری كورولمز . عائله‌ده وديشاری حياتده برابردرلر . استانبولك بويوك شهرلره مخصوص مستثنا وضعيتی ، بر قادين مسئله‌سی احداث ايتمشدر . بنجه اركك‌له قادين آراسنده فرق اولديغی ادعا ايديلمه‌مز و بو ادعا زائل اولنجه قادين مسئله‌سی كنديلكندن حل ايديلير .

او باش محرر ، تورك خانملرينك سينه‌مايه و تياترويه اركككلريله برابر كيدوب كيده‌ميه‌جكلرينی صورونجه پاشا حضرتلری شو جوابی ويردی :

— بزده نزيه بر تياترو وارميدر ؟ سينه‌مالر ، صاف محيطلرميدر ؟ بونی بيلمك لازمدر . محذورسز يرلره قادينك اركككيله كيتمه‌سنه مانع تصور ايده‌ميورم .

— يا بالولر ؟

— بالولرفنايرلرسه‌اورالره‌اركككلريمزده كيتمه‌مليدرلر .

پاشا حضرتلری ، فكرلرينی بو صورتله اختصار

ایتدکدن صوکرا معروف بر قاریقاتور غزته‌سنك کنج صاحبنه دونه‌رك دیدی‌که :

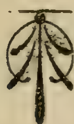
— بن آناطولیده ایکن غزته کزده بعضی استانبول خانمی قاریقاتورلری کوروردم ؛ بونارپك آچیق وکولونج مخلوقلردی . استانبوله کلنجه مراق ایتدم ، بوقادینلر بکزلرینی آرادم ، تك توك کوردم . هر حالده بو نوع قادینلر چوق دکللر . اکثریتله خانملرمز ساده . ظریف کیینیورلر . اوزون وقاپالی مانطولره راست کلیورم . بونلر هم بدیعی ، هم ده شرعی قیافتلردر .

رأفت پاشانك معتدل و منطقی بر انقلابجی روحی طاشیدیغی بوفکرلرندن پك ایی آکلاشیلابیلیر . اساساً یکی انقلابمزك اوچ آیاغی ماهیتنده اولان ملیت ، عصریلك وزهدیلك آراسنده‌کی موازنه‌یی محافظه‌یه موفق اولمق پك آز منور باشلره میسر اولمش کبیدر . اکثریتله بو موازنه اخلال ایدیلیر وبو اوچ عمده‌نك بری لهنه دیکری اهمال اولونور . رأفت پاشا حضرتلری ، بوموازنه‌یه اهمیت ویرنلردندر . برتورکك عینی زمانده ملیتپرور ، دیندار وترقیپرور اوله‌بیله‌جکنی آکلامشدر .

فرانسزجه لسانی‌ده کوچلك چکمه‌دن قونوشیور .

آنادولودن محزون استانبوله ایلك ظفر مژده‌سنی کتیرن رأفت‌پاشا حضرتلرینه بز ، بوتون ملت ، منورلر

واهالی ، حافظه‌مزده الك يوكسك ومستثنا يری تخصيص ايتدك . استانبولده يكی تورك تاريخنك ايلك صحيفه‌لرينی آچان بويوك شخصيتی ، صميمی وجوشقون سلاملامقده پايانسز برحظ دويويورز .

فایدالی بر کلیات

چوجوقلره حکایه‌لر

بوتون عائله‌لر، چوجوقلرینه بو کتابلردن اوقوتمالی؛ بویوکلر کوچوکلرینه بو کتابلردن هدیه ایتمه‌لیدرلر.

برنجی کتاب

ایکی اوکسوز آرقه‌داش

نشر اولندی ٥ غروش فیئاتله صاتیلور.

کوچوك قارئلر!.. بو حکایه‌یی اوقومادیکزسه آلوب مطلقا اوقوییکز. آننه‌سی باباسی اولمایان ایکی اوکسوز یاوروجغك باشلرینه نه‌لر کلدیکنی، ناصل آچ وچیپلاق قالدقلرینی، ناصل پارا قازاندقلرینی، هپسنی .. هپسنی .. اوکره‌نه‌جکسکز.

ایکنجی کتاب

قویویه دوشن چوجوق

نشر اولندی ٥ غروش فیئاتله صاتیلیر

بو حکایه، اوفاجق بر چوجوغك قورقولو رؤیاسیدر. اویله خوش برحکایه‌درکه باشندن صوکنه قادار بویوك برمراقله اوقونور. انسان، کتابی الندن هیچ براقه‌ماز.

اوچنجی کتاب

قورقونج بر آقشام

نشر اولندی ٥ غروش فیئاتله صاتیلور .

بوحکایه‌یی تویلریکز اورپرمه‌دن اوقویه‌مایه‌جقسکز . بوراده ، برچوجوق فیچینك ایچنده دکزه دوشـویور . باشنه بر چوق شیلر کلیور ، اشقیالرك آراسنده ئولوم تهلکه‌سی کچیرییور .. صوك درجه مراقلی برحکایه‌در . محقق آلمالی ، اوقومالیسکز .

دوردنجی کتاب

کوچوك خرسزلر

نشر اولندی ٥ غروش فیئاتله صاتیلور

ایکی فنا قارده‌ش خرسزلق ایدییورلر . بر خانم افندینك الماس یوزوکلرینی چالیورلر . بو ایکی قارده‌شدن برینك باشنه اویله مدهش بر فلاکت کلیورکه بوتون فنا چوجوقلره عبرتدر . بو حکایه‌یی مطلقا اوقوییکز .

بشنجی کتاب

اودونجینك قیزی

نشر اولندی ٥ غروش فیئاتله صاتیلور

فقیر بر اودونجینك قیزی ، بردنبره ناصـل زنکین اولویور ، سرایلرده ناصلی یاشایور ؟ صوکرا برخطاسی یوزندن ینه ناصل سفالته دوشویور ؟ بو حکایه‌دن اوکره‌نه‌جکسکز .

آلتنجی کتاب :

هوایه اوچان آت

نشر اولندی فیأتی ٥ غروشدر

تخته‌دن یاپیلمه آت هوایه اوچارمی ؟ نه دیرسـکز ؟ ایشته بو حکایه‌یی‌اوقورسه‌کز، تخته‌دن آتك هوایه‌ناصل اوچدیغنی آکلارسکز . پك مراقلی ، طاتلی بر ماصالدر ، مطلقا اوقوییکز .

شرق جبهه‌سی سردارمز

کاظم قره بکر پاشا

اردوده‌کی حیاتی — تورك يتيم ياورولريله

اشتغالی — أرمنی آقيننی تنكيل

محرری : پ . ص

[نورخانیه مطبعه‌سی]

شرق جبهه‌سی سردارمز

Şark cephesi serdarımız

کاظم قره بکر پاشا

Kazım Karabekir Paşa

اوردوه‌کی حیاتی — تورك یتیم یاوروارله اشتغالی — ارمنی آقیننی تنکیل

فهرست

طابع و ناشری
« اورخانیه » مطبعه‌سی

محرری : پ . ص

٥ غروش

شرق جبهه‌سی سردارمز

كاظم قره بكر پاشا

ایضاح

كاظم قره بكر پاشا شرق ولایتلرمزی جرأتكار أرمنی آقینلرندن قورتاردی ، خیالپرست بر عنصره حقیقتك سرت شامارینی ایندیردی ، آنادولوده ایلك تورك ظفرینی یاراتدی ، بوتون شرقه وتورك جامعه‌سنه ایلك قورتولوش اعتماد نفسنی قازاندیردی . بونلر دونك بویوك حادثه‌لریدركه خاطره‌سی هپمزك روحلرمزده حالا قیزغین وصیجاقدر . فقط ، كاظم قره بكر پاشایالكز شرق جبهه‌سی سرداریمیدر ؟ بیلیورزكه بو قهرمان ارمنی قانته بولادیغی قیلیجنی قیننه قویدقدن صوكرا ، یكی ودها بویوك بر جبهه‌نك باشنه كچمش ، برنجیسنده ناصل جلادت كوستردیسه ، ایكنجیسنده‌ده او درجه فطانت ابراز ایتمشدر . بو جبهه ، معارف جبهه‌سیدر .

كاظم قره بكر پاشا ، شرق جبهه‌سی سرداری وشرق

يتيملرينك قورتاريجيسيدر : بوكون بيكلرجه يتيم تورك چوجوغى بو شفقت كونەشندن ضيا وحرارت آليور ، تربيه ايديليور ، تدريس ايديليور بر آنا وآبلا رقت قابيله بويوتوليور .

اوحالده ، پك ايى آكلاشيليركه ، بوماده وروح قهرمانى ، عزيز ولايتلرمزى كستاخ آقينلردن ناصل قورتاردى ايسه ، يكى بر نسلك وجودينى ، ذكاسنى واخلاقنى‌ده ترديدن اويله قورتارمشـدر . بو اثرجكده ويريلن ايضاحات كوستركه ، كاظم قره بكر پاشـاده چوجوق عشقى ويتيملرى حمايه ، بويوك نيلرك امثلرينه مرحمتى كبيدر : اودرجه كه‌نيش ، او درجه حرارتلى واودرجه شـمولليدر .

بونبوى شفقت ومرحمتك سببى كنديسندن صورو-لدينى زمان ، كاظم قره بكر پاشا حضرتلرى شوجوابى ويرييورلر :

ــ بن ده كوچوككن يتيم قالدم ..

بورساله‌ده بز ، بويوك قهرمانك شرق اوردوسى ومعارف جهه‌سنده كوستريكى درايت وفضيلتى آزيجق تفصيل ايده‌جكـز ، كوره‌جكـزكه ، كرك تورك وطنى بر يتيم ايسه اونى قورتاران بويوك سرادرلردن برى‌ده يتيمدر وكاظم قره بكر پاشا حضرتلرينك اساسلى برسر موفقيتى‌ده بودرد اورتاقلغيدر .

تورك ياوروجاقلرینك بويوك تربيه‌جيسی

يتيملره مرحمت — ارضرومده ايلك فعاليتلری — تورك چوجوغنك قابليتلری — اجنبيلرك تقديراتی — ميرآلای راوه‌لتسونك راپوری

كاظم قره‌بكر پاشا حضرتلرينك بويوك فتحی وترجمهٔ حالی حقنده معلوت ويرمزدن اول ، تورك يتيملرينی نيچون وناصل دوشونديكنی ، نه‌فداكارلقلره قاتلانديغنی بيلديره‌لم .

كنديسنده چوجوقلره قارشی بو افراطلی ضعف وشفقت يكی دكلدر . كوچوجك ياشنده باباسز قالديغی زماندن باشلار. او كوندن بری «يتيملره مرحمت» قلبنك اك سويملی وصيجاق دستوريدر . مكتبدن چيقدقدن صوكرا مكتبجيلكه وچوجوق تدقيقاتنه اهميت ويرمشدر. (مناستر) ده ، (ادرنه) ده چوجوقلری ياقيندن تحليله فرصت بولمش، مهم مشاهده‌لرالده ايتمكه موفق اولمشدر.

پاشا حضرتلرينك بو عشقنی ، بويوك بر حادثه شدتلنديردی : حرب عمومی ! جبهه‌دن آقين آقين

طوپراغه دوشن شهید اوردولری ، آرقەلرنده باقیمسز یتیم اوردولری براقیوردی . یالکز بونی دوشونمك ، کاظم قره بکر پاشا حضرتلرینك یوره‌کنی صیزلاتدی . کیجه‌لی کوندوزلی دوشوندکدن صوکرا ، اوردو بودجه‌سیله بویاوروجاقلری‌واوحوالیده دهاباشقه‌یتیملری طوپلاتدیردی ، اوردویه وبرچاتی آلتنه آلدی. کندیسی ذاتاً تورکجه‌ده نشر ایدیلن بوتون تعلیم وتربیه اثرلرینی اوقومش، په‌داغوژی‌یه عائداجنبی اثرلردن‌اك مهملرینی‌ده تدقیق ایتمشدی . چوجوقده موجود اولان (وجود ، ذهن ، اخلاق واراده) نك اصول داخلنده ومنتظم صورتده تربیه‌سنه چالیشدی . بواعتبارله حقیقی بر « تربیه‌جی » درایتی کوسترمش اولویوردی . متارکه‌نك بویوك ایشلرله دولو اومشغول کونلرنده بیله‌بویوك مربی هفته‌سنك بر کوننی بویاوروجاقلره آییرمقده تردد ایتمه‌مشدی .

ایلك آلتی آیده ، بویاوروجاقلرك تربیه‌سنده اویله بویوك، عقللره حیرت‌ویریجی برموفقیت حاصل اولدی‌که شرقك بوتوك یتیملری ، بومؤسساته قوشمغه باشلادیلر. بوکون اوحوالیده « کاظم قره بکر » اسمی ، یالکز افتخار حسی تولید ایتمکله قالمیور ، رقتلی قلبلرده منت وشکران دویغولری‌ده حصوله کتیرییور .

شرق دارالایتاملری طلبه‌سی ، تحصیلده فوق‌العاده استعداد کوسترمکده‌درلر : صاری قامیشده‌کی الکتریق

تنویراتی قورسنده ۹ چوجوق واردر . صحیه کوچوك ضابطی قورسنده ۲٤ چوجوق تحصیل کورویور . برنجی قورسدن مأذون ۳۰ افندی ولایات شرقیه قضالرنده مهم خدمتلر ایفا ایتمکده‌درلر . ایکنجی قورس افندیلری بر هفته‌یه قدر اکمال تحصیل ایده‌جکلردر . ۵ چوجوق دیشجیلك ، ۲۰ چوجق مرتبلك ، ۱۳۰ چوجوق دیوارجیلق ودوغرامه‌جیلق اوکره‌نیور . بوافندیلر ، عینی زمانده زراعتده تحصیل ایتمکده‌درلر. دوغرامه‌جیلق تحصیل ایدن طلبه ارضروم دائرهٔ عسکریه‌سنك انشاآتنی اداره ایتمکده‌درلر .

۷چوجوق طیاره‌جی، ۲٤ چوجوق بیطر کوچوك ضابط مکتبنده چالیشیور. ۲۵ چوجوق موسیقی تحصیل ایتمکده‌درکه بر قسمی باندو ، بر قسمی‌ده اورکستره پیانو، کمان وفیلوت اوکره‌نیورلر . ٤٦ چوجوق (ایش اوجاغی) اسمی ویریلن ماکنه دائره‌سنده ایشلیور ، بخارلی ماکنه چویریور ، طورناجیلق ، تسویه‌جیلك یاپیور وماکنه تعمیر ایدییورلر.

شرق دارالایتاملرینك مهم برده صنایع شعبه‌سی واردرکه بورادهده ۲۷۵ چوجوق ترزی ، قوندوره‌جی، سراج ، مرانغوز الخ ... یتیشه‌جکدر . ۵٤ چوجوق شمندوفر ماکینستلکنه اوغراشیور .

بوتون قادروده ۱٤٦۹ یاوروجاق واردر .

تورك چوجوغنك قابليتلرى — كاظم قره‌بكر پاشا حضرتلرينك تربيه وتدريس علميله مشغول اولدقلرينى سويله‌مشدك. پاشا حضرتلرينك چوجوقلرله مشغوليتندن وتربيه علمنى تدقيقلرندن حاصل اولان فكرلرى ايكى‌يه آيريله بيلير: ١. — تجربى فكرلر، ٢. — نظرى فكرلر.

تجربى اوله‌رق ايدندكلرى مهم بر فكر شودر: «تورك چوجوغى، خارق‌العاده بر تلقين وتربيه استعدادى طاشيور.» الك كوچوك حركت، الك كوچوك سوز، حتى بر باقيش بيله، تورك ياوروسى اوزرنده تربيوى بر تأثير ياپمغه مساعددر. بناءً عليه تورك چوجوغنك هم شخصى، هم ده اجتماعى تمايللرى غايت سهولتله قابل تهذيبدر كه بوندن ده «فرد وجمعيت» تربيه‌سنك مشتركاً تأمينى امكانى حاصل اولويور...

مع هذا، پاشا حضرتلرى، پروغرامسزلقدن ويا پيلان پروغرامى تطبيقه صادق قالمامقدن شكايت ايتمكده‌در.

پاشا حضرتلرى سلطانى وعالى تدريسات قدر، صنعت وچراق مكتبلرينه ده اهميت ويرلمسى لزومنى پك ايى آكلامشلردر.

بوندن باشقه، مملكتك بوتون يتيملرينى احداثى ممكن اولان ايتام فابريقه‌لرنده چاليشديره‌رق هم مملكتده صنايعك ترقيسنى، هم ده بو ياوروجاقلرك استقبالنى تأمين ايتمك ممكن اولديغنى دوشونمشلردر..

پاشا حضرتلری « اوکودلرم » عنوانلی اثرلرنده
تورك یاوروجاقلرینك تربیوی استقامتنی کوسترمشلردر .
بو اثر مملکتك احتیاجی دوشونولورسه ، کندی وادیسنده
یازیلمش ایلك مهم تربیوی کتابدر .

پاشا حضرتلرینك تجربی بر فکرلری ده شودر :
چوجوق بلوغ دوره سنه واصل اولمازدن اول ، هر ایشده
صوك درجه بویوك بر قابلیت کوستریبور ، بناءً علیه
بو دورده ایشه صوقولمسی لازمدر . بر دیکر نتیجه ده
شوکه چوجوقدن غربت عذابنی ممکن مرتبه رفع ایتمك
کرکدر . بناءً علیه یاورویی مسقط رأسنده چالیشدیرملیدر .
عکسی تقدیرده آجی بر داء الصله بیچاره یی تعذیب ایدر .

پاشا حضرتلری ، تجربه و تدقیقلرندن حاصل اولان
نتیجه یی شو صورتله خلاصه ایدرك دییورلرکه :

— بو کون اوردومز ، اك ازیلمش ظن ایدیلن بر
زمانده چابوجاق کندینی طوپلادی و خارقه لر کوستردی .
چوجوقلریمزك ده ایی تربیه ایله بو خارقه لری کوستره بیله جکنه
دها ایی دلیلمی واردر ؟ بن اوردو ایله اوغراشدم ،
بو فطرتی کوردم . چوجوقلرله ده اوغراشدم ، ینه
بو فطرتی — هم دها یاقیندن — کوردم . بز پك آز
بر زمانده ، آوروپانك اك مترقی ملتلرك صیراسنه کچه بیلیر ،
حتی اونلری آرقه ده براقه بیلیرز .

کورولویورکه پاشا حضرتلرینك اوردوده اولدیغی

كبي معارف و تربيه ايشلرنده ده مفكوره‌سی، ايمانی وار. بو ايمان ، پاشانك ديزی ديبنده بويوين يتيملرك قلبنده ده بر ايتديكی كون بزم حقيقی « رونه‌سانس » مز ، آرتيق بر خيال اولمايه‌جقدر .

يتيملر واجنبيلر — شرق ولايتلرمزده‌كی يتيم ياوروـ لرك اصولی بر طرزده تدريس و تربيه‌لری او حواليده بولونان اجنبيلرك ، بالخاصه انكليز و آمريقاليلرك حيرت و تقديرينی جلب ايتمكده‌در . بو اجنبيلر آراسنده ، آمريقاده أرمنی يتيملرينك تدريس و تربيه‌سنه مأمور متخصصلرده واردر . بو اجنبيلر ، تورك چوجوغنده‌كی قابليتك خارق العاده اولديغنی تسليم ايتمشلردر .

مثلا ، « ارضروم » ده بر انكليز مأموری صفتيله وسربست بولونان ميرآلای راوه‌لتسون، بوتون دارالايتام طلبه‌سنك تفتيشنده حاضر بولونمش، تطبيق ايديلن تربيه اصوللرينه ، مربيلر طرفندن كوستريلن اعتنايه و كيمسه‌سز چوجوقلرك ناقص آلات ايله ميدانه كتيردكلری ذكا وصنعت اثرلرينه شاهد اولمش، تقديراتی كيزله‌يه‌مه‌مشدر.

بو انكليز ميرآلايی ، يالكز ابراز تقديرات ايله قالمامش ، مشاهده‌لرينی بر راپورله انكليز حكومتنه بيلديرمشدر . بوراپورك مالاً ترجمه‌سی شودر :

« استعدادسز و قابليتسز ظن ايتديككز توركلرك اك وحشی طانينان شرق منطقه‌سنده‌كی چوجوقلرينك

ناصیل تربیه ایدلدکارینی ونه قابلیت کوستردکارینی ایضاحده اظهار عجز ایدرم . بر متخصص کوندریکز ، بلکه استفاده ایده‌جکی شیلر واردر . »

کاظم قره بکر پاشا حضرتلری بویوریپورلرکه :

— بوتقدیراتك حمولهٔ شرفی بنم دکلدر . بو تورك چوجوغنك فطرتنه عائددر: بحق مشغول اولمق شرطیله کیم اوغراشیرسه اوغراشسین، تورك چوجوغنك بو نتیجه‌یه واراجغندن امین اوله‌بیلیر .

ایتام فابریقه‌لری — یوقاریده ایتام فابریقه‌لرندن بحث ایتمشدك. پاشا حضرتلری، بوفابریقه‌لرك حکومت استنادیله میدانه کله‌جکی فکرنده‌در . مثلا ، سرمایه‌نك بر قسمی حکومت طرفندن وضع ایدلملیدر. دیکر طرفدن آقسیونلر چیقارمالی . حکومت سرمایه وضع ایتمکه مقتدر دکلسه بوایشی اجنبی سرمایه‌دارلرینه‌ده ترك ایده‌بیلیر .

کاظم قره بکر پاشا حضرتلری، « حکومت هرایشی یاپاماز » دییه‌نلرك فکرنده دکلدر . بالعکس ، اك مدنی مملکتلرده بیله بوقبیل تأسیساته حکومتلرك استنادکاه اولدیغی کورولیور .

پاشا حضرتلرینك یکانه غایه‌لری ، عصرلردن بری مستهلك ومسرف وضعیتنده قالان نجیب تورك عنصرینی اقتصادی رفاهه ایریشدیرمکدر . بوده ، معلومدرکه ، آنجاق استهلاك یرینه استحصالی اقامه ایتمکله قابلدر .

پاشا حضرتلری، سنه‌لردن بری دوام ایدن تجربه‌لری
نتیجه‌سی اوله‌رق بو پروژه‌نك فعله چیقه‌بیله‌جکنه قانعدرلر.
بالخاصه شرق سفرندن صوکراکی تجربه‌لری کوستریبور که
بو دوشونجه‌لر، یالکز نظری دکل، عملی و تطبیقی قیمتلری ده
حائزدر.

کاظم قره بکر پاشا حضرتلرنده مستقبل نسلك
حیاتی قازانه‌بیله‌جکی حقنده متین بر قناعت وار. چوجو-
قلرینی تهذیب ایدرلرکنده بو قناعتك بوتون اثرلرینی
کوستریبورلر. اکر یارینکی نسلدن مهم برسی‌اوردوسی
چیقار، عملی حیاتك بویوك اوچورومرینی آشار، امثالسز
بر اراده و عزم کوستره بیلیرسه، بونك فائده‌سی مملکته،
شرفی ده، شرق جبهه‌سی سردارمزه عائددر.

اوردوده‌كی حیاتی

اركان حربلكی ـ قومیسیون اعضالقلری ـ قول اوردو
قوماندانلقلری ـ نشان ومدالیه‌لری .

كاظم قره بكر پاشا حضرتلری ۱ مارت سنه ۳۱۶ تاریخنده مكتب حربیه‌یه كیرمشلردر . ۲۳ تشرین اول ۳۲۱ ده اركان حرب یوزباشیلغیله مكتبدن چیقه‌رق ایكنجی اوردویه مأمور ایدلمشلردر .

۳۲۲ سنه‌سی ۷ كانون ثانیسنده اون اوچنجی سیار طوپجی آلاینك دردنجی بلوكنه مأمور ایدلمشلردر .

۳۲۳ سنه‌سی ۲٤ آغستوسنده مكتب حربیهٔ شاهانه تعبیه معلم معاونلكنه تعیین ایدلمشلر و۷ شباط ۳۲۳ ده ادرنه مكتب حربیهٔ شاهانه‌سی امتحانلرنده بولنمق ومكتبك معاملاتنی تفتیش ایتمك اوزره ادرنه‌یه كوندرلمشلردر .

۳۲٤ سنه‌سی ٦ تشرین ثانیسنده ایكنجی اوردوی همایونه منسوب نظامیه اوچنجی فرقه اركان حربیه‌سنه مأمور ایدلمشلردر .

۳۱٦ سنه‌سی ۲ كانون ثانیسنده دوردنجی ادرنه

قول اردوسنه منسوب نظامیه اونجی ادرنه فرقه‌سی ارکان حربیه‌سنه تعیین ایدلمشلردر .

٣٢٨ سنه‌سی ١٣ نیسانندە بیکباشیلغه ترفیع ایتمشلردر.

٢٧ مایس سنه ٣٢٨ ده بلغار حدودی ادرنه قسمی قومیسرلك وظائفنه وكالةً تعیین اولونمشلردر .

٣٢٩ سنه‌سی ٩ نیسانندە ، بولغارلره اسیر اوله‌رق صوفیه‌یه کوندرلمشلردر. ١٩ تشرین ثانی ٣٢٩ ده ضرر وزیانلرك تثبیتی ایچون تشکیل قلنان مختلط قومیسیونه و ٢٩ کانون‌اول سنه ٣٢٩ ده ارکان حربیهٔ عمومیه ایکنجی شعبه‌سنه مأمور ایدلمشلر وادرنه محاربانندەکی خدمات حسنه وفداکاریسنه بناءً ایکی سنه قدم ضمی و دردنجی رتبه‌دن عثمانی نشانیله تلطیف اولنمشلردر .

٣٣٠ سنه‌سی ١١ مایسنده ارکان حربیهٔ عمومیه دائره‌سی ایکنجی شعبه مدیر معاونی وبرنجی قسم آمری تعیین ایدلمشلر و ٢٨ مایس سنه ٣٣٠ ده مأموراً قونیه‌یه عزیمت ایتمشلردر .

٢١ تموز ٣٣٠ ده قرارگاه عمومی ارکان حربیه ایکنجی استخبارات شعبه‌سی مدیریتنه بالتعیین ١٦ تشرین ثانی ٣٣٠ ده قدملرینه اوچ سنه حضری قدم ضمی وقوع بولمش و ٢٤ تشرین اول ٣٣٠ ده ارکان حربیه قائممقاملغنه یوکسلمشلر، ٢٤ کانون‌اول ٣٣٠ ده مرتب قوهٔ سفریه قوماندانلغنه ، ٢١ شباط ٣٣٠ ده اون‌دوردنجی فرقه قوماندانلغنه تعیین ایدلمشلردر .

٣٣١ سنه‌سی ٣ تشرین اولنده برنجی اردوده ارکان حربیه ریاستنه تعین و ٢٨ تشرین اول ٣٣١ ده آلتنجی اردو ارکان حربیه ریاستنه نقل ایدیله‌رك ١ کانون اول سنه ٣٣١ ده خدمات حسنه‌سنه بناءً حرب مدالیه‌سیله و ١٣ کانون‌اول ٣٣١ ده آلمان‌دمیر صلیب‌نشانی‌ومحاربه کوموش لیاقت مدالیه‌سیله تلطیف ایدلمشلردر .

٣٣٢ سنه‌سی ١٠ مارتنده اون دوردنجی فرقه قوماندانی ایکن فرقه‌سنك ضبط وربط ادارسنده مشهود اولان خدمات کزیده‌سنه بناءً محاربه کوموش امتیاز مدالیه‌سیله تلطیف و ٣ نیسان ٣٣٢ ده اون سکزنجی قول اوردو قوماندانلغنی ایفا ایلری تنسیب ایدلمشدر . ٢٤نیسانده اصالةً اون سکزنجی قول اوردو قوماندانلغنه تعین ایدلمشلر ، ٨ تشرین اول ٣٢ده ایکنجی رتبه‌دن قلیجلی آلمان قرون وپروش نشانیله ، ٢٦ کانون ثانی ٣٣٢ ده محاربانده‌کی خدمات حسنه‌سندن دولایی محاربه آلتون‌لیاقت مدالیه‌سیله، ١٥ شباط ٣٣٢ده‌محاربات واقعه‌ده‌کی خدامات حسنه‌سندن دولایی ایکی سنه سفری قدم ضمیله تلطیف ایدلمشلردر .

٣٣٣ سنه‌سی ٢ نیسانده آوستریا ومجارستان اوچنجی صنف مزیت عسکریه صلیب نشانیله تلطیف و٨ نیسان ٣٣٣ ده ایکنجی قول اوردو قوماندانی میر آلای جعفر طیار بکله بجایشلری اجرا اولونمش و ١٣٥ ایلولده محاربات

واقعه‌ده‌كی خدمات حسنه‌سنه بناءً مجدداً قیلیجلی ایكنجی مجیدی نشانیله تلطیف ایدلمشدر .

۳۳٤ سنه‌سی ۲۷ كانون ثانیسنده برنجی قفقاس قول اردوسی قوماندانلغنه تعین و ۲۸ مارت ۳۳۳ده اراضیٔ مستولیه‌نك استردادنده غیرت وفوق‌العاده خدمتلرینه مبنی قیلیجلی ایكنجی رتبه‌دن عثمانی نشانیله و ۱۱ مایس ۳۳٤ده‌قارص موقع مستحكمنك اشغالنده‌قدرت‌وجسارتی مسبوق اولمه‌سنه‌بناءً ایكی‌سنه قدم‌ضمیله تلطیف ایدلمشلر و ۲۸ تموز ۳۳٤ ده میر لوالغه ترفیع و ۲۵ كانون‌اول ۳۳٤ ده اون دوردنجی قول اوردو قوماندانلغنه و۳۳۸ سنه‌سی ۲ مارتنده اون بشنجی قول اوردو قوماندانلغنه تعیین ایدلمشلردر .

نهایت آنادولونك صوك قورتولوش مجادله‌سنه‌اشتراك ایلیه‌رك شرق اوردوسی قوماندانلغنی درعهد ایتمشلر وقافقاس حوالیسنده كستاح ارمنی آقینجیلرینی تأدیب ایلیه‌رك « اریوان » حكومتیله لهمزه عقد صلحه موفق اولمشلردر. بو موفقیت نتیجه‌سی‌اوله‌رق شرق‌اوردولرمزك بر قسمی ازمیره نقل ایدلمشدر .

كاظم قره بكر پاشا حضرتلرینك‌رتبه‌سی دخی‌بویوك ملت مجلسی حكومتی طرفندن فریقلكه ترفیع ایدلمشدر.

ارمنى آقيننى تنكيل

شرقك نكهبانى - ويلسونك عقلانى - يكى أرمنستان حدودلرى نه ايدى ؟ - نه اولدى - أرمنى جرأتكارلرينك چهره‌سنه اينن شامار

كاظم قره‌بكر پاشا حضرتلرينك آناطولو جهتلرنده‌كى معظم روانى كيم تقدير ايتمز ؟ بو درايتلى سردار ، تك باشنه ، بوتون شرق جبهه‌مزك صارصيلماز بر نكهبانى اولمشدر . او صورتله‌كه بو وظيفه‌يى كنديسنه توديع ايدن بويوك ملت مجلسى حكومتى ، آرتيق او جبهه‌دن هيچ انديشه ايتمز اولمش ، عاميانه تعبيريله كوزلرى آرقه‌ده قالمامشدر.

فى الحقيقه ، بو مهارتلى قوماندان ، او حواليده بوتون اوردونك ، تورك و مسلمان عنصرلرك ، زيارتجى اجنبيلرك محبتنى ، توجهنى و حرمتنى قازانمش ، عسكرى و قوفنى تشكيلاتجى ذكاسنى مختلف وسيله‌لرله ابراز ايتمشدر .

بالخاصه ، ارمنى حكومتنك تعرضنى دفع و طرد ايتدكدن صوكرا شرق جبهه‌سنك رصانتى بوسبوتون آرتمش ، حتى ، كاظم قره بكر پاشا حضرتلرى ايكنجى

این اوکی قاوغاسنده ازمیر جبهه‌سنه قوت آییرمغه‌ده موفق اولمشلردر .

ارمنستان حادثه‌سنك صورت ظهوری خاطرلرده‌در . « سه‌ور » معاهدهٔ عجیبه‌سی، مستقل بر ارمنستان حکومتنی قبول ایدییوردی . آنجق ، بو حکمتك حدودلرینی او زمانکی آمریقا رئیس جمهوری ویلسونك رأینه براقشدی . ویلسون ، عقلی صیره آیلرجه تدقیقیده، تتبعده بولوندی . شرقی هیچ طانیمایان بوذات ، آمریقاده‌کی ارمنی مؤسسه‌لرینك پروپاغاندا تلقینلرینه قاپیله‌رق کاغد اوزرنده غریب بر حدود چیزدی ، « ایشته یکی أمنستان بودر ! دیدی . ویلسونك عقل قاصرینه نظراً یکی أرمنستان ، طربزون واینه بولیدن باشلایور ، طربزون و ارضروم ولایتلری ووان کولی ایله قارص و اردهان شهرلرینی‌ده احتوا ایلیه‌رك ایران حدودینه قادار دایانیور ، اك عزیز تورك طوپراقلرینی یکی أرمنستان حکومتنه احسان ایدییوردی . موسیو ویلسونك بو جهالتی آوروپاده حیرت ، بزده‌ده قهقهه تولید ایتمکدن باشقه نه ایشه یارایه‌بیلیردی؟ بوذات، نه‌اوحوالینك وضعیت عرقیه‌سنی، نه‌تاریخنی، نه‌ده‌اهالیسنك آرزولرینی بیلیوردی . یاخودده آمریقاده‌کی برایکی ارمنی دوستنك شرفنه بو ولایتلرمزی بخش ایتمکده محذور کورمه‌مشدی . مع مافیه آوروپا، بوحدودلری نظر قبول ایله قارشیلامانجه أرمنستان حکومتی ، کندی باشنه بر ماجرایه آتیلمق هوسنه دوشدی ... دورت بوجاغندن

دوشمانله قوشاتیلمش اولان تورکیه‌یی ، معهود غرب ذهنیتیله « خسته‌در ! » ظن ایدرك اوزرمزه یوکلنمکه قالقدی . حالبوکه ، ملی حدودلرمز داخلنده استقلال غایه‌سیله تشکل ایدن تورکیه بویوك ملت مجلسی حکومتی ، البته شرق جبهه‌مزك تقویه‌سنی دوشونمشدی . آنجاق ، قارشیمزده قول قوله ویرمش ملعون و قوی دوشمانلر وارکن أرمنستانه تجاوز لزومنی حس ایتمیوردق . فقط ، بیچاره أرمنستان حکومتی ، یونان تجاوزندن جرأت آله‌رق بزه اعلان حرب ایتمکه قادار ایلری واردی . اوحالده ، بو کستاخ چهره‌یه أزیجی بر شامار ایندیرمك لازم کلیوردی . بووظیفه‌یی کاظم قره بکر پاشاحضرتلری اوستنه آلدی ویالکز کندی شجاعتی، درایتیله درحال تورك اردوسنی یرینه کتیردی .

أرمنی اردولری اولا تعرضه کچمشلردی . کاظم قره بکرپاشا حضرتلری ، بوتعرضی دوردیردی . قیصه بر مدت صوکرا ، درحال مقابل تعرضه کچه‌رك اوردولرینی سورمکه باشلادی . او زمان أرمنی قهرمانلرینك یابانی طاوشانلر کبی قاچیشدقلرینی کوردك .

٢٣ شباط ٣٣٧ ده (اردهان) و (آرتوین) قصبه‌لرینی آلدق . بوقصبه‌لرده تورك بایراقلرینك صالینتیلری اوردومزی بوسبوتون تشیع ایتدی . اون بش کون صوکرا (١٠ مارت ٣٣٧) باطوم شهرینه‌ده کیردك ، اورایه‌ده ابدی آیییلدیزمزی دیکدك .

متعرض أرمنی حکومتی درحال صلح طلب ایتدی. کاظم قره بکر پاشا حضرتلریله بر معاهده امضا ایدلدی. نهایت بو معاهده ، قارص عهدنامه‌سیله اتمام ایدلمشدرکه تاریخی بر وثیقه اولمق اعتباریله بومعاهده‌یی‌ده رساله‌مزك صوکنه علاوه ایدییورز .

ارمنی آقیننك تنکیلی بزم ایچون ابدی برشرفدر . شرق جبهه‌سنده قوتلی اولیشمز ، کرك داخلده، کرکسه دیکر جبهه‌لرمزده‌ده اعتماد نفسمزی قوتلندیردی . کاظم قره بکر پاشا حضرتلری ، تورك تاریخنك جوشقون بر افتخار ایله‌یاداید‌ه‌جکی سرداردر. بوتون تورك ومسلمان اولکه‌لر اونك آدینی حرمتله، منتله آکیور. دول آنه‌لر، بختسز یاوروجاقلرینك حامیسنه هرکون دعا ایدییورلر . بزده شرق جبهه‌سنك وشرق عرفاننك بولایزال دهاسنی حرمتله سلاملارز .

قارص عهدنامه‌سی

توركيه بويوك ملت مجلسى حكومتى مرخصلريله آذربايجان ، ارمنستان ، كورجستان سوسياليست شورا وحكومت جمهوريه‌لرى مرخصلرى آراسنده ١٣ تشرين اول ١٣٣٧ - ١٩٢١ تاريخنده روسيه سوسياليست فه‌ده‌راتيف شورالر جمهوريتى حكومتنك‌ده اشتراكيله مذاكره وامضا اولنان مخادنت عهدنامه‌سى بر مقدمه‌ايله يكرمى بر ماده‌يى احتوا ايتمكده‌در .

مقدمه، حكومات مشاراليهم مرخصلرينك اساميسى ايله صلاحيتنامه‌لرينك بعدالتعاطى مقررات آتيه‌يى متحداً قرارلاشديردقلرينه دائردر :

برنجى ماده ـــ توركيه ، أرمنستان ، آذربايجان وكورجستان حكومتلرى متعاقدينك اليوم اقسام مملكتدن بولونان اراضى اوزرنده مقدما حق حاكميتلرينى استعمال ايتمش اولان حكومتلر آره‌سنده مستقر و مارالذكر اراضى‌يه متعلق معاهدات ايله حكومات تاليه بيننده منعقد وجنوبى قافقاس حكومتلرينه متعلق معاهداتى كأن لم يكن عد ايتمكده‌درلر . يالكز موسقوواده ١٦ مارت ٣٣٧ -

١٩٢١ تاریخنده امضا ایدیلن تورك ـ روس معاهده‌سی بو ماده حکمندن مستثنادر .

ایکنجی ماده ـــ متعاقدین ایچلرندن برینه کرهاً قبول ایتدیرلمك ایسته‌نن هیچ بر معاهدهٔ صلحیه ویا دیکر بر سند بین‌المللی طانیمامغی تعهد ایتمکده‌درلر. بو ماده‌ده تورکیه‌یه تعلق ایدوب‌ده بویوك ملت مجلسی حکومتنك طانیمادیغی هیچ بر سند بین‌المللك ارمنستان ، آذربایجان و کورجستان طرفندن طانمایه‌جغی تصریح اولونورکن تورکیه تعبیریله میثاق ملینك تصریح ایتدیکی اراضی قصد ایدلمشدر .

دردنجی ماده ـــ تورکیه‌نك شمال شرقی حدودینی تعیین ایتمکده‌در . [بو حدود تورکیه ـ روسیه مخادنت عهدنامه‌سنده کوستریلن حدودك عینیدر .]

بشنجی ماده ـــ نخجوان منطقه‌سنك آذربایجان حمایه‌سنده مختار بر اراضی تشکیل ایتمسنی متعاقدینك تعهد ایله‌دکلرینی متضمندر . [تورکیه ـ روسیه مخادنت عهدنامه‌سنك عینیدر .]

آلتنجی ماده ـــ باطوم لیمان و شهرینك شرائط معلومه دائره‌سنده تورکیه طرفندن حق متبوعیتی کورجستان حکومتنه ترك اولوندیغنی مبیندر . [شرائط مذکوره تفصیلاتی تورکیه ـ روسیه مخادنت عهدنامه‌سنك عینیدر.]

یدنجی وسکزنجی ماده‌لر ـــ تورکیه و کورجستان حکومتلرینك هم حدود مناطق اهالیسنك حدودی

تجمه‌لرینی وبو مناطقده‌کی مرعالردن استفاده‌لرینی استهیل ایده‌جکلرینه دائردر .

طقوزنجی ماده — بوغازلره دائر اولوب، بوغازلرك بوتون ملتلرك معاملات تجاریه‌سی ایچون آچیق طوتولمسی و بونلردن سربستیٔ مروری تأمین ضمننده تورکیه ایله کورجستانك، قواعد بین‌المللك احضار قطعیسنی ساحلدار دولتلرك مرخصلرندن مرکب بر قونفرانسه تودیع خصوصنده متفق‌الافکار بولوندقلری کوسترلمش وشوقدرکه مذکور قونفرانسدن صادر اوله‌جق مقرراتك تورکیه‌نك حاکمیت مطلقه‌سنه وتورکیه ایله پایتختی بولونان استانبول شهرینك امنیتنه خلل ایراث ایده‌مه‌مسی شرط اتخاذ قلنمشدر .

اون سکزنجی‌یه قدر اولان ماده‌لر : متعاقدینك هربرینك دیکری اراضیسنده اقامت ایدن تبعه‌سی وبو تبعه‌نك وضعیت حقوقیه‌سی ، اسرای قدیمه‌نك اعاده‌سی، عفو عمومی اعلانی ، قونسلوسلق مقاوله‌لری عقدی کبی احکامی احتوا ایتمکده‌در .

اون سکزنجی ماده — متعاقد ملتلر آره‌سنده مناسبات تجاریه تأسیسی، اقتصادی، مالی وسائر مسائلك حلی مقصدیله تفلیسده بر قومیسیون طوپلانمسی قراریدر . [مذکور قومیسیون بالآخره طوپلانمشدر .]

اون طقوزنجیدن یکرمی دوردنجی‌یه قدر اولان ماده‌لر، مختلف بعض احکامی و معاهده‌نامه، مرخصلرك امضالرینی محتویدر .

فایدالی بر کلیات

چوجوقلره حکایه‌لر

برنجی کتاب

ایکی اوکسوز آرقه‌داش

نشر اولندی ٥ غروش فیئاتله صاتیلور .

کوچوك قارئلر !.. بو حکایه‌یی اوقومادیکزسه آلوب مطلقا اوقوییکز. آننه‌سی باباسی اولمایان ایکی اوکسوز یاوروجغك باشلرینه نه‌لر کلدیکنی، ناصل آچ وچیپلاق قالدقلرینی ، ناصل پارا قازاندقلرینی، هپسنی .. هپسنی .. اوکره‌نه‌جکسکز .

ایکنجی کتاب

قویویه دوشن چوجوق

نشر اولوندی ٥ غروش فیئاتله صاتیلیر

بو حکایه ، اوفاجق بر چوجوغك قورقولو رؤیاسیدر . اویله خوش برحکایه‌درکه باشندن صوکنه قادار بویوك برمراقله اوقونور . انسان ، کتابی الندن هیچ براقه‌ماز .

اوچنجی کتاب

قورقونج بر آقشام

نشر اولندی ٥ غروش فیئاتله صاتیلور .

بوحکایه‌یی تویلریکز اورپرمه‌دن اوقویه‌مایه‌جقسکز . بوراده ، برچوجوق فیچینك ایچنده دکزه دوشویور . باشنه بر چوق شیلر کلیور ، اشقیالرك آراسنده ئولوم تهلکه‌سی کچیرییور .. صوك درجه مراقلی برحکایه‌در . محقق آلمالی ، اوقومالیسکز .

دوردنجی کتاب : کوچوك خرسزلر

بشنجی کتاب : اودونجینك قیزی

محترم هیئت وکیلیه رئیسمز

رؤف بك

چوجوقلغی و کنجلکی — خصوصی و رسمی حیاتی
بحریه ده و آناطولی ده فعالیتلری — و شخصیتی

٥ غروش

محرری : پ . ص

[اورخانیه مطبعه‌سی]

محترم هیئت وکیلیه رئیسمز

رؤف بك

چوجوقلغی و کنجلکی ـــ خصوصی و رسمی حیاتی
بحریه‌ده و آنادولوده فعالیتلری ـــ شخصیتی

فهرست

طابع وَ ناشری
« اورخانیه » مطبعه‌سی

محرری : پ . ص

محترم هیئت وکیله رئیسمز

رؤف بك

برایضاح

شرقك وغربك آدینی بیلدیکی رؤف بكك بومملكته نه خارق العاده خدمتلر کوردیکنی یالکز بحریه لیلر دکل، بوتون تورکلر پك ایی خاطرلارلر .

قهرمان تعبیری ، رؤف بكه پك یاراشیر . چونکه، عسکری وبحری حیاتنه آتیلدیغی کوندن بری بوشجیع انسان، کوکسلرمزی غرور وافتخار ایله شیشیره ن حماست منقبه لری یاراتمشدر . حیاتنك تاریخی ، دائماخارق العاده وقعه لرله دولودر . برحیات که ، هرصحیفه سنده مملکته عشق وار ، جلادت وار ، مسلکه وقوف وار، تجربه وار ، درایت وار وبوتون بوخاصه لرك ، یکونه براسم ویرمك لازم کلیرسه ، رؤف بکده ، بوتون معناسیله بربحریه لی دهاسی واردر .

حمیدیه ماجراسنی هانکیمزاونوتدق؟ هیچ برمظاهرته

کوونمه‌دن، یالکز، یاپا یالکز، تك باشنه آچیق دکزلره چیقه‌رق یونانستانك آلننك اورتاسنه کولله‌لر صاووران حمیدیه قروازورینی کیم خاطرلاماز؟

اوزمان رؤف بك ، متعدد یونان طورپیدولرینك ترصدلرینه رغماً یونان ساحللرینه صوقوله‌رق «ماکدونیا» اسمنده‌کی، یونان معاون قروازورینی باطیرمش، صوکره، شیراده‌کی الکتریق فابریقه‌سنی تخریب ایتمش، باروتخانه‌یی هوایه اوچورمشدی .

بالخاصه اوحادثه‌دن صوکرا ، داستانی بر شهرت قازانه‌رق، عزیز ماجراسی مملکتك الك اوجرا کوشه‌لرنده آکیلان رؤف بك، آرتیق تاریخی شخصیتی اکتساب ایتمشدی . بوتون بحریه‌لیلر ، اونی حقیقی بر استاد تلقی ایتدیلر واوکا : «بارباروسك حفیدی» اسمنی ویردیلر.

بونکله برابر رؤف بك، بویوك ظفرلردن یوروله‌رق بر کوشه‌یه چکیلن قهرمانلرك هیچ برینه بکزه‌مه‌دی ، مملکتنه خدمتدن فتور کتیرمه‌دیکنی صوك آنادولو حادثاتنده اثبات ایتدی، اون سنه اول، استاد بر دکزجی، مملکتنه ومسلکنه عاشق بر قهرمان شخصیتیله بزه کندینی طانیتان رؤف بك، بو سفر، حقیقی بر انقلابجی، درایتلی بر اداره آدامی خاصه‌سیله تقدیرکار کوزلریمزك قارشیسنده پارلادی.

اونك شجاعت منقبه‌لرینی خاطرلاتمق وبوتون حیاتنه سریع ، فقط اکسیکسز بر نظر فیرلاتمقدن باشقه ادعاسی وغایه‌سی اولمایان بو رساله‌ده ، محترم رئیسمزه قارشی حرمتلرمزی ابلاغ ایتمکی وظیفه صایارز .

چوجوقلغی و کنجلکی

ایلك تحصیلی ـ مکتبده‌کی حاشاریلغی ـ دکزجیلکه ابتلاسی ـ بحریه ضابطلکنده تجربه‌لری ـ بوقنام پاشانك معیتنده ـ پیك شوکت سواریلکی ـ سیسامی بومباردمان

۱

حسین رؤف بك ، ۱۲۹۷ سنه‌سنده ، استانبولده ، « جبالی » ده دوغدی. بحریه‌لی اوغلو بحریه‌لیدر. پدری محمد پاشا، شورای بحریه‌ریاستنده، بحریه محاکمه‌دائره‌سی ریاستنده واعیان اعضالغنده بولونمشدی .

رؤف بك ابتدائی تحصیلنی جبالینك محله مکتبنده بتیردی . پدری طرابلس غربه مأمور اوله‌رق کیتدیکی وقت ، رشدی تحصیلنی‌ده اورانك ایلك عسکری رشدیه‌سنده یاپدی .

اوزماندن دکزجیلکه عشقی واردی . استانبوله کیدر کیتمز بحریه مکتبنه کیرمك ایسته‌دیکنی باباسنه سویلردی . نته‌کیم ، بورایه عودتنده، ایلك ایشی بحریه اعدادیسنه‌یازیلمق اولدی. طرابلس غربده‌کی‌شیوه‌اعتیادی یوزندن، بحریه‌اعدادیسنده‌رؤف بکی‌هرکس‌عرب‌صاندی.

مکتبك اعدادی دوره‌سنی بتیره‌رك ۳۱۳ سنه‌سنده حرب صنفنه کیردی .

رؤف بکك دکزجیلك شخصیتی ، بالخاصه بحریه اعدادیسنده ایکن میدانه چیقمشدی . بوتون مکتب ایچنده ، دهشتلی حاشاریلغیله ، جان یاقیجیلغیله ، مکتبلی تعبیری قوللانیله‌جق اولورسه‌أفه‌لکیله شهرت قازانمشدی . بوشدتی ، اینجه‌لکنه واوز یوره‌کلیلکنه مانع دکلدی . هر کس طرفندن سه‌ویلیردی . حتی ، آسایش نقطهٔ نظرندن تهلکه‌لی برشاکرد اولماسنی هیچ نظر اعتباره آلمایه‌رق ، داخلیه ضابطلری‌ده اونی سور وتقدیر ایدرلردی . بلکه ، اوذاتلرده آکلامشلردی‌که ، جیوا کبی سیال وقان کبی جوال رؤف ، یاقین براستقبالك الک بویوك دکزجیسیدر . بوتون آرقاداشلری اوزرنده ، عقللره حیرت ویرن بر تأثیر و نفوذی واردی . هیچ کیمسه ، آرزوسندن دیشاری چیقامازدی . یارؤفی‌سودیکی ایچین بواطاعتسزلکی ایسته‌مز ، یاخود رؤفدن قورقدیغی ایچین بوکا جسارت ایده‌مزدی . هیچ شبهه یوق‌که رؤفدن کوزی ییلانلرك صاییسی پك چوقدی . زیرا ، جسارتنك شاقاسی اولمادیغنی هر کس بیلیردی . صیراسی کلنجه رؤف ، دوشمانی بر دها مجادله ایده‌میه‌جك حاله کتیرمك ایچین تویلرینی اورپرته‌جك درجه‌ده قورقوتوردی . قاوغاده برتانه‌یدی . ذاتاً دوکوشمك بهانه‌لری آرار ، خارق‌العاده جسارتنه یکی مثاللر کوسترمك ایستردی . صنفك ایچنده ، اویله

بر زمان كلدی كه ، یاشجه الڭ كوچوك رؤفدن قورقایان و اوكا بویون اكه‌یین قالمادی . بو اعتبارله كندیسنده عنعنوی دڭزجی روحی واردر !

دیگر طرفدن ، دڭز عالملرینه‌ده بك مجلوبدی . تعطیل كونلرینی هپ دڭزده گچیرمك ایسترده‌ی و اسكی بر تورك دڭزجیسی كبی ، یلڭكن بزندن پانطالون كیه‌رك ، بلنه أنلی بر قوشاق طاقه‌رق كزدیكی‌ده واردی . قاضی كوی و بوغاز ایچی ساحللری ، دها اوزماندن رؤف بكی طانیدی . قوطراسیله دڭز چیلغینلقلرینك هر درلوسنی یاپان رؤف بك ، جسارتیله اقرانلرینی حیرتده براقیردی .

رؤف بك ، بحریه‌دن ٣١٥ ده ملازم ثانی چیقدی . او زمان تام ١٨ یاشنده‌یدی و اقراننڭ یاشجه الڭ كوچوكی بولونیوردی .

مكتبی بیترر بیترمز عقلنه قویدی كه ایی بر دڭزجی اولمق ایچین نظریات كافی دڭلدر . اوزون مدت گمیلرده استاژ كورمك ، برچوق تهلكه‌لره كوكس كرمه‌نك یولنی اوكره‌نمك لازمدر . بورالره ، غیرطبیعی‌لره ، قاصیرغالره ، مدهش عمان دالغالرینه قارشی قویه‌رق بر گمی‌یی قوللانمق ایچین ناصل حركت ایجاب ایتدیكنی آنجاق فعلی ایشلرده تجربه ایده‌بیله‌جكدی . اوزمان حكومت ، ملازم ثانیلری استاژ ایچین كریده كوندرمك اصولندن‌ده فراغت ایتمش ، رؤف بك ایچین بو فرصت‌ده یوق اولمشدی . بعضی آرقاداشلریله دوشونوب طاشیندی ، او زمانكی ادارهٔ

مخصوصه‌نك كميلرينه سير سفائن ماموری معاونی صفتيله كيرمكدن باشقه‌چاره كوره‌مه‌دی . مع‌مافيه ، بو كميلردن چوق استفاده ايتدی . مختلف آچيق دكزلره سياحت ياپدی . دكزجيلكك صايیسز تهلكه‌لريله قارشيلاشدی ، بويوك‌دالغالرك صيرتنده بركبريت قوطوسی كبی چالقالانان كميلرك مدهش عاقبتلرله ناصل مجادله ايده‌بيله‌جكلرينی اوكره‌ندی .

بونكله برابر ، دكزجيلكده بو قادارلق تكاملی كافی بولمادی . حرب كميلرنده چاليشمق ايسته‌دی . حقيقی كميجيلك ، مكمل دكزجيلك ، آنجاق بو كميلری اداره ايتمه‌سنی بيلمكله ممكندی . ذاتاً بحريه رؤساسی آراسنده ، بوكنج دكزجينك مساعد برشهرتی اولديغی ايچين ، اونی بر طورپيدويه سواری ياپديلر .

او طورپيدوده ايتاليان مأمورلر واردی . رؤف بك ، بر بحريه‌لينك اجنبی‌لسانلرينی اوكره‌نمكه پك‌زياده مجبور اولديغی‌ده تقدير ايدرك او مأمورلرله دوست اولدی و ايتاليانجه اوكره‌ندی . ديكر طرفدن ، مكتبده اوكره‌تيلن انكليزجه‌يه‌ده دها فضله تصرف ايتمك ايچين بحريه‌يه عائد اثرلری دقتله اوقومقدن كری قالمادی . بو صورتله ، هم مسلكی وقوفنی چوغالتدی ، هم‌ده انكليزجه‌يی دها مكمل اوكره‌نمش اولدی .

او صيرالرده دولتك خدمتنه آلنان آمريقالی آميرال (بوقنام) پاشايه ترجمان و مشاور تعيين ايدلدی . كنج

دکزجینك قیمتنی آکلایان بوقنام پاشا ، رؤف بکه چوق توجه کوستردی . برلکده آلمانیایه کیتدیلر ، (کیل) تزکاهلرنده انشا اولونان آثار توفیق استانبوله کتیردیلر . بو مناسبتله رؤف بك بویوك بر دکز دولتی اولان آلمانیانك تزکاهلرینی ، کمیلرینی ، تجربه اصوللرینی کوردی و بر خیلی معلومات ایدیندی .

حکومت ، بعضی نقلیه سفینه‌لری آلمق ایچین رؤف بکی تکرار آوروپایه ، انکلتره‌یه کوندردی . بو صورتله ، انکلتره‌یی ده طانیدی ، الك بویوك دکزجیلرله قونوشدی ، تزکاهلری کزدی ، حرب کمیلرینی کوردی ، انکلیزجه‌یی ده ایجه ایلرله‌تدی .

مشروطیت یاقلاشیرکن (پیك شوکت) طورپیدوسنه سواری اولدی .

قانون اساسی اعلاننه تقدم ایدن کونلرده ، سیسامده بر اختلال وقوعبولدیغی خاطرلرده‌در . سرای بو اختلالی یاتیشدیرمق ایچین نظامیه ایله برابر پیك شوکتی کوندردی . بونکله برابر ، سرایك مقصدی بر بلوفدن عبارتدی ، سیساملیاره تجاوزه عبدالحمید راضی دکلدی . رؤف بك ، سرایی دیکله‌مه‌دی ، طوپلرینی اختلالجیلرك اوزرینه دیکه‌رك آتشه باشلادی .

بو حادثه مابینك قولاغنه کیدنجه سرایده کیلرده مدهش بر ثوفکه و قورقو ظهور ایتدی : ثوفکه رؤف بکه قارشیدی ، قورقوده آوروپادن! بو حادثه مناسبتیله ،

بویوك دولتلرك هر هانكی بر اعتراضلری، جبین عبدالحمیدی اورکوتویوردی .

قانون اساسی اعلاننك بو حادثه‌یی سرعتله تعقیب ایتمسی ، كنج بحریه‌لی‌یی هر هانكی بر اشكنجه‌دن قورتاردی . روم ایلیده ، انقلابك وولقانی پارلانجه ، سلطان حمید پیك شوكتی دكل ، اوكون بیدیكی یمكلری بیله اونوتمشدی !

بحریه‌ده رؤف بك

حمیدیه سواریسی - الك كوزه‌ل كمیمز - اوروپالیلرك تقدیراتی - بویوك تاریخی ایش: بر یونان قرووازوورینك باطیرركن - یونان الكتریق فابریقه‌سیله باروتخانه‌یی بومباردمان

رؤف بك ، ۳۱ مارتنده سلانیكه كیتمك مجبوریتنده بولوندی . زیرا ، (آثار توفیق) سواریسی زاواللی علی قبولی كبی ، رؤف بكله آرقاداشلرینكده ییلدیزجه پارچالاتدیرلمالری مقرردی .

رؤف بك ، سلانیكده اوردویه كیردی ، اوراده بر نفر كبی چالیشدی . استانبوله كلنجه ، دیوان حرب عرفی‌یه اعضا اولدی .

۱۱ نیساندن صوكرا مملكتك قاووشدیغی موقت سكون دوره‌سی ایچنده ، دونمایه اهمیت ویرمك لزومی ده براز ادراك ایدیلمش ، انكلتره‌دن غامبه‌ل اسمنده بر آمیرال كتیرتیلمشدی . بو آمیرال ، دونمامزك اداره‌سنی اله آلنجه ، رؤف بكی « حمیدیه » یه قوماندان یاپدی .

رؤف بكك حمیدیه‌ده سواریلكی اوتاریخده باشلار .

مستثنا کمیجی، حمیدیه‌یه آیاق باصارباصماز، بوتون جوالیتیله ایش باشنه کچدی و کمی‌یی اصلاحه چالیشدی . الك کزیده ضابطلری یاننه طوپلادی . کمینك ترتیباتنی ، لوازمنی ، داخلی تشکیلاتنی اودرجه مکمل برحاله کتیردی که بو قرووازور ، بحریه‌لیلر آراسنده همه‌ن شهرت آلدی . ذاتاً بوتون یاریشلرده‌ده حمیدیه تفوق ایدییوردی .

یمن حادثه‌سنده ، حمیدیه عزت پاشانی (حدیده) یه کوتوردی ، اوراده بر مدت ساحل محافظلغی یاپدی ، صوکرا انکلتره قرالی جورجك تتوج مراسمنده بولونمق اوزره لوندره‌یه حرکت ایتدی .

انکلیزلر حمیدیه‌یی چوق بکندیلر . تورکلرك برکمی‌یی بومکمل حاله کتیره بیله‌جکلرینی تخمین ایتمه‌مشلردی . قارشیلقلی ضیافتلر ویریلدی .

کمی ضابطانی ، دعوت ایدلدکلری یرلرده عصری مزیتلر کوسترمکدن‌ده کری قالمادیلر . چوغی اجنبی‌دیلی بیلیور ، صحبتلره قاریشیور ، رقص ایدییوردی . تورك دکزجیلرینك ایش باشنده ، قودورمش دالغالردن دها خشین ، فقط صالونلرده اینجه ، قیوراق و کبار اولا بیلدکلرینی کوستردیلر . اورانك تعبیریله حقیقی «جنتلمن» اولدیلر .

رؤف بك ، بوتون بوفعالیت وسیاحتلریله‌ده مملکتنه تام برخدمت ایتمش اولمایه‌جغنی بیله‌رك حمیدیه‌یه بویوك ظفرلر تصورایتدی . ۳۳۸ده ، حمیدیه‌نك بوتون آوروپایی

تعجیده براقانسز کذشتنی اونوتمادق. آنجاق، بوعصرده اعتبارینی قایب ایدن، کزجیلکمزله التیرفلی خاطره‌سنی، یعنی کوچوك تفصیلاتله بوراده تکرارلامق نیومی صورکز.

ازلی جان دوشمانمز اولان یونان فیلوسنك برقسمنی طوپه طوتمق، حمیدیه سواریسنك الـبویوك آرزوسیدی. بوغایه‌نك حقیقت ساحه‌سنه ایصالی قولای برایش اولمق شویله دورسون، امکانسز بیله کورونویوردی. فقط رؤف بك هیچ فتور کتیرمه‌دی. ذاتاً، کندی حیاتنی استحقار خصوصنده ولیاره خاص بر جسارتی واردی. یالکز، کمیسنی سوکیلی حمیدیه‌یی دوشونیور، بیك بر تورلو امکارله اصلاح ایتدیکی بو قرووازورك باشنه بر فلاکت کلمه‌سندن قورقویوردی. پلاننی اطرافیله ترتیب ایتدی، الك اوزاق احتماللری بیله کوزه آلدیردی، بر کیجه، سوریه استقامتنی آلارق چناق قلعه‌دن چیقدی.

قرووازورك بوتون ایشیقلرینی سوندورمشدی. یونان ساحللرینی بکله‌ین طورپیدولری بر دقیقه کوزندن قاچیرمیوردی. حمیدیه‌یی اونلرك ترصدندن کیزله‌مك ایچین داهیانه مانوزالر یاپدی، کمی‌یه مکمل وضعیتلر ویردی، بویله‌جه، اوزون مدت دولاشدی، اطرافی ترصد ایتدی، نهایت (شیرا) اوکنه کلدی.

اوراده، ماکدونیا اسمنده‌کی یونان معاون قرااووزرینك برانکلیز واپورینه یاقلاشه‌رق ارزاق، مهمات وحرب

قاچاغی اشیاسی آلدیغنی کوردی. اولا انکلیز واپورینك اوستنه یوکلندی، همان اورته‌دن صاووشماسی ایچین قپودانه امر ویردی. انکلیز کمیسی اوزاقلاشنجه ماکدونیا یالکز قالدی. رؤف بك، حمیدیه‌نك طوپلرینی ماکدونیایه چویردی، قارا کلقلری یارارق صیچرایان مرمیلرله یونان قراووزورینی دوکمکه باشلادی. یونان حرب کمیسی، آله‌ولر ایچنده، دونه دونه دالغه‌لرك آراسنه ایندی، کوزدن قایب اولدی.

رؤف بك، بو خارقه‌لی ظفریله قناعت ایدرك کریسین کری‌یه دونه‌جکی یرده، بالعکس، بوسبوتون غلیان ایدن شجاعتیله، طوپلرینی ساحله چویردی، ألکتریق فابریقه‌سنه‌ده بر قاچ مرمی آتدی. بو برقاچ مرمی، فابریقایی پارام پارچه ایدرك داغیتمش بر اسکله‌ت حالنه کتیردی.

رؤف بك، بو ایکنجی موفقیتله‌ده قناعت کتیرمه‌دی. کیتدکجه آرتان، بویوین تهلکه‌لرك هپسنی استحقار واستخفاف ایدرك طوپلرینی باروتخانه‌یه چویردی. بر قاچ مرمی‌ده اورایه آتدی. بو کوروله‌جك منظره‌یدی. آلاجه قاراکلقده آتش آلان باروت ییغینلری، هیچ بر کوك کورولتوسنده ایشیدیله‌ین قورقونج بر طراقه ایله پاطلایه‌رق، بنایی هوایه اوچوردی. قیزیل آله‌ولر ایچنده، قوجه قوجه طاشلرك دیرکلرك، دیوار پارچه‌لرینك بوشلقده کاغد کبی اوچوشدقلری، پارالاندقلری کورو-لیوردی. قهرمان رؤف بك، بو منظره قارشیسنده بر جیغارا یاقه‌یی هیچ اونوتمادی!

ساحل آله‌ولر ایچنده‌یه‌کن ، حمیدیه بویوك وتاریخی ایشنی بیتیره‌رك ، آغیر آغیر شیرادن آیریلدی .

صباحلین ، هیچ بر دوشمان کمیسنه راست کلمه‌دن بیروته قادار کیتدی .

او زمن بو حادثه ، رؤف بکك کولکه‌لری شیرا باروتخانه‌سنك اوستنده ناصل پاطلادیسه ، آوروپاده‌ده اویله عکسلی حصوله کتیردی . خارق العاده وقعه‌لرده اوته‌دن بری مجلوب آوروپالیلر ، غزته‌لرنده‌اوزون اوزادی‌یه بو ظفردن بحث ایتدیلر .

آلتدن آلته یونانستانی مدافعه ایدرك ، صورتا یوزمزه کولن بعضی ساخته اجنبیلر، ما کدونیاقرووازوری حمیدیه‌نك باطیرمادیغنی، یونان قپودانلك بزم قرووازوری کوره‌رك کمیسنی کندی الیله غرق ایتدیکنی سویله‌مك ایسته‌دیلر . فقط ، حمیدیه فوطوغرافجیلری طرفندن آلنان رسملر ، حادثه‌یی اولدیغی کبی کوستردیکی جهتله، بو شایعه‌لرك ماهیتنی اورته‌یه چیقاردی .

حمیدیه‌نك قهرمانلغی ، تورك طوپراقلرنده ، داستانی بر شهرت قازاندی . اك بویوك ادیبله ، قهرمانه خطاباً قصیده‌لر یازدیلر . چوجوقلر ، مکتبلرده . رؤفك اسمنی باشلرنده طاشیدیلر . هرطرفده ، رؤف بکك نامنه خطابه‌لر، قونفه‌رانسلر ویرلدی . بوتون تاریخ معلملری، طلبه‌سنه، رؤف بکك دیوارلره آصیلی رسمنی کوستردیلر .

آنادولوده رؤف بك

بويوك انسـاندن ، شـبهه يوق كه ملى جدال ، ملى تشكيلات مستغنى قالامازدى .

رؤف بكك آنادولوده‌كى مجاهدلره التحاقى ، بوتون ملتده ظفره قارشى‌اعتمادى قات قات آرتيردى. آنجاق ، ملى مجاهده ، تماميله برى ساحه‌ده وقوعه كلديكى ايچون رؤف بكك دكزجى دها سـندن استفاده ايتمك امكانى يوقدر . فقط ، اونك جسـارتى ، اونك تجربه‌لرى ، وقوفى ، ايمانى، بويوك سجيه‌لرى، آنادولونك تشكيلات ساحه‌سنده نه‌خارق‌العاده ايشلر كوردى .

ملكى وعسكرى بر چوق ايشـلرده ، رؤف بكك فكرينه وتجربه‌سنه مراجعت‌ايدلدى. آنقره‌ده، هركسك اونك شخصنه درين وصارصيلماز بر اعتمادى واردى . كرك مجلسده ، كركسه اداره شعبه‌لرنده رؤف بك‌مكمل براداره آدامى شخصيتى كوستردى. بويوك قوماندانلرمز، حرب جبهه‌لرنده چاليشـيرلركن ، رؤف بك‌ده داخلى جبهه‌نك رصانتى محافظه‌يه اوغراشدى .

بو کون هپمزی دلسیر ایدن او مکمل تشکیلاتك باشندەینە رؤف بك وار هیچ شبهەسز، اونی آلقیشلامقدن یورولمایان أللرمز، بر کون کلەجك کە، معظم تورك دونماسنك باشندەدە رؤف بك ایچین بری برینە چارپەجق وبو قهرمانی دائما، دائما تبجیل ایدەجکدر.

شخصیتی

رؤف بکك یاپدیغی ایشلر قادار ، کندی شخصی ده برخارقه‌در. بو، رؤف بکله کوروشنلرك عمومی طرفندن ویریلمش بر حاکمدرکه هیچ بر وسیله‌یله تکذیبه اوغرامامشدر. ذاتاً ، چوجوقلنی وکنجلکنه عائد وصفلری کوزدن کچیرکن‌ده کوردك‌که او جسارت ، او شدت طبع ، او ذکا ، مملکته ومسلکه او عشق ، آنجاق پك مستثنا انسانلرك شخصنده یان یانه کله‌بیلیر .

رؤف بکك جسارتنی تجربه‌لیلر آکلاتسینلر. عادتا، « رؤف کبی جسور » تعبیری ، تجربه‌لیلر آراسنده بر ضرب مثل ماهیتی آلمشدر . هردکزجی ، بو شجیع دلیقانلی‌یی تقدیر ومثله آکار . حمیدیه ماجراسندن اول، استبدادزماننده، حتی‌داهااول، مکتب صیرالرنده، رؤفك شهرتی واردی . الك یاشلی تجربه‌لیلر بیله ، بو الك کوچوك‌یاشلی قهرمانك منقبه‌لرینی بری‌برلرینه آکلاته‌رق:

— بویوك بر دکزجی یتیشیور !

دییورلردی . او تخمینلرك بوشـه چیقمادیغنی بزه اون بش سنه‌نك تاریخی، نه پارلاق دلیللرله اثبات‌ایتدی .

رؤف بك ، یالکز تطبیقی ساحه‌ده جسور دکل ، نظری ساحه‌ده‌ده ، وقوف صاحی بر تجربه‌ایدر . الك یکی بحری ترقیلری بیلیر . آلمان وانکلیز دکزجیلکی حقنده مکمل نه‌تودلری واردر . بر چوق تزکاهلری یاقیندن کورمشدر . همده ، بسیط بر کوز دقیله دکل ، حقیقی بر دکز مراقلیسی وقتیله کورمشدر . بناءً علیه ، بوخصوصده‌کی وقوفی اینجه ، درین واساسلیدر .

اکر برانکلیز کلمه‌سی قوللانمق موافق اولسه‌یدی ، رؤف بکه حقیقی « جنتلمش » در دیردك . فی‌الحقیقه ، تام معناسیله جوانمرد بر ذاتدر . صوك درجه خلوقدر . شدت طبعنه رغماً ، بر صنعتکار قادار اینجه ونزیهدر . حقوقه رعایتکاردر . فنالغی اونوتمادیغی کبی ، ایلکی‌ده اونوتماز واسکی بحریه‌لیلره خاص اولان بر ثبات ایله ، دوستلرینه واقرانلرینه قادشی وفاکار ومتواضعدر .

بو مزیتلرندن دولاییدرکه ، آنادولینك اداره ایشلرنده‌ده ، پارلاق برموفقیتله ، هم آرقداشلرینك ، هم ملتنك امنیتنی ومحبتنی قازاندی .

موفقیتلرله‌دولو برحیاتك بو امنیت ومحبتندن باشقه نه‌ثمره‌سی اولابیلیر ؟ بوندن اوته‌سنی تاریخ سویله‌سین .

« اورخانیه » مطبعه‌سنك نشر ایتدیکی یکی کتابلر :

بویوك قوماندانلریمز

چوجوقلغی و کنجلکلری — آنادولوده یاراتدقلری خارقه‌لر — رسمی ترجمهٔ حاللری — شخصیتلری .

مطبعه‌مز ، بوتون قوماندانلرمزك ترجمهٔ حاللرینی نشر ایدییور . بو کون هر یرده اسملرینی ایشیتدیکمز بو بویوك سیمالر ، نره‌ده دوغدیلر ، ناصل بویودیلر؟ ناصل تحصیل ایتدیلر ؟ هانکی تاریخلرده ، نره‌لرده خدمت کوردیلر ؟ آنادولونك بویوك قورتولوش جدالنه ناصل آتیلدیلر ؟ او خارقه‌لری ناصل یاراتدیلر ؟ بوتون بو مراقلی واهمیتلی معلوماتی بررکتابده بوله‌جقسکز . هر کتاب ، بر قوماندانمزك چوجوقلغی و کنجلکی ، رسمی ترجمهٔ حالی ، آنادولوده‌کی خارقه‌لری وشخصیتنی محتویدر . بو معلومات ، خصوصی وثیقه‌لره مستنددر . قاپاغنده غایت نفیس ، رنکلی برفوطوغراف دخی بولونان بوکتابلرك بهری، شایان‌حیرت درجه‌ده‌اوجوز : ٥ غروشدر . هیمزه هرزمان لازم اولان اثرلردر . مطبعه‌مز ، بوترجمهٔ حاللری نشر ایتمك صورتیله ملی مجاهده‌یه ناچیز بر خدمتده بولونمق ایسته‌مشدر . بو کونه قدر نشر اولونان ترجمهٔ حاللر :

مصطفی کمال پاشا — عصمت پاشا — فوزی پاشا — رأفت پاشا

کاظم قره‌بکر پاشا — علی فؤاد پاشا — کوپریلیلی کاظم پاشا

— محی الدین پاشا — یعقوب شوقی پاشا — رؤف بك

بوتون سپارشلرك مرجعی : استانبول ـ جغال‌اوغلی ـ (اورخانیه) مطبعه‌سیدر . استانبولده توزیع مرکزی : باب عالی (اتحاد تجارت) کتبخانه‌سیدر .

بویوك ملی رومان

سوزده قیزلر

مؤلفی : پیامی صفا بك

حربلرك وغیرطبیعی حادثه‌لرك صاییلرینی چوغالتدیغی سوزده قیزلر وسوزده قیزلغی تشریح وتصویر ایدن حرکت وتحلیل رومانیدر . بوتون عائله‌لر، کنج قادین وکنج قیزلر ، بواثرك دوشوندیریجی موضوعنی و صحنه‌لرینی اوکره‌نمکه دعوتلیدرلر. اخلاقی سقوطله مجادله ایده‌بیلمك ایچون ، او سقوطك کیزلی صفحه‌لرینی بیلمك لازمدر ، بو صفحه‌لر ، « سوزده قیزلر » ده تماميله اورتوسز وآچیقدر .

سوزده قیزلق، مملکتده ، وبا وقولرادن تهلکه‌لی بر آفتدر. کون کچدکجه اك سالم محیطلری‌ده چوروتمك استعدادینی کوستریور ، مؤلف ، رومانده ، بوتهلکه‌یی بوتون وطنداشلرینه خبر ویرمشدر. بیلمك ، بیلمه‌مکدن ایيدر .

اثرك مقداری آزدر . جلدسزی ۷۵ ، جلدلیسی ۱۰۰ غروش فیئاتله صاتیلمقده‌در .

آتش بوجکلری

پیامی صفا بکك اوتوز عدد بویوك وکوچوك حکایه‌لری، اون فورمه‌لق برجلد حالنده مطبعه‌مز طرفندن نشر ایدلمشدر . « آتش بوجکاری » ، مؤلفك اك معتنا حکایه‌لرینی محتویدر . مملکتك کولونچ، عجائب ، رقت ورحمت ویرن انسانلری ووقعه‌لری، بوحکایه‌لرك پك یکی موضوعلرنده جانلانیر وبزی ساعتلرجه دوشوندیررلر . فیئاتی ۲۵ غروشدر

کنجلکمز

پیامی صفابکك قیصه برمدت ظرفنده مقداری آزالان بوبویوك حکایه‌سی‌ده مطبعه‌مز طرفندن نشر اولنمشدر . کنج بر تورك قیزینك عشق و ازدواج اطرافنده‌کی عصبی بحرانلری ، فکرلری ، أمللری وسقوط خیالی بوبویوك حکایه‌نك حسلی وحرارتلی موضوعنی تشکیل ایدر . فیئاتی ۲۰ غروش

بوتون معلملرك ، چوجوق ولیلرینك نظر دقتنه :

چوجوقلره حکایه‌لر

عزیز چوجوقلرمزك، سوکیلی یاورولرمزك استفاده‌سنی دوشونن
خانیه مطبعه‌سی «چوجوقلره حکایه‌لر» نشر ایتمکده‌در. بو حکایه‌لر
صاللر ، غایت آچیق ، ساده ، سلیس بر اسلوب ایله مشهور بر
یه‌جیمز طرفندن تألیف ایدیلمشدر . لزوم کورولدکجه اوروپا
لمنك آثارندن‌ده ملی حیاتمزه نقلاً اقتباس ایدیلن بو حکایه‌لرك
بری ، چوجوقلرمزه الك فایدالی و هیجانلی وقت کچیرتن
چوق خارق‌العاده وقعه‌لری تصویر ایدر . اختیار ایدیلن مصرفه
ل، باشلی باشنه بر ویا ایکی حکایه‌یی احتوا ایدن رنکلی ورسملی
لرك برعددی یالکز ٥ غروشدر . بوتون معلملر ، طلبه‌سنه ؛
. بابالر، یاورولرینه، بویوکلر، کوچوکلرینه بو اثرلری توصیه وهدیه
یدرلر . شمدی‌یه قادار آلتی کتاب نشرا ولوندی : ١ . — ایکی
وز آرقاداش ٢ . — قویویه دوشن چوجوق ٣ . — قورقونج
قشام ٤ . — کوچوك خرسزلر ٥ . — اودونجینك قیزی
— هوایه اوچان آت . ٧ . — ماوی صاقاللی آدام

هفته‌یه چیقاجق کتاب :

٨ . — انسانمی ، ییلانمی ؟

ر کتابجیده بولونور . طابع وَ ناشری : اورخانیه مطبعه‌سی .

الڭ كوزەل شرق ماصاللری

رسملی

بللور كوشك حكايەسی

ناقلی : سرور بديع

نینەلرمزك ، آتالریمزك بزه طاتلی طاتلی آكلاتدقلری كوزل ماصاللرمز ، برطاقم عجمی طابعلر ألنده بيك درلو تحريفاتە اوغرايەرق نشر ايدلمشدی . اوحالدەكه ، موضوعلری وتحكيەلری عادتا بوسبوتون باشقه شكللره دوكولمشدی .

ماصاللرمزی الڭ حقيقی شكايله نشر ايتمك ايستەين مطبعەمز ، بو مهم وظيفەيی مشهور حكايەجيلرمزدن برينه حوال ايلدی . مشاراليه سرور بديع نام مستعاری آلتنده، الڭ كوزەل ماصاللرمزی طوپلادی وغايت ساده ، تميز آنا لسانيله قلمه آلدی. بواعتبارله، نشر ايتديكمز ماصاللر هم شيوهٔ مخصوصيله وهركسك آكلايەجغی كبی يازيلمش، همده ادبی قيمتنی محافظه ايتمشدر .

بللور كوشك حكايەسی ، اون دورت ماصالدن مركبدر. كتابك ايچنده هرحكايەيه مخصوص رسملرده موجوددر. پك بويوكـفدا كارلقلر اختيار ايديلەرك تميز وظريف بر طرزده طبعنه اعتنا اولنمشدر .

كوزەل ماصاللرمزی حقيقی ماهيتلريله ، كلن وكلەجك نسللره طانيتمق ايچين بوكلياتی بهمەحال تدارك ايتمك لازمدر . قادين، اركك، كنج واختيار هر صنف خلق بو ماصاللرمزی ذوقله، مراقله، هيجانله اوقويەجقلردر .

اون دورت ماصالی محتوی، رسملی ومزين اولان «بللوركوشك حكايەسی » نك فيئاتی ٢٥ غروشدر . طشرەدن بوتون سپارشلرك مرجعی : استانبولدە جغال اوغلندە اورخانيه مطبعەسی .

گزیده سردارمز

علی فؤاد پاشا

و پدری مرحوم اسماعیل فاضل پاشا

ترجمهٔ حاللری ـــ اردوده و بیوك
ظفرمزده خدمتلری و تأثیرلری

تملندن ییقیلیرکن بو وطن ،
ملکی قورتارمغه سندك جان آتان

محرری : پ . ص

[اورخانیه مطبعه‌سی]

مرحوم اسماعيل فاضل پاشا

گزیده سردارمز

علی فؤاد پاشا

وپدری مرحوم (اسماعیل فاضل) پاشا

ترجمهٔ حاللری — اوردوده وبویوك

ظفرمزده خدمتلری وتأثیرلری

فهرست

طابع وَ ناشری

« اورخانیه » مطبعه‌سی

محرری : پ . ص

۵ غروش

علی فؤاد پاشا

ایضاح

بزم کبی ، بزدن صوکراکی نسللرده ، تاریخمزك یکی دوره‌سنی آچان بویوك مجددلر، قهرمانلر و سردارلری خاطرلارکن ، علی فؤاد پاشا حضرتلرینك قورتولوش کونی حاضرلامقده نه بویوك وده‌کرلی بر وظیفه ایفا ایتدیکنی، ملی انقلابده نه‌مهم برعامل اولدیغنی اونوتمایه‌جقلردر.

علی فؤاد پاشا ، مشروطیت انقلابندن بری ، هر وطنی وظیفه‌ده جسارتنی ، ذکاسنی وفداکارلغنی پك ایی کوسترمش، کندیسنی اوردویه وملته‌پك ایی طانیتمشدر. ۳۲۸ ده ، آرناوودلق عصیاننی تنکیل ایدرك ایپك ویاقوواپی عاصیلردن قورتاران علی فؤاد پاشادر . بالقان حربنده، یانیه محارباتنی عقللره حیرت ویریجی برموفقیتله اداره ایدن علی فؤاد پاشادر. چناق قلعه‌ده، آنافارطه‌لر جنکنك اك بللی باشلی قهرمانلرندن بری‌ده علی فؤاد پاشادر . کذلك ، قدسده « نبی ساموئل » حربنی قازانان بویوك قوماندان علی فؤاد پاشادر . صوك قورتولوش

حربمزده‌ده غرب جبهه‌مزك بويوك موفقيتلرنده مهم بر عامل اولان‌ده ينه علی فؤاد پاشا حضرتلريدر .

ترجمهٔ حال رسميسنه تخصيص ايتديكمز صحيفه‌لرده بعض تفصيلاتی‌ده كوروله‌جك اولان بوموفقيتلردن باشقه، علی فؤاد پاشا حضرتلری ، كرك مدافعهٔ حقوق غربی رياستنده، كركسه بويوك‌ملت مجلسی‌ايكنجی رئيسلكنده، سياسی‌واداری قابليتلرينی‌ده مكمل‌صورتده ابرازايتمشدر.

مشاراليه ، وقتيله، روما سفارتنده آتاشه ميليتر ايكن ، اوزمان روما سفيری بولنان صدر اسبق حقی پاشامرحوم، كرك‌سفارت مأمورلرينه، كركسه‌خارجده‌كی دوستلرينه آتاشه ميليتر علی‌فؤاد بك ايچون شوسوزلری سويلمشدی :

« او ، يالكزاوردومزك ترقی وتكاملنی تأمينه‌خادم، بويوك برقوماندان اولمقله قالمايه‌جق ، مملكتك‌استقبالنده الك‌مهم روللری ايفايه‌قادر بررجل دولت‌ده اوله‌جقدر.»

بزبوكوچوك رساله‌مزده ، بويوك سرداركعسكری واداری حياتندن الك اهميتلی صفحه‌لری اقتباس‌ايده‌جكز ومملكته بوفداكار اولادی قازانديران پدری بويوك‌ملت مجلسی حكومتی اسبق نافعه وكيلی مرحوم اسماعيل‌فاضل پاشا حضرتلرينك بركزيده خدمتلرينه‌ده آيريجه صحيفه‌لر تخصيص ايله‌مك صورتيله، برقاچ بطندن بری عزيز مملكتمزه اونوتولماز خدمتلر ايفا ايدن بوقهرمان‌عائله‌يه قارشی ، تورك ملتنك شكراننه ترجمان اوله‌جغز .

....

ترجمهٔ حال رسمیسی

تحصیلی - آرناودلق عصیانی تشکیل - « دمیر قپو ! » - یانیه محاربه‌لری - آنافارطه‌لر - سینا جبهه‌سی - قدس مدافعه‌سی - ترفیعلری وتلطیفلری .

علی فؤاد پاشا، ۱۲۹۸ سنهٔ رومیه‌سنك اون ایلولنده استانبولده دوغمشدر .

تورکیه بویوك ملت مجلسی حکومتی اسبق نافعه وکیلی متقاعد ارکان حربیه فریقلرندن مرحوم اسماعیل فاضل پاشانك مخدومی ومشیر محمد علی پاشانك حفیدیدر .

چوجوقلغنـده ، پدری مرحوم دردنجی اوردویه تبعید ایدلدیکی ایچون عائله‌سیله ارزنجانه کیدرك ابتدائی تحصیلنی آنادولیده اکمال ایتمشـدر . صوکرا اسـتانبوله کله‌رك بویوك والده‌سی یاننده قالمش ، بشکطاش رشدیه مکتبنی بیتیرمش ، اورادن قاضی کوی « سن ژوزف » فرانسز اعدادیسنه ویرلمشدر. اعدادی تحصیلنی،صنفنده دائمابرنجی اوله‌رق، اوقوللرده بیتردکدن صوکرا،مکتب حربیه‌یه کیره‌رك، اورادن ، ۳۲۰ تاریخنده ارکان حرب یوز باشیلغیله چیقمشیدر :

یکرمی بریاشنده، ارکان‌حرب‌یوز باشیلغیله عسکری حیاتنه کیره‌ن علی فؤاد بك، اولا بشنجی، صوکرا اوچنجی اوردولرده ارکان‌حربیه‌ستاژینی یاپدقدن‌صوکرا ۳۲۳ سنه‌سنده قول‌آغالغه یوکسلمش وبوسنه‌لرظرفنده، روم ایلینك برچوق مهم‌حوالیسی موقع قوماندانلقلرنده اشقیا تعقیبی کبی اهمیتلی خدمتلر کورمش ومشروطیت انقلابنی میدانه‌کتیرمك ایچون‌اوچنجی اوردوده‌کی بویوك جریانلرده کندیسنك فوق‌العاده همت وفعالیتلری سبق ایتمشدر.

مشروطیتدن صوکرا، ۳۲٤ سنه‌سنده مشارالیه‌روما سفارتی آتاشه میلیترلکنه تعیین ایدیله‌رك سیاسی ـ عسکری خدمتلرده ایفا ایله‌مشدر.

۳۲۷ ده تورکیه ـ ایتالیا حربی چیقدیغی زمان، مأموریتدن عودتله، مرکزی (مناستر) اولمق اوزره (آدریاتیك) ساحللرینه قارشی اجتماع ایتدیریلن غرب اوردوسی ارکان حربیه برنجی شعبه‌سنه وینه اوسنه‌نك کانون اولنده ترفیعاً اسکوبده یدنجی قول اوردو ارکان حربیه برنجی شعبه مدیریتنه مأمور ایدلمشدی.

اوصیرالرده آرناوودلق عصیانك یکیدن پاطلاق ویردیکی خاطرلرده‌در. ۳۲۸ سنه‌سی باشنده (یاقوا) و (ایپك) عاصیلر طرفندن محاصره ایدلمش وبورالرك استردادی ایچون یدنجی قول اوردوجه برمفرزه تشکیل اولونمشدی. مشارالیه‌بومفرزه قوماندانلغنه تعیین‌ایدلدی.

علی فؤاد بك ، عاصیلرك مهم قوتلر تحشید ایله مدافعه ایتدکلری (یاقووا) و (ایپك)ی استردادە موفق اولدی. بو موفقیتی قازانمق ایچون یاپدیغی شدتلی مصادمەلردە مفرزەسنك باشندن هیچ بریرە قیمیلدامادی . عاصیلر طرفندن باشنه یاغدیریلان مرمی صاغناغندن هیچ متأثر اولمامش ، صوغوق قانلیلغنی هیچ غائب ایتمەمش ودوشمانلرینی شاشیرتمشدر . حتی بومتانتی یوزندن کندیسنه : « دەمیر فس ! » عنوانی ویرلمشدر .

بوموفقیتی اوزرینه علی فؤاد بك ، طرابلس غرب حربنه اشتراکه مأمور ایدلمش ایسەدە جبهەیه کیدەمەدن ١٩ ایلول ٣٢٨ دە بالقان محاربەسی ایچون سفربرلك اعلان اولونمش و مشارالیه کری یه چاغیریلەرق مستقل « یانیه » قول اوردوسی ارکان حربیەسنه مأمور ایدلمش ویانیەیه کلدیکی زمان او قول اوردونك ارکان حربیه ریاستنه تعیین اولونمشدر . قول اوردونك « لوروس » و « غریبوا » تپەلری محاربەلرینه پك بویوك موفقیتلرله اشتراك ایدرك ٢٨ تشرین اول ٣٢٨ دە یکرمی اوچنجی فرقه قوماندانینك استعفاسی اوزرینه اوفرقەنك قوماندانلغنه تعیین اولونمشدر. یکرمی اوچنجی فرقه ، حرب قابلیتنی غائب ایتمش بولونیوردی . علی فؤاد بك ، فرقەنك قوت وانتظامنی یکیدن تأسیس وتأمینه صوك درجه چالیشەرق « یانیه » نك جنوبنده ٢٢ تشرین اول ٣٢٨ دن، یانیەنك سقوطی تاریخی اولان ٢٠ شباط ٣٢٨ تاریخنه قدر دورت

آی، « پیستان » و « پیژانی » موقعلرنده، دورت بش مثلی قوتلی دوشمانه قارشی پك شدتلی محاربه‌لری موفقیتله اداره ایتمشدر. نهایت، یونانیلرك یانیه‌یی جنوبدن ضبط ایتمك ایچون قوای کلیه ایله واقع اولان متفوق هجوملرینه‌ده کوکس کره‌رك، یانیه‌نك بو استقامتنی یرندن ذره قدر اویناتمامش، اوچ یرندن یارالانه‌رق سدیه‌یه یاتدیغی حالده فرقه‌سنك باشندن ینه آیریلمامشدر. پیژانی قهرمانلری، جسور قوماندانلریله برلکده، یانیه‌نك سقوطندن بر کون صوکرایه قدر دشمنك هر درلو قودورمش صولتلرینی عقیم براقمشلر، نهایت یانیه قوماندانلغنك امر مخصوصی ایله تسلیم اولمشلردر.

یانیه محاربانده‌کی خدمات فداکاریسنه واوچ یرندن مجروح اولماسنه مکافاةً شباط ۳۲۹ده رتبه‌سی فوق العاده‌دن قائممقاملغه ترفیع ایتدیرلمشدر. متعاقباً سکزنجی قول اوردو ارکان حربیه رئیسلکنه و کانون اول ۳۳۰ ده یکرمی بشنجی فرقه قوماندانلغنه تعیین اولونمشدر. عینی سنه‌نك شباطنده تقویه اولونان او فرقه ایله برنجی « سویش » قنالی کشف تعرضیسنی موفقیتله یاپمش و مکافاةً حرب مدالیه‌سی، محاربه کوموش لیاقت و محاربه کوموش امتیاز، آلمان ایکنجی دمیر صلیب مدالیه‌لریله تلطیف اولونمشدر. چناق قلعه محاربه‌لرینك آنافارطه‌لر اخراجی اثناسنده فرقه‌سیله قنالدن چناق قلعه‌یه مواصلت ایدرك «ساروس» غروپی تشکیل ایتمشدی. فرقه‌سنك بر قسمیله «سدالبحر»

محاربا تنك صوك كونلرينه موفقيتله اشتراك ايتمش و چناق قلعه مظفريتندن صوكرا ميرآلايلغه ترفيع واوندردنجى فرقه قوماندانلغنه تعيين اولنه‌رق اولا سوريه، صوكرا ايكنجى اوردو امرنده فرقه‌سيله «دياربكر» اوزرندن «چباقچور» ده اوچنجى قول اوردو امرينه ويرلمش و «چباقچور» منطقه‌سنده حزيران، تموز، آغستوس آيلرنده جريان ايدن تدافعى وتعرضى محاربه‌لرك جمله‌سنه اشتراك ايدرك انتظام، انضباط و مكمليتده تمايز ايتمش اولان فرقه‌سيله «جلى كوى» و «اوغنوط» مظفريتلرينى قازانمشدر. بوموفقيتلرينه بناءً آلتون لياقت مداليه‌سيله تلطيف ايدلمش وينه اوسنه‌نك تشرين اولنده، «بتليس» حواليسنده مستقلاً وظيفه ايفا ايدن بشنجى فرقه قوماندانلغنه تعيين ايديله‌رك روسلرك بتليسى ضبط تشبثلرينه موفقيتله مانع اولمشدر.

۳۳۳ سنه‌سى نيسان آينده، سينا جبهه‌سى قوماندانلغى معاونلكنه وبعده مذكور جبهه‌ده يكرمنجى قول اوردو قوماندانلغنه تعيين اولونه‌رق اوچنجى «غزه» محاربه‌سنده يعنى مارشال «آللنبى» نك «تل الشريعه» يه ايلك تعرضنده، قوماندا سنده طوپلانان آلتى فرقه‌لق غروپه بالفعل قوماندا ايدرك (آللنبى) نك بش آلتى كون دوام ايدن فائق وپك شدتلى تعرضلرينى موفقيتله دوردير مشدر. نهايت، او وقت ييلديرم اوردولرى قوماندانى مشير فالكنهاينك امريله، منتظماً، قدسه دوغرو چكلمشدر.

اوغروب ، « علی فؤاد بك غروبی اسمنی آلمشدی .
بومحاربه‌لرده‌کی موفقیتلرینه و حسن خدمتلرینه مکافاةً قلنجلی ایکنجی مجیدی ، برنجی رتبه‌دن دمیر صلیب نشانلریله تلطیف ایدلمشدر .

(نابلس) جواریله (حیفا) جنوبنده قطعی مدافعه ایچون ترتیبات آلمغه اوغراشان مشیر فالکنهاین ، علی فؤاد بکی اوچ فرقه ایله قدسك مدافعه‌سنه وترتیباتنك اکمالی ایچون مقتضی زمانی قازانمغه مأمور ایتمشدر . انکلیزلرك متفوق قوتلرینك تعرضلرینه قارشی علی فؤاد بك ، موفقیتله مدافعه ایدرك (نبی ساموئل) محاربه‌سنی قازانمش وکانون اول ٣٣٣ ده رتبه‌سی فوق العاده‌دن میرلوالغه یوکسلمشدر . مارت ٣٣٤ ده ، انکلیزلرك (سینا) جبهه‌سنی (نابلس) جنوبندن یارمق صورتیله وقوعه کلن محاربه‌ده قول اوردوسیله ، شریعه نهری اوزرینه وسائط عادیه ایله قوردیردیغی کوپریدن کچه‌رك سرعتله اوچنجی قول اوردونك امدادینه یتشمش ودوشمانك بو تشبثنی ده عقیم براقدیرمشدر .

ایشته ، بویله‌جه ، مختلف حربلرده آقیندن آقینه ، ظفردن ظفره قوشان علی فؤاد بك ، (سینا) جبهه‌سنك صول جناحنه انکلیزلرك یاپدقلری چویرمه حرکتلرینی توقیف ایتمش و (سلط) محاربه‌لری نامنی آلان بوشدتلی جداللرده دشمنك هردرلو تشبثلرینی عقیم براقمغه وبر چوق طوپ ، مالزمه واسیر آلمغه موفق اولمشدر . بوایکی

موفقیتنه مكافاةً ایكنجی رتبه‌دن قلنجلی عثمانی، ایكنجی رتبه‌دن مع پلاقی قلنجلی آلمان قرمزی قارتال وایكنجی رتبه‌دن آوستریانك حرب دمیر قورون نشانلریله تلطیف ایدلمشدر .

٣٣٤ سنه‌سی ایلولنده ، ینه او جبهه‌ده واقع اولان تعرضلر قارشوسنده ، قول اردوسیله موفقیتلی حربلر یاپه‌رق ، دشمنك حركاتنی تعویق وصوكرا یالكز قالان قول اردوسیله حلب جوارنده انكلیز سواری فرقه‌لرینی مغلوب ایتمش وبو سایه‌ده ، متاركه‌دن اول انكلیزلرك (آتنی طوروس) داغلرینه كیرمسنه مانع اولمشدر .

بونی تعقیب ایده‌جك صحیفه‌لرده، بوشجیع سردارمزك آنادولو ظفری وانقلابنه اجرا ایتدیكی بویوك و مهم تأثیرلری نقل وایضاحه چالیشه‌جغز .

آنادولوده علی فؤاد پاشا

قونیه و آطنه ارکلیسی ملی تشکیلاتی - غرب جبهه‌سی تأسیسی - کیوه مصادمه‌لری - موسقووا سفارتی - بیوك ملت مجلسی ایکنجی ریاستی .

مملکتك هر ضعیف و بحرانلی آننده امدادینه قوشان و خدمتلرینی بیوك موفقیتلرله نتیجه‌یه واردیران علی فؤاد پاشا حضرتلرینك تاریخچهٔ حیاتنده اك شرفلی صفحه ، شبهه یوق که آنادولوده قهرمانلقلرله کچن همت وفعالیت دوره‌سیدر . قدرشناس اولادلر ، ظفرمزده وانقلابمزده علی فؤاد پاشانك ایفا ایتدیکی بیوك واساسلی وظیفه‌یی دائما ، تکریم وتعظیمله یاد ایده‌جکلردر .

متارکه‌دن اول ، علی فؤاد پاشا حضرتلری ، قول اوردوسیله برلکده حلب جوارنده ایدی . متارکه‌نك پك ألیم نتیجه‌لندیکنی کورنجه قهرمان ونجیب قلبی صیزلادی . بیوك تورك ملتنك هر عضوندن صیم صیقی باغلانه‌رق دوشمانلرینه تسلیم اولماسنی ذهننه یدیره‌مه‌دی ، کندی باشنه ، قالقدی ، آطنه وقونیه ارکلیسی ملی تشکیلاتی وجوده کتیردی . بوتشکیلات ، دوغرودن دوغرویه

علی فؤاد پاشانك يارآجبی ذکاسندن دوغمشدر . حالبوکه بوحرکت ، استانبولده‌کی حکومتك ترخیص امرینه قارشی بویوك برعصیان ماهیتنده ایدی وبویوك تهلکه‌لری اولابیلیردی . پاشا ، بوتهلکه‌یی درحال استحقار ایتدی ومرکزجه عزلنه بیله هیچ اهمیت ویرمه‌دی ، باشنده بولوندیغی اوردویی براقمادی ، اوردوسی اونی براقمادیغی کبی .

بوجسور حمله‌یی کورن خلقك وعسکرك معنوی قوتی آرتمش وبوایلك ملی قیامدن صوکرادرکه آنادولونك هرطرفنده خلق واوردو نفسنه اعتمادینی قازانمشدر .

بالخاصه ، آنادولویه اوچنجی اوردو مفتشی اوله‌رق کلن غازی مصطفی کمال پاشا حضرتلریله تشریك مساعی ایدنجه ، انکلیزلرله استانبول حکومتنك بوزغونجی حرکتلرینی موفقیتله عقیم براقمق خصوصنده اهمیتلی بر عامل اولمشدر .

اوصیراده کندیسنه عموم غربی آنادولو باش قوماندانلغی توجیه ایدلمشدر . دها صوکرا ، تورکیه بویوك ملت مجلسی طرفندن عموم غرب جبهه‌سی قوماندانلغنه تعیین اولونمشدر . غرب جبهه‌سی اوردولرینك ایلك اساسنی قوران علی فؤاد پاشا حضرتلریدر . یونانلیلره قارشی عشاق ، کوتاهیه ، اینه‌کول ، یکیشهر ، آطه پازاری خطنده منتظم برجبهه تشکیلنه وبوصیره‌ده کدوسده‌کی دشمن قوتلرینی منفرداً یاقالایه‌رق مغلوب ویونانلیلرك

ایلری حرکتنی توقیف ایتمکه موفق اولمشدر .

ملی مجاهده مزك الك قاراكلق وابتدائی صفحه لرندن برینی تشکیل ایدن (کیوه) مصادمه لرنده ده ، علی فؤاد پاشا حضرتلرینك بویوك خدمتی وفداكارلغی ، تورك تاریخنك ابدی شان وشرفنی حاضرلامشدر : اوراده ، آیاق طاقمنه مخصوص چیركین وعادی نمایشلرله حربه كوندرلمش برطاقم خائن قوتلر واردی . علی فؤاد پاشا ، بوایكرنج سورولری داغیتمق ایچون پك تهلكه لی وضعیتلره آتیلمش ، حتی یاننده بولونان میترالیوزی كندی الیله قوللانه رق حیاتنی بیله استحقار ایتمشدر . ملی قیامزایچون ملعون برتهلكه اولان اوتجاوزك دفعی شرفی ، منحصراً علی فؤاد پاشا حضرتلرینه راجعدر .

مشارالیه ، ۳۳٦ تشرین اولنده (موسقووا) یه فوق العاده سفیر تعیین ایدلمش وموسقووا معاهده سنك عقدنده مهم بروظیفه كورمشدر . ۳۳۸ سنه سی حزیراننده موسقووادن عودت ایدرك ، اساساً بویوك ملت مجلسنده آنقره مبعوثی اولدیغی جهتله ، اولامدافعهٔ حقوق غروبی ریاستنه ، دها صوكرا بویوك ملت مجلسی ایكنجی رئیسلكنه تعیین وانتخاب اولونمشدر .

یوقاریدن بری كورولیوركه ، علی فؤاد پاشا حضرتلری ، عسكری حیاته آتیلدیغی كوندن اعتباراً ، آلتی آی بیله عائله سی ایچنده قالامه یه رق ، هیچ قیریلمایان برعزم واراده ایله اوردوده چالیشمشدر . بومستثنا ونجیب دویغو ،

مملکتنه بو درجه عشق ، بو فداکارلق حسی ، علی فؤاد
پاشا حضرتلرینه اجدادندن انتقال ایتمش اولمالیدر. چونکه
بویوك پدری مشیر محمدعلی پاشا مرحومدر. مملکتمزك
یاریم عصر اولکی تاریخنه‌اك آزواقف اولانلریله قریم ،
قره‌طاغ وروسیه محاربات زائله‌سنده خوارق شجاعتیله
اشتهار ایدن وبرلین قونغره‌سنه اعضا تعیین ایدیلن
مشیر محمد علی پاشا مرحومی خاطرلایه‌جقلردر . وینه،
علی فؤاد پاشا حضرتلرینك پدری‌ده اسماعیل فاضل
پاشادرکه ، مرحوم مشارالیه ، قره طاغ ، روسیه
محاربه‌لرنده‌وبرچوق داخلی حربلرده پك بویوك یارالقلریله
طانینمش و شهرت قازانمشدر . کذلك ، مرحوم ،
آنادولو جدالنه‌ده فعلاً اشتراك ایدرك برمدت بویوك
ملت مجلسی حکومتی نافعه وکیللکنده بولونمشدر .

مرحومك عزیز خاطره‌سنه حرمت ایدرك رساله‌مزك
نهایتنه ، وقتیله منتشر بروثیقه‌یی درج ایدییورز. قیمتلی
شاعرلرمزدن فیلورینه‌لی ناظم بك طرفندن مرحوم ایله
نجل نجیبی ایچون قالمه آلنان نشیده‌لردن بعض نفیس
قطعه‌لری‌ده قهرمانلری تبجیلاً رساله‌مزه اقتباس ایله‌دك .

اسبق نافعه وكيلى

اسماعيل فاضل پاشا مرحوم

ـ على فؤاد پاشانك پدرى ـ

تجاردن ابراهيم افنديك مخدومى اولان اسماعيل فاضل پاشا مرحوم، كريدك قنديه شهرنده و١٨٥٦ تاريخنده تولد ايتمشدر. پدرينك وفاتندن صوكره والده سيله ١٨٦٧ ده استانبوله كلهرك عسكرى مكتب اعداديسنه داخل اولمش و مدت معينهٔ تحصيليه نك ايكى سنه سنىده اركان حربيه صنفلرنده ملازم ثانى وأولاً كلد دائما صنفلرينك برنجيسى اولهرق اكمال ايلمش ، ١٨٧٧ ده يكرمى ياشنده اولديغى حالده مكتبدن اركان حرب يوزباشيلغيله نشأت ايتمشدر . اوتاريخده عصيان ايدن قره طاغلى يه سوق اولنان فرقه لردن اشقودره فرقه سى اركان حربيه هيئتنه مأمور ايديله رك وظيفه سنه حين مباشرتنده (مدون) قلعه سنده محصور عساكر عثمانيه نك تحقيق احوال وتخليصى امرنده ابراز فداكارى يه دعوت اولنان آرقداشلرى ميانده قبول خدمت ايدن مشاراليه، لسان آشنالغى وفطرةً فداكارلغى حسبيله تبديل قيافت ايدهرك خفياً مذكور قلعه يه دخول وحسن ايفاى وظيفه ايله عودت ايلمسنه مكافاةً رتبه سى قول آغالغه ترفيع اولونمش وبر بچق سنه قدر اشقودره وهرسك فرقه لرى اركان حربيه سنده بولنه رق او اثناده قاره طاغ ، صرب ورومانيا ايله مصالحه وقوعنه مبنى استانبوله عودت ومكتب حربيه ده جزئى برزمان سوق الجيش وتاريخ حرب خواجه لكنده ايفاى خدمت و١٨٧٨ تاريخنده

مابين مشيرى غازى عثمان پاشانك انتخابيله سلطان عبدالحميد مرحومه بيكباشيلقله ياور اولمشدر .

١٨٨١ اواخرنده خاقان مشاراليه جانبندن فلسطين وسوريه‌ده متنكراً سياحت ايدن متوفى پرنس فره‌دريق شارلك مهماندارلغنده . ١٨٤٤ تاريخنده فلسطينه سياحت ايدن بلغارستان پرنسى علكساندر باتنبرغ معيتنده بولوندرلمش وبونى متعاقب روسيه ايمپراطورى اوچنجى علكساندرك رسم تتوجنده اثبات وجود ايتمك اوزره دولت عثمانيه طرفندن موسقوويه كوندريلن سفارت فوق العاده اعضالغنه تعيين وتتوجى متعاقب ينه ١٨٨٠ تاريخنده قاره‌طاغ [اوتاريخده پرنس] قرالى نيقولاى چتينه‌دن استانبوله واستانبولدن چتينه‌يه كتيروب كوتورمكه مأمور ايدلمش و دول اجنبيه‌نك مختلف رتبه‌ده‌كى نشانلريله تلطيف اولنمشدر . متوفى پرنس فره‌دريق شارل ايله سوريه وفلسطينى كزديكى صيره‌ده مشهودات وتحقيقاتنه مبنى وتتوجده كورديكى روسيه اردوسى تشكيلاتنه متدائر ويرده قاره طاغ قرالى ايله اولان سياحتندن عودتنده اشقودره وآرناودلغك احوالنه وبالخصوص اشقودره لاتين ماليسياسندن حدود اوزرنده برميليس قول اردوسى تشكيلنه دائر بلك آچيق برلساناله يازوب سلطان حميده تقديم ايتديكى لايحه‌لرك مندرجاتى مسلك وطبيعتنه توافق ايتمه‌مش اولمسنه ، معارضلرينك ويرديكى ژورناللرك تأثيراتى‌ده انضمام ايدره‌رك ١٨٨٣ شباطى ايچنده رتبه‌سى قائمقام بولونديغى حالده خاقان مشاراليهجه ياورلكدن عفو اولنه‌رق دردنجى اردو مركزى اولان ارزنجانه تبعيد ايدلمش و١٢٩٤ده اردو مشيرينك انهاسنى ترويجاً درسعادتده عموم اركان حربيه رئيسى اولان فون درغولچ پاشايه وقوع بولان مراجعتى اوزرينه مشاراليهك دلالتيله رتبه‌سى ميرآلايلغه ترفيع اولنمشدر . دردنجى اردوده اون يدى سنه قالمش وبو زمان مديد ظرفنده تكميل شرقى آناطولى‌يى ، عراقى وحدود ايرانيه‌يى كزه‌رك مملكتك الك مهم اقسامنك احوالنى برچوق نقاط نظردن تدقيق واحاطه‌يه موفقيتى ؛ مشاراليهى ، بر وقوف

عميق ايله مطبوع وغير مطبوع بر چوق اصلاحات اداريه
ومطالعات عموميهٔ عسكريه لايحه‌لرينك تنظيمنه سائق اولمشدر
۱۹۰۰ده سلطان عبدالحميد طرفندن كنديسي تكرار درسعادته
جلب اولنه‌رق عموم اركان حربيه‌نك دردنجى شعبه‌سنه مأمور
ايدلمش و ۱۹۰۱ ده رتبه‌سى ميرلوالغه ترفيع اولونمشدر .
۱۹۰۸ ده مشروطيت اداره اعلان اولنه‌رق ادارهٔ مشروطه
تشكيلى خصوصنده سبق ايدن خدمتلرى وسلطان حميد زماننده‌كى
معذوريتى نظر تقدير واعتباره آلنه‌رق رتبه‌سى فريقلكه ترفيع
ومكتب حربيه نظارتنه تعيين ايدلمشدر . فقط بالآخره مكتبده
آرزو ايتديكى انتظام اداره‌يى محافظه ايچون لزوم كوستر‌ديكى
تدبيرلرك اجراسنى تأمينه مسارعت اولونمامسى دولاييسيله ،
مذكور نظارتدن استعفا ايلمش وقوماندانلقله ازميره عزيمت
ايتمشدر . بر مدت صوكره آطنه ولايتنده مسلمانلرله ارمنيلر
آره‌سنده وقوعه كلن وقعهٔ مؤسفه‌دن دولايى والى ، قوماندان
ومأمورين سائره‌يى محاكمه ايچون تشكل ايدن فوق‌العاده ديوان
حرب عرفينك رياستنده بولونه‌رق ايكى آى ايچنده اكمال مأموريت
واستانبوله عودت ايلمشدر . ۱۹۱۱ده سوريه واليلكنه تعيين
اولنه‌رق بربچق سنه قدر دوام ايدن مأموريتى اثناسنده اورانك
اصلاح احوالى حقنده غايت مفيد معلوماتى حاوى يازديغى مطبوع
لايحه‌لر حكومت مركزيه‌جه قبول اولنمقله برابر آره‌يه كيره‌ن
بر طاقم غوائل ، مع التأسف بونك تطبيقاتنه حائل اولمشدر .
۱۹۱۲ ده دولت عثمانيه ايله ايتاليا آره‌سنده وقوع بولان
طرابلس غرب محاربه‌سنده ازميرده تحشيد ايدلمش اولان مرتب
قول اردو قوماندانلغنه تعيين اولنه‌رق اوراده بش آلتى آى
قدر قالمش وبعده ۱۹۱۲ كانون ثانيسى ابتدالرنده شمالى آرناوودلقده
رونما اولمغه باشلايان بعض وقايع مهمه ومقدمات عصيانيه
اوزرينه قوصوه ولايتنده‌كى يدنجى قول اوردويه قوماندا
ايتمك اوزره ازميردن اسكوبه نقل ايدلمش وتوسل ايتديكى
تدابير واجراآت مؤثره نتيجه‌سنده آتش عصيان اطفا ايدلمكله

برابر عفو عمومی اعلانی اوزرینه استعفاءً درسعادته کلمشدر. بالآخره محمود شوکت پاشا زماننده تکرار ازمیر قوای مرتبه‌سی قوماندانلغنه تعیین واعزام ایدلمش وبالقان حکومتلریله مصالحه عقدندن صوکره آیاغنده‌کی سیاتیق خسته‌لغنی تداوی ایتدیرمك ایچون ایکی بچق آی مدت مأذونیتله ١٩١٣ آغستوسنده آلمانیایه کیتمشدر. عودتنده، قرق سنه‌لك حیات مأموریتنك محصولی اولان تجارب ووقوفنه وآلمانیاده‌ده اجرا ایتدیکی تدقیقاته مستنداً اصلاحاته عائد مطالعات عمومیه‌یی حاوی غایت قیمتلی بر لایحه قلمه آلمش وقابینه ومبعوثان واعیان اعضاسیله بعض رجاله توزیع وتقدیم ایلمشدر. مشارالیهك، داها بویله برچوق مطبوع وغیر مطبوع آثار عسکریه واداریه‌سی واردر. حسن خطی بالخاصه نظر دقت واستحسانی جالب بر طرز وقیمتده‌در.

١٩١٤ کانون اولنده مقدرات دولتی واردویی النه آلان کنج وتجربه‌سز برادارهٔ عسکریه‌جه یاپیلان تشکیلات اخیره اوزرینه مع الاسف عموم فریقلر میاننده تقاعده سوق اولونمشدر. کندیسنی یاقیندن طانیانلرجه معلوم اولدیغی اوزره مرحوم مشارالیه بویوك برجربزهٔ لسانه وطلاقت بیانه مالك ایدی. بو اعتبارله بولوندیغی محافلده افکار و مطالعاتی پك جاذبه‌دار بر اسلوب وسربستی ایله تصویر قدرتی کوستردیکی کبی طبعاً ده فوق العاده فعال و جوال ایدی. وطنه بیوك خدمتلر ایفاسی ووطنك سلامت وسعادتی امل واندیشه‌سیله دائما چرپیلان اولان او آتشین روح؛ حرب عمومیده، وقتیله اون یدی سنه قاریش، قاریش کزدیکی، طانیدیغی آناطولی حدودلرنده‌کی صفحات حربیه‌ده بولندیریلوب‌ده وقوف وتجاربندن مملکتی فائده‌مند ایده‌مدیکی ایچون پك متأثر ایدی. انقلاب حکومتلرینك، خطیئات وسوء استعمالاتی، علاقه‌دارانه قارشی دائما صمیمی بر لسان تأثرله تنقیددن خالی قالمازدی.

فقط ملتك اعتلا و ترقیسندن و حسن اداره ایله لایق اولدیغی موقع مدنیتی پك چابق برزمان ایچنده احراز ایده‌جكندن ده قطعیاً امید وار ایدی . معنویتی بودرجه‌ده شایان حرمت و محبت ، جوهر ایمان واطمئنان ایله پیرایه‌دار اولان مشارالیه مادةً ده قوی، جاذب، سه‌ویملی ایدی. دست فیاض قدرتدن برطراوت زندكی ایله حصه‌دار انبساط اولان موجودیتی دائما كنج وكوزل برسیما ایله انظار تقدیر و تحیره شعشعه‌پاش اولوردی. خیرالخلف ذی شرفی كوچوك مخدومی موسقوه سفیر كبیری شجعان اركان عسكریه‌دن علی فؤاد پاشا ایله یان‌یانه بولوندقلری زمان: كندیلرینی كیمسه ، بر پدر واولاد دییه تخمین ایده‌مز ، اوچ بش یاش فرقلی ایكی برادر عد ایتمكده تردد ایلمزدی . فقط صوڭ زمانلرده مملكتك ، عمای جهل وحرص ایله معلول بر قاچ دربدرك اللرنده، اوكنه كچیله‌میه‌جك برحفرهٔ انقراضه طوغری سوروكلنمكده اولماسی، اودائما كنج ، دینج ، شطارتما وجود اوزرنده‌ده پك تخریبكار تأثیرلر ایقاعندن خالی قالمادی. برقاچ سنه‌در جسماً وروحاً راحتسزدی . ازمیر اشغالی اوزرینه مشارالیهك كوشكارنده مدافعهٔ ملیه تشكیلاتنك مقدمهٔ مذاكراتی صیره‌لرنده احوال صحیه‌سنك، بویله هیجان انكیز مسائل وغوائل ایله اشتغاله نامساعد اولدیغی ایچون كندیسنك اوكونلرده آناطولی‌یه كچه‌جك ذواته التحاق ایتمسندن توقی ایلمسنی سویله‌ین ذاته ، « دوقتور ! سز یالكز مادیاتی نظر دقته آلیورسكز. پای اجانب آلتنده‌كی بوخرابهٔ وطنك منظرهٔ ملالی هركون روحمی یاقیور. خدمت ملیه ووطنیه اوزرنده آناطولینك حر، فریغ طاغلرنده اولوم، بوكانسبتله برموت مسعود اولمازمی؟ » جوابنی ویرمشدر.

مشارالیهك فعالیت حیاتیه‌سنك مبدأ ومنتهاسی عسكرلك وعسكرلكك غایه‌سی ایسه حفظ ناموس وطن اوغورنده جهاد وفداكارلق اولمسنه كوره حیات عسكریه‌یه ، ایلك قدمه‌سنی قاره طاغ حربنه اشتراك ایله آتان بوبویوك وطن پرورك صوڭ

ایام حیاتی‌ده مجاهدهٔ ملیه اوزرنده اتمام ایلمسی جداً مغبوط ومسعود برحسن خاتمه دکلیدر ؟

عرش خدایه یوکسلدی نامی ؛
« غازی شهید » در تاریخ تامی !
رحمة‌الله علیه رحمةً واسعه !

فطرتک ، فیاض برسماحت عرفانیه وممتاز برطلاقت لسانیه ایله رجال عسکریه آره‌سنده حقیقةً مشاربالبنان برموقع رفیع فضیلتده بولوندیردیغی اسماعیل فاضل‌پاشا مرحوم، اساساً خاك‌پاك وطنه قارشی‌بورجلی اولدیغی‌وظائف قهرمانانه وفضائل شعارانه‌یی تماماً ایفا ایله بردورهٔ استراحته کیردیکی سن کالده ایکن‌متارکه دینیلن اواسارت مضاعفه‌نك هوای‌ذلت احتواسی ایچنده هردم فوران ، بر برکان شهامت حالنه کلوب ایکی کنج وفدا کار اولادیله ـ مشارالیهك‌دیکر اوغلی‌الیوم ازمیت مرکزقوماندانی بیکباشی محمدعلی‌بك افندیدر ـ أل‌أله ویره‌رك‌کندینی آناطولینك سربست وسر آزاد طاغلری ایچینه آتمق صورتیله ساحهٔ حمیت وفدا کاریده پك شایان رقت برمنظرهٔ علویه وجوده کتیرمش و استانبولده مصطفی کمال و کاظم قاره بکر پاشالر کبی رفقای محترمه‌سیله مخابرةً ، مذاکرةً قرارلاشدیردقلری شیمدیکی انقلابات نجات فرمامزی مولد او، امرعظیمه همان باشلامشدی .

آیلرله ، سنه‌لرله اصلا فتور کتیرمیه‌رك مبارك وطنك کویلرینی ، ئه‌ولرینی ، طاغلرینی ، تپه‌لرینی دولاشمش وکندینی طانیانلرجه معلوم اولان سه‌ویملی ، جاذبه‌دار سیمای لطیفی کبی لسان طلاقت اداسنده‌کی اوفسونکار قدرت خارقه ایله کیجه ، کوندوزکوی أولرنده، چادیرلرده یاتارق‌وظیفهٔ ایقاظ‌وارشادی ایفا ایله بومقدس غزانك الك مشهور قهرمانلری و تاریخك الك نامدار وقدسیت مدار انسانلری شرفنی استحصال ایتدکدن صوکره اوزون سنه‌لرك متاعب کونا کونی ایله بی‌تاب اولان وجود قیمتدارینی بسبتون خیربالایه‌رق عاقبت اوطریق معلای

حمیت وشهامتده رحمت الٓهیه‌یه قاووشمشدر . بویله بر شجرهٔ عالیه‌نك بر نوباوهٔ کمال وبی همالی اولان فوأد پاشا حضرتلری ، افراد واعضاسی اك محترم غازیلر، شهید وفدا کارلرله مالی‌ایشته بویله برعائلهٔ پرمعالینك ارکان‌بنامندن وملتك وجودیله افتخار ایتدیکی اولاد کرامندندر . بومناسبتله متحیزان شعرامزدن پولیس مجموعه‌سی مدیری فیلورینه‌لی ناظم‌بکك مشارالیهما حقنده یازدقلری نشائد تبجیلکارانه‌یی قسماً زیره درج ایدییورز :

علی فوأد پاشا حضرتلرینه

تلندن ییقیلیرکن بو وطن ،
ملتکی قورتارمغه سندك جان آتان !
باشده : (غازیٔ معظم) واردی ،
بوتون أنکللری : عزمك یاردی !..
سن‌که منجیٔ سماوی اولدك ،
وطنك فوزینی حاوی اولدك !
سزه (کاظم پاشا) یار اولمشدی ،
ملتك قوتی وار اولمشدی ..
اوچ بویوك ذات ایله (ملی او ، قوا)
اولدی انجم کبی یریر پیدا !
صوکره‌دن خیلی دلاور چیقدی ،
قودوران دشمنی بردن ییقدی ..
باشده (عصمت پاشالر) در تابان ،
نجه آرسلانلری ایتدك قربان !
ذوق هستی ایله قانلر صاچه‌رق ،
بزه برمشرق آتی آچه‌رق :
یوکسلن سزلری تبجیل ایتمك ،
کله‌جك نسله‌ده بورج اولسه کرك !..

سزه دلداده بوکون «استقلال»،
شوقه کلمش، کولیور نجم وهلال!
ملت آرتق: أبدی وار اوله‌جق،
دالغه‌لانسین؛ یاقیشیر: آل بایراق!..

قوزغنجق - ۱٦ کانون اول ۳۳۸
فیلورینه‌لی
ناظم

مرثیه

- اسماعیل فاضل پاشا مرحومك روح بلندیئه! -

فضلکله، کمالکله معروف جهاندك،
انواع مزایا ایله یکتای زماندك!
آتیمزی پارلاتمه‌ده آثار جهادك؛
ایلك اوکجه «فؤاد» کدی علمدار جهادك؛
برشانلی مجاهددك، أوت شانلی یکیتدك!
تذلیل اولنان وارلغمز اوغرینه کیتدك..
انسان کوزلیدك که معالی ایله ممتاز،
فطرت سنی هروجه ایله ایتمشدی سرافراز!
تصویر جلادتکن او: دیدار کزینك،
ایواه.. بوکون دیلده کزر: یاد حزینك!
تقریر فضائلده‌کی شاهانه لسانك:
تسخیر قلوب أیلر ایکن، صوصدی: دهانك!
روحك که سنك عرش معلایه رواندر،
بی شبهه ملکلرده بوکون: دمعه فشاندر..
اقطاب فنادن که سوزولمشده آشارسك،
تاریخ افاضلده‌کی نامکله یاشارسك!...

قوزغنجق - ۲۷ نیسان ۳۳۷ فیلورینه‌لی
ناظم

اورخانیه مطبعه‌سنك نشر ایتدیکی کتابلر :

مصطفی کمال پاشا

بویوك خلاصکارمزك دوغدیغی کوندن صوك مظفریتمزه قدر حیاتنك اك مهم وقعه‌لری، قهرمانلقلری وخصوصی حیاتی بو کوچوك أثره درج ایدلمشدر. هرکسك دقتله اوقومه‌سی لازمدر. بش غروش فیأتله صاتیلیر.

فوزی پاشا

مبجل سردارمزك آنادولو غزالرنده‌کی مهم خدمتلری، رسمی ترجمهٔ حالی وشخصیتی حقنده یازیلان بوأثر بش غروش فیئاتله صاتیلمقده‌در.

عصمت پاشا

محترم خارجیه وکیلمزك چوجوقلغی و کنجلکی اردوده‌کی حیاتی و آناطولو قورتولوش جنکلرنده‌کی مظفریتی، شخصیتی حقنده‌کی معلومات بوکوچك أثره درج ایدلمشدر. بش غروش فیئاتله صاتیلور.

کاظم قره‌بکر پاشا

شرق جبهه‌سی سردارمزك اردوده‌کی حیاتی، تورك یتیم یاوورولریله اشتغالی، أرمنی آقینی تنکیل وقارص عهدنامه‌سنی حاوی اولان بوأثر بش غروش فیأتله صاتیلمقده‌در.

رأفت پاشا

استانبولك ایلك شرفلی ممثلی اردوده و آنادولوده واستانبولده فعالیتی، ترجمهٔ حال رسمیسی و شخصیتی حقنده یازیلان بواثر بش غروش فیئاتله صاتیلمقده‌در.

